

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**LGBTİ BİREYLERİN CİNSEL KİMLİKLERİNİ OLUŞTURMA VE İFADE
ETME SÜREÇLERİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIM PRATİKLERİNİN
ROLÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fadime Tuba POLAT

**Psikoloji Anabilim Dalı
Psikoloji Programı**

Nisan, 2021

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**LGBTİ BİREYLERİN CİNSEL KİMLİKLERİNİ OLUŞTURMA VE İFADE
ETME SÜREÇLERİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIM PRATİKLERİNİN
ROLÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Fadime Tuba POLAT
(Y1712.273027)**

**Psikoloji Anabilim Dalı
Psikoloji Programı**

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAZAN

Nisan, 2021

TEZ SINAV TUTANAĞI

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “LGBTİ Bireylerin Cinsel Kimliklerini Oluşturma Ve İfade Etme Süreçlerinde Sosyal Medya Kullanım Pratiklerinin Rolü ” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve etik geleneklere aykırı düşecek bir davranışımın olmadığını, tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla beyan ederim. ..../...../2020

Fadime Tuba POLAT

ÖNSÖZ

Öncelikle Yüksek Lisans sürecimde her başım sıkıştığında yardımına koşan ve sonunda ise tez danışmanlığımı üstlenen ruhu güzel, alanında derya deniz olan kıymetli hocam Dr. Hüseyin Kazan'a, dersimize girdiği an itibaren dostluğu ve engin bilgisiyle bizleri aydınlatan Prof. Dr. Ali Esgin hocama ve eğitimim süresince üstümde emeği geçen tüm değerli hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Her şeyden vazgeçip ümidi kaybettiğim bir anda psikoloji alanına olan sevdama bilip elini sırtıma koyan, sen bir adım at ben her daim arkada olacağım diyerek Yüksek lisans sürecine başlamama vesile olan kıymetli dostum Doç. Dr. Kenan Karagöz'e, hadi bir cesaret bir adım at sen yaparsın diyen kuzenim Simge Duru'ya, İstanbul Aydın Üniversitesi ile yolumu güler yüzü ve tatlı ile kesiştiren Feride Nur Ayrancı'ya, eğitimimiz boyunca birbirini sevgi ile sarıp destekleyen, eğitim sınıfımızı aile ortamına çeviren Mina, Behice, Yeliz, Simge, İpek, Levent Hocam ve adını saymadığım tüm sınıf arkadaşlarıma sevginiz, desteğiniz ve bana katmış olduğunuz tüm güzellikler için ayrı ayrı teşekkür ederim. Bu yolu sizlerle yürümek büyük bir keyifti.

Ve son olarak en hasret dolu teşekkürümü gözümde bir damla yaş, boğazım düğüm düğüm en acı kaybımız Dr. Aylin Sözer hocama ediyorum. Merakın hiç solmasın, içindeki araştırma ateşi ömrün boyunca alev alev yansın diyerek her zaman yolumu aydınlatan kırmızı saçlı hocam sizi çok özleyiyor, saygı ve sevgiyle anıyorum.

Nisan 2021

Fadime Tuba POLAT

İÇİNDEKİLER

Sayfa

YEMİN METNİ	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLO LİSTESİ.....	vi
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	viii
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi	2
1.2 Problem Cümlesi:	4
1.3 Sayıtlılar:	5
1.4 Sınırlılıklar	5
2. TOPLUMSAL CİNSİYET VE EŞCİNSELLİĞİN TARİHÇESİ	6
2.1 Cinsiyet.....	6
2.1.1 Biyolojik cinsiyet	6
2.1.2 Toplumsal cinsiyet.....	8
2.2 Cinsiyet Rollerini	10
2.3 Cinsiyet Kimliği.....	11
2.3.1 Transseksüel.....	12
2.3.2 Transvestizm – Travesti - Transgender.....	12
2.4 Cinsel Yönelim	13
2.5 Eşcinselliği Tarihçesi	14
3. QUEER TEORİ VE SOSYAL DIŞLANMA.....	18
3.1 Queer Teori.....	18
3.2 Sosyal Dışlanma.....	21
3.2.1 Barınma:.....	22
3.2.2 Sağlık:	23
3.2.3 Eğitim:	23
3.2.4 İş Bulma ve İstihdam:	24
3.3 Heteroseksizim.....	26
3.4 Heteronormative.....	28
3.5 Homofobi.....	29
3.6 Nefret Suçları.....	30
4. LGBT BİREYLERDE CİNSEL KİMLİK OLUŞTURMA VE PERFORME ETME SÜREÇLERİNDE SOSYAL MEDYANIN ROLÜ	33
4.1 Sosyal Medyanın Yapısı ve Tarihçesi	33
4.2 LGBT Bireylerde Cinsel Kimlik Oluşturma ve Performe Etme Süreçlerinde Sosyal Medyanın Rolü	37
4.2.1 LGBT bireylerde açılma süreci	37
4.2.1.1 Kimlik bocalaması (identity confusion):.....	38

4.2.1.2 Kimliği hoş görme (identity tolerance):.....	38
4.2.1.3 Kimliği kabullenme (identity acceptante):.....	39
4.2.1.4 Kimlikten onur duyma (identity pride):	39
4.2.1.5 Kimlik sentezi (identity sentez):.....	40
4.3 LGBT Bireylerde Cinsel Kimlik Oluşturma ve Performe Etme Sürerlerinde Sosyal Medyanın Rolü	40
5.YÖNTEM.....	43
5.1 Araştırmanın Deseni.....	44
5.2 Araştırmaya Katılan Bireyler.....	44
5.3 Veri Toplama Araçları.....	45
5.4 Analiz	46
6. BULGULAR.....	48
6.1 Katılımcı Görüşme Soruları.....	48
6.2 Katılımcı Görüşmeleri.....	49
6.2.1 (G1) Ceren -Transseksüel:	49
6.2.2 (G2) Can -Gay.....	52
6.2.3 (G3) Sinan – Gay.....	57
6.2.4 (G4) Reha – Gay.....	61
6.2.5 (G5) Endam – Lezbiyen.....	64
6.2.6 (G6) Mavi – Lezbiyen	67
6.2.7 (G7) Serçe – Lezbiyen.....	72
6.2.8 (G8) Sevgi – Biseksüel.....	75
6.2.9. Orkide – Transseksüel	78
6.2.10 (G10) Tan – Gay.....	83
6.2.12 (G12) Yiğit - Gay	88
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	97
7.1 Sonuç	97
7.2. Öneriler.....	99
KAYNAKLAR.....	101
EKLER.....	106
ÖZGEÇMİŞ	109

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri	45
Tablo 2: Aile Yapısı ve Aile Tutumları	92
Tablo 3: Cinsel Farkındalık Dönemi, Çocukluk Deneyimleri ve Okul Deneyimleri	93
Tablo 4: Eğitim Düzeyi ve İş arkadaşlarının Tutumu	94
Tablo 5: Kullanılan Sosyal Medya Hesapları, Sosyal Medya Kullanım Sıklığı ve Güvenilirlik Değerlendirmesi	95
Tablo 6: Takip-Takipçi Profilleri, Sosyal Medya Paylaşım Durumu ve Sosyal Medya Kullanım Amaçları	96

LGBTİ BİREYLERİN CİNSEL KİMLİKLERİNİ OLUŞTURMA VE İFADE ETME SÜREÇLERİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIM PRATİKLERİNİN ROLÜ

ÖZET

Bu tez çalışmasında gündelik yaşamlarında heteronormativ toplum yapısı içerisinde homofobik ayrımcılığa ve beraberinde sosyal dışlanmaya maruz kalan LGBT bireylerin cinsel kimlik oluşturma ve cinsel kimliklerini performe etme süreçlerinde sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medya kullanım pratikleri incelenmektedir. Çalışma, cinsiyel kimlik kavramının anlaşılabilirliği için biyolojik cinsiyet, toplumsal cinsiyet, cinsiyet rolleri, cinsiyet kimliği ve LGBT kavramları açıklanmıştır. Çalışmada eşcinselliğin tarihi süreci aktarılmış olup LGBT kavramı Queer kuram değerlendirilmiştir. Günümüz dünyasında kişilerin benlik sunumları açısından önemli bir yere sahip olan sosyal medya kavramına ve tarihsel gelişim sürecine değinilmiştir. Araştırmada LGBT bireylerin cinsel kimlik oluşturma ve performe etme süreçlerine ilişkin kişisel deneyimlerini yansıtabilmesi adına nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Tez çalışmasında kullanılacak olan veriler İstanbul ilinde ikamet etmekte olan 12 LGBT li bireyle (8 gey, 3 lezbiyen, 1 biseksüel) yüz yüze gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme soruları ve kişisel bilgilendirme formundan yararlanılmıştır. Verilerin analizi noktasında içerik analizi kullanılmıştır.

İçerik analizi sonucunda katılımcıların cinsel kimlik oluşturma ve cinsel kimliklerini performe etme süreçlerinde sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medya kullanım pratikleri analiz edilmiştir. Çalışmada LGBTİ bireylerin cinsel kimlik oluşturma süreçlerinde toplumsal, ailesel ve çevresel faktörlere değinilmesinin yanı sıra günlük yaşam deneyimlerinden beslenen sosyal medya kullanım alışkanlıkları incelenmiştir. LGBT bireylerin sosyal çevre edinme ve cinsel kimliklerini – cinsel yönelimlerini ifade etme şekillerinde sosyal medya kullanım pratikleri ele alınmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya kullanımında cinsel yönelim cinsel kimlik sunumlarının katılımcıların çevrim dışı yaşamlarında yer alan aile, sosyal çevre, iş çevresinde yer alan insanların tutumlarına göre değişiklik gösterdiği görülmektedir. Homofobik aile, sosyal çevre ve iş çevresi olan bireylerin aileden red, toplumsal dışlanma, işten kovulma kaygısı taşıdıkları ve bu bağlamda sosyal medya hesaplarını maskeli kullandıkları görülmektedir. Demokrat, sahiplenilen, anlayışlı aile yapısına sahip olan, homofobik olmayan sosyal çevreye ve iş çevresine sahip LGBT bireylerin sosyal medya hesaplarının maskesiz olduğu görülmektedir. LGBT bireylerin cinsel kimlik oluşturma ve performe etme süreçlerinde sosyal medyanın kendilerine konfor alanı oluşturduğu, kullanmış oldukları uygulamalar ve programlarda oluşturdukları profiller ile benlik sunumlarını daha özgür gerçekleştirdikleri görülmüştür.

Anahtar kelimeler: *LGBT, Gey, Lezbiyen, Transseksüel, Homofobi, Heteronormative, Sosyal dışlanma, Cinsel Kimlik, Toplumsal kimlik, Sosyal Medya*

THE ROLE OF SOCIAL MEDIA USAGE PRACTICES IN THE PROCESSES OF FORMING AND EXPRESSING SEXUAL IDENTITIES OF LGBTI INDIVIDUALS

ABSTRACT

This study examines the purposes and practices of using social media in the processes of creating and performing their sexual identities in their daily lives of LGBT individuals who are exposed to homophobic discrimination and social exclusion in heteronormative social structure. In the study, the concepts of biological gender, gender, gender roles, gender identity and LGBT are explained in order to understand the concept of gender identity. In the study, the historical process of homosexuality was explained and LGBT individuals were evaluated within the framework of Queer theory and psychoanalytic theory. The concept of social media and its historical development process, which has an important place in today's world in terms of self-presentations of people, is mentioned. In the study, a qualitative research design was used in order to reflect the personal experiences of LGBT individuals regarding the processes of forming and performing their sexual identity. The data in the study were obtained from 11 LGBT individuals (8 gays, 2 lesbians, 1 bisexual) residing in Istanbul using the face-to-face interview technique. The data were collected through interview questions and a personal information form prepared by the researcher. Content analysis was used in the analysis of the data. As a result of the content analysis, social media usage purposes and social media usage practices were analyzed in the processes of creating and performing sexual identities of the participants. In the study, social media usage habits of LGBTI individuals fed from their daily life experiences as well as mentioning social, familial and environmental factors in their sexual identity formation processes were examined.

As a result of the content analysis, social media usage purposes and social media usage practices were analyzed in the processes of creating and performing sexual identities of the participants. In the study, social media usage habits of LGBTI individuals fed from their daily life experiences were examined, as well as mentioning social, family, and environmental factors in the processes of creating sexual identity. Social media usage practices were discussed in LGBT individuals' ways of acquiring a social environment and expressing their sexual identity - sexual orientation. As a result of the study, it is seen that sexual orientation and sexual identity presentations in the use of social media vary according to the attitudes of the family, social environment, and people in the work environment who take part in the offline lives of the participants. It is seen that individuals with homophobic families, social environment, and work environment are concerned about rejection from the family, social exclusion, and being fired, and in this context, they use their social media accounts in masks. It is seen that the social media accounts of LGBT individuals who have a democratic, embracing, understanding family structure, non-homophobic social and business environment are unmasked. It was observed that they made their self-presentations more freely.

Key Word : *LGBTI, Gay, Lesbian, Transgender Homophobia, Heteronormative, Social Exclusion, Gender identity, social Identity, Social Media*

1. GİRİŞ

Tez çalışmasında LGBT bireylerin günlük yaşam deneyimlerinden beslenen sosyal medya kullanım alışkanlıkları incelenmiş olup bu bireylerin sosyal çevre edinme, hayatın akışına tutunma ve kendilerini ifade etme şekillerinde sosyal medya kullanım pratiklerine ve sosyal medyanın rolüne değinilmiştir. Günümüzde iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte sosyal medya kullanımı insanların kendilerini ifade etmelerinde ve sosyal hayatın içerisinde yer almasında günlük rutinlerinde önemli bir yer almaktadır. Bugünün dünyasında sosyal medya göz ardı edilemeyecek bir paylaşım alanı olarak karşımızda çıkmaktadır. We Are social 2019 Türkiye’de İnternet Kullanımı İstatistikleri sonuçlarına göre ülkemizde 52 milyon sosyal media kullanıcısı bulunmaktadır. Kullanıcıların 44 milyonu sosyal medyayı aktif kullanmaktadır. Bu kişilerin 43 milyonu Facebook, 38 milyonu Instagram, 9 milyonu Twitter, 6,3 milyonu Snapchat kullanırken 7,3 milyonluk kısım ise LinkedIn kullanmayı tercih etmektedir (Dijilopedi, 2020). Sosyal medya bireylerin içerik üretmesine ve bu içerikleri diledikleri kişiler ile paylaşmasına elverişli bir yapıya sahiptir.

LGBT bireylerin cinsel kimlik oluşturma ve cinsel kimliklerini performe etme süreçlerinde gerek ailesel faktörler gerek toplumun homofobik yapısı nedeniyle birçok sorunla karşılaşmaktadırlar. Sosyal hayatın içerisinde kendi benlikleri ile yer almaları ve kendilerini ifade edebilmeleri bulunmuş oldukları toplumun kültürel yapılarına bağlı olarak engellenmektedir. Heteronormativ toplum yapısı içerisinde homofobik tutumlarla karşılaşmaktadırlar. Sosyal hayatlarında sıklıkla nefret söylemlerine maruz kalmakta fiziksel ve psikolojik şiddet görmektedirler. LGBT bireyler toplum tarafından ötekileştirilerek eğitimden sağlığa, iş istihdamından barınma ihtiyaçlarına kadar en temel yaşamsal haklarından mahrum bırakılmaktadırlar. Sosyal hayatın içerisinde kendi benlikleri ile yer alamayan LGBT bireyler sosyal medya üzerinden varlıklarını ortaya koymaktadır.

Sosyal medyan paylaşımlarının toplumu yönlendirme ve toplumsal kabul gücü göz önüne alındığında bu mecra LGBT bireyler için toplumsal kabul açısından önemli bir platform oluşturmaktadır. Sosyal medya heteronormativ toplum içerisinde seslerini duyuramayan, şiddet gören, nefret söylemlerine maruz kalan, sosyal olarak izole edilen LGBT bireylerin kendilerini sosyal, kültürel, siyasal ve toplumsal konularda ifade edebildikleri özgür bir ortam yaratmaktadır. Böylece LGBT bireyler yapmış oldukları paylaşımlar ile seçmiş oldukları bireylerle veya gruplarla hızlı ve etkili bir biçimde iletişime geçebilmekte ve aynı zamanda sosyalleşmektedirler. Maslow insan ihtiyaçlarını beş ana sınıfta toplar. Bunlar sırasıyla; Fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyacı, ait olma ve sevgi ihtiyacı, saygı ihtiyacı, kendini gerçekleştirme ihtiyacıdır (İnanç & Yerlikaya, 2016). Piramidin en altında temel fiziksel gereksinimler yer alırken piramidin üst basamaklarına doğru çıkıldıkça fiziksel ihtiyaçların yerini sosyolojik ve psikolojik ihtiyaçların aldığı görülür. LGBT bireyler Sosyal hayatları içerisinde barınma güvenlik gibi temel ihtiyaçlarını bir şekilde karşılamış olsalar bile ailelerinden başlayan sosyal dışlanma ile kendini gerçekleştirme, sevgi, saygı ve ait olma ihtiyaçlarını karşılayamamaktadırlar. İnsan için en temel psikolojik ve sosyolojik ihtiyaçlar olan sevgi, saygı, ait olma ve kendini gerçekleştirme noktasında sosyal medya LGBT bireyler için bir yaşam alanı sunmaktadır.

1.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi

İkili cinsiyet sisteminin hakim olduğu toplumlarda LGBT bireylerin karşılaştıkları homofobik tutum bu kişilerin gerçek cinsel kimliklerini ve cinsel yönelimlerini saklamalarına neden olmaktadır. Toplumun her alanında sosyal dışlanmayla ve sosyal linç ile karşılaşan LGBT bireyler yaşam alanlarını ve yaşam konforlarını korumak için öz benliklerini kamufle etmek zorunda kalmaktadırlar. Günümüz dünyasında sosyal medya göz ardı edilemeyecek bir paylaşım alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Bireyler çevrim içi olarak adlandırdığımız sosyal medya ortamında çevrim dışı olarak adlandırılan reel hayatlarına bağlı bir performans sergilemektedirler.

LGBTİ bireyleri merkeze alan çalışmalardan Kaos GL derneği tarafından yayınlanan Ne Hastalık, Ne Suç, Ne Günah LGBT Hakları İnsan Hakları adlı kitapta LGBT bireylerin sağlık haklarına ulaşmakta karşılaşılabilecekleri sorunları

en aza indirmek amacıyla, Şahika Yüksel, Koray Başar, Melek Görgenli, Seven Kaptan gibi alanında uzman olan kişiler tarafından sağlık çalışanları, ruh sağlığı uzmanları, sosyal hizmet uzmanları, psikolog ve psikiyatristler için hazırlanan bir kılavuz niteliğinde olması amaçlanmasının yanı sıra kitap daha fazlasını sunmaktadır. Kitap içinde cinsel kimlik ve yönelim tanımları, cinsel yönelim ve eşcinsellikle ilgili soru ve yanıtlar, bilimsel doğrular, insan hakları ve ayrımcılıkla ilgili verilere ulaşılmasını sağlayan etkili bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır (KaosGL, 2011). Melek Görgenli ve arkadaşları 2019 yılında Türkiye’de yaşayan kamu ve özel sektörde çalışan 772 katılımcının yer aldığı Türkiye’de Özel Sektör Çalışanı Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İntersekslerin Durumu 2019 Yılı Araştırması isimli çalışmalarında LGBTİ bireylerin iş yerlerinde karşılaşmış oldukları ayrımcılık deneyimlerine detaylıca yer vermişlerdir. Yapılan çalışmada LGBTİ bireylerin işe alım süreçlerinden başlayan ve iş hayatları sürecince karşılaşmış oldukları dışlanma şekillerine ve bu dışlanmanın LGBTİ bireyler üzerindeki sosyal ve psikolojik etkilere, bu etkilerin iş performans süreçlerine ve özel yaşantılarına nasıl yansıdığı konularına detaylıca yer verilmiştir. Yapılan çalışmada değinilen diğer bir nokta ise LGBTİ çalışanları maruz kaldıkları bu sosyal baskıya karşı koruyacak ne bir anayasa ne de bir iş kanunu düzenlemesinin bulunmadığıdır. Çalışma içerisinde yer alan diğer bir başlık ise LGBTİ bireylerin karşılaşmış oldukları nefret söylemleri ve işlenen nefret suçlarının şekilleridir. Bahsi geçen araştırma sonucunda LGBTİ bireylerin çalışma hayatlarında yaşamış oldukları bu ayrımcılığın önüne geçilebilmesi için yasal düzenlemelerin yapılmasının yanı sıra ayrımcılıkla toplumsal olarak mücadele edilmesi gerektiğine ancak bu şekilde demokratik ve yasal bir sistem kurulabileceğine değinilmiştir (Görgenli, O’Neil, Ergün, Değirmenci, & Erkengel, 2019). Yasemin İnceoğlu ve Savaş Çoban’ın birlikte derledikleri LGBTİ Bireyler ve Medya adlı kitaplarında; Günümüzde yaygınlaşan muhafazakar toplum ve muhafazakar medya tarafından nasıl linç edilip sapkın olarak gösterildikleri yine cinsiyet ve kimlik eşitliğinden uzaklaşarak LGBTİ bireyleri temsili ve onlara karşı geliştirilen ötekileştirme süreçlerine ve nefret söylemlerine çarpıcı bir şekilde dikkat çekmektedir (İnceoğlu & Çoban, 2019). KaosGL ve Pembe Hayatın iş birliği ile hazırlanan 11 Trans kadının yer aldığı Dönmelere Doyamadık Trans Kadınlar Anlatıyor: Hayat İşte Bacım adlı kitap, trans manifestosu ile başlayıp kitapta yer alan 11 Trans kadının karşılaşmış

oldukları transfobiyi, barınmak, iş bulmak, kısacası hayatta kalmak adına yaşadıklarını kendi deneyimlerini kendi dillerinden aktarmaktadır (Tar, 2014). Dicle Özcan Elçi yapmış olduğu çalışmada iki cinsiyet sistemi dışında kalan bireylerin karşılaştıkları zorlukları dile getirirken, Trans kadın olmayı ‘ötekinin de ötekisi’ olmak şeklinde tanımlamaktadır (Özcan Elçi, 2018) . LGBTİ bireyler arasında Trans bireylerin daha çok nefret söylemi ile karşılaştıkları görülmektedir.

Tez çalışması hazırlanırken belirlenmiş olan başlıklar kapsamında konuyla ilgili tez çalışmaları, makaleler, bilimsel yayınlar, LGBT bireyler tarafından hazırlanan blog sayfaları incelenmiştir. Daha önce yapılan çalışmalara ek olarak LGBTİ bireylerin cinsel kimlik oluşturma süreçleri, homofobi, sosyal dışlanma, sosyal medya ve sosyal medya kullanım pratiklerini tek bir başlık altında toplanarak kapsamlı bir şekilde ele alınmaktadır. LGBT bireylerin cinsel kimlik oluşturma ve cinsel kimliklerini performe etme süreçlerinde sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medya kullanım pratiklerini incelemeye yönelik yapılan bu tez çalışmasında literatürde daha geniş kapsamlı bir çalışma ile yer almak amaçlanmıştır.

1.2 Problem Cümlesi:

Yapılan tez çalışmasında iki temel soruya cevap aramaktadır:

İkili cinsiyet sistemi içerisinde LGBTİ bireylerin cinsel kimliklerini oluşturma süreçlerinde aileleri ve sosyal çevrelerinin etkilerinin neler olduğu ve gündelik yaşamlarında cinsel kimliklerini ifade etme deneyimleri nelerdir? Çalışmanın temelini oluşturan diğer bir soru ise, LGBT bireylerin cinsel kimlik oluşturma ve cinsel kimliklerini performe etme süreçlerinde sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medya kullanım pratikleri nelerdir?

Çalışmanın toplumsal cinsiyet ve eşcinselliğin tarihçesi başlığı altında, biyolojik cinsiyet, toplumsal cinsiyet, cinsiyet rolleri cinsiyet kimliği, cinsel yönelim ve LGBTİ tanımlarına detaylıca değinilecek, eşcinselliğin tarihçesi aktarılacaktır. Toplumsal kimliğin ve cinsel kimliğin gelişim-oluşum süreçleri ve bu süreçleri etkileyen faktörler, eşcinselliğin tarihi ve Queer kuram incelenecek diğer alt başlıklar olacaktır.

Çalışmanın Queer teori ve sosyal dışlanma ana başlığı altında ise Queer teori, sosyal dışlanma, heteronormative, homofobi, transfobi kavramlarına değinilirken sosyal medya başlığı altında katılımcılarımın verdiği yanıtlardan yola çıkılarak bu kişilerin cinsel kimlik oluşturma ve cinsel kimliklerini performe etme süreçlerinde sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medya kullanım pratiklerini incelenecektir.

Tez çalışmasının son bölümünde ise katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara yer verilecek olup bulgular içerik analizi yöntemi ile değerlendirilecektir.

1.3 Sayıtlılar:

Yapılan bu tez çalışmasında araştırmaya katılan LGBT bireylerin araştırmacının yöneltmiş olduğu soruları araştırmacının niteliğine uygun olarak gerçek durumlarını yansıtacak şekilde yanıtlamışlardır.

1.4 Sınırlılıklar

Yapılan tez çalışması 2021 yılı itibariyle İstanbul'da ikamet eden 8 gey 3 lezbiyen ve 1 biseksüel bireylerden toplanan verilerle sınırlıdır. Yaşanan pandemi ve sokağa çıkma yasakları nedeniyle katılımcılar ile görüşmeler online olarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin yüz yüze gerçekleştirilememesi, katılımcıların kendilerini sanal görüşme ortamında rahat hissetmemeleri nedeniyle LGBT bireylerin çalışmaya katılım oranlarını düşürmüştür.

LGBT bireylerin cinsel kimlik oluşturma ve cinsel kimliklerini performe etme süreçlerinde sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medya kullanım pratiklerini incelemeye yönelik yapılan bu çalışma araştırmacının derinlemesine görüşmeler esnasında katılımcılara yöneltmiş olduğu sorular ve katılımcıların verdiği yanıtlarla sınırlıdır

2. TOPLUMSAL CİNSİYET VE EŞCİNSELLİĞİN TARİHÇESİ

2.1 Cinsiyet

Cinsiyet farklılığı sıradan bir biçimde anlaşıldığında kadın ve erkek bedenlerini birbirinden ayıran fiziksel ve kimyasal farklılıklarla ilişkilendirilerek ikiye bölünür. Fiziksel farklılıklar vücudun dış görünümüyle kimyasal farklılıklar ise iç dengesiyle ilgili farklılıklar olarak düşünülür. Doğanın biyofiziksel ve biyokimyasal belirlenimleriyle insanı iki farklı varlığa bölerken bir yandan da insanların üreyip soyunu sürdürme amacı güttüğünü söylersek doğaya bir erek sokmuş oluruz. Ardından toplumsal varoluş, bu doğaya onun ikincil bir ifadesi gibi eklenir. Tanrı eliyle doğaya giren ve oradan insanı insani dünyaya yükselen bir erektir cinsiyet (Direk, Cinsiyet Farklılı ve Kuir Kuramı, 2017). Kadın veya erkek günlük dildeki yaygın kullanımıyla hem bireyin biyolojik anlamda dişi (female) veya eril (male) oluşunu, hem de toplumun bireye sunduğu roller sistemi dahilinde anlam kazanan kadın veya erkek oluşunu ifade eden iki terimdir. Fakat ne var ki bu terimlerde anlam kazanan biyolojik boyut ile biyolojik yapıda temellenen toplumsal boyut birbirlerinden farklı şeylerdir (Vatandaş, 2011). Biyolojik cinsiyet bedensel olarak sahip olunan kadınlık ve erkeklik vücut yapısına dayandırılırken toplumsal cinsiyet ise o toplumun normlarına ve söylemlerine dayandırılmaktadır.

2.1.1 Biyolojik cinsiyet

Kişiye anne karnında sperm ile yumurtanın birleşmesi anından itibaren biyolojik olarak tanımlanan bir kavramdır. Kişilerin cinsiyetlerini biyolojik olarak birbirinden ayıran en temel fark genetik olarak dünyaya geldikleri üreme organları ile karakterize edilir. Eril kişi XY kromozom dizilimi, penis ve testisler ile dünyaya gelirken, dişi kişi XX kromozom dizilimi, vajina, rahim ve yumurtalıklardan oluşan üreme organlarıyla dünyaya gelmiştir. Genetik faktörler göz önüne alındığında normalin dışında şekillenen üçüncü bir biyolojik cinsiyetin

sahibi ise İnterseks bireylerdir. İnterseksin bilimsel açıklamasına baktığımızda normal olmayan cinsiyet ve üreme organları ile doğan bireyleri işaret eder (KaosGL, 2013). İntersksüalite birden fazla biyolojik cinsiyetin bir arada görüldüğü şemsiye bir kavramdır. Çiçek Tahaoğlu İnterseksin İ' si adlı çalışmasında belirttiği üzere, interseksi biyolojik cinsiyet olarak ele aldığımızda kadın ve erkek kavramları dışında kalan üçüncü bir cinsiyet olarak karşımıza çıktığını tek tip bir interseks beden olmamakla birlikte bu bireylerde kadın ve erkek üreme organları bir arada görüldüğünü belirtmektedir. Bir kişinin biyolojik cinsiyetinin interseks olmasının o kişinin toplumsal cinsiyetinin kadın veya erkek olarak tanımlanmasına engel teşkil etmeyeceğini bu bireylerin cinsel yönelimlerinin heteroseksüel, biseksüel veya homoseksüel olabileceğine değinmiştir (Tahaoğlu, 2013). Burada dikkat edilmesi gereken en önemli husus interseks kavramı trsansseksüellikle karıştırılmaması gerektiğidir. İnterseks transseksüellikte de olduğu gibi kişinin kendini nasıl hissettiği ile değil genetik olarak nasıl olduğuyla alakalıdır. Bu nedenle İnterseks biyolojik cinsiyet kabul edilirken transseksüellik kişinin kendisini hangi cinsiyet kategorisine yerleştirdiğini ifade eden cinsiyet kimliği başlı altında değerlendirilmektedir.

Biyolojik cinsiyet ile toplumsal cinsiyetin arasındaki bağı belki en güzel anlatımı Butler'ın ifade ettiği gibi anatomi/biyoloji kaderdir. İnsanın doğumu ile kazanmış olduğu biyolojik cinsiyeti o kişinin toplumsal cinsiyetini belirleyen en temel unsurdur. Eril üreme organları ile dünyaya geldiyseniz erkek, dişil üreme organları ile dünyaya geldiyseniz kadın olursunuz (Durudoğan, 2019). Bu noktada anne ve babanızın size aktarmış olduğun genetik miras sizin toplumsal kaderinizi belirlemektedir.

Green (1990) göre “Cinsiyet doğa tarafından çocuğa verilir, anne bana tarafından tanınır topluma bildirilir ve bireyin yaşantısı ile onaylanır ancak bu iki öge ilk ikisinin ona tanımadığı bir güce sahip olabilir”

Cinsiyet kromozom yapısına bağlı olarak doğumla gelse bile cinsel kimlik oluşumu anatomik gerçekliğe dayanarak kişinin yaşamının ilk iki yılında anne babanın çocuğuna karşı oluşturduğu tutumlara bağlı olarak gelişmektedir.

2.1.2 Toplumsal cinsiyet

Toplumsal cinsiyet, farklı kültürlerde farklı şekillerde tanımlanan sosyal olarak belirlenmiş erkeklik ve kadınlık kavramlarını her iki gruba tanımlanmış sosyal olarak yerleştirilmiş sorumlulukları, davranışları ve pratikleri ifade etmektedir (Kineşçi, 2018). Ann Oakley 1972 yılında yayınladığı *Sex, Gender and Society* kitabında toplumsal cinsiyet kavramını sosyal bilimler alanına kazandırmış kadın ve erkek kimliklerinin biyolojik ya da doğal olmadığını bu kavramların tarihsel kültürel ve siyasal olarak inşa edildiğine değinmektedir (Altunpolat, 2017). İncelenen çalışmalarda toplumsal cinsiyetin toplumun normları ve söylemleri üzerine kurulduğunu görülmektedir.

Toplumsal cinsiyet biyolojik cinsiyetten farklı olarak kadın ve erkeğe toplum tarafından yüklenen rolleri, sorumlulukları, fiziksel görünüş ve davranış şekillerinin tümünü ifade eden yaşanan zamana, coğrafya ve kültüre göre değişiklik gösteren bir kavramlar bütünüdür (KaosGL, 2011). Kadın ve erkek arasındaki güç dengelerini ve toplumsal konumlarını belirler.

Toplumsal cinsiyet, cinsel farklılığın doğallaştırılmasına karşı koymak için 1970'li yıllarda geliştirilmiş bir kavram olup, cinsiyet kavramının ise kadın ve erkek arasındaki anatomik farklılıklara değinmektedir. Toplumsal cinsiyet esasen feminen ve maskülen arasındaki toplumsal sınıflandırmalara referans vermektedir (Lyod, 2007). Orhan'a göre ise toplumsal cinsiyet; biyolojinin kodlamış olduğu maddi bedenlerimize manevi anlamlar yükleyerek bedenlerimizi kültürel olarak ayırmak, onları kadın ve erkek olarak tanımlayarak kadınlık ve erkeklik denen rol ve statülere yerleştirmektir (Bingöl, 2014). Toplumsal cinsiyet kavramının toplumun bireylerin biyolojik bedenlerini esas alarak kişilere dayattığı, günlük rutinlerinde uygulamalarını beklediği rol ve normların tamamını tek bir başlık altında işlediği görülmektedir.

Judith Butler; dişi olmak doğal bir olgu mudur yoksa kültürel bir performans mıdır sorusu ile toplumsal cinsiyetin bir kurgu olduğuna dikkat çekmektedir (Tekin, 2012). Butler' e göre cinsiyet temelinde sabitlenmeye çalışılan toplumsal cinsiyet, kültürel olarak kurulur ve edimlere dayanmaktadır (Buse, 2012). Burada anlatılmak istenen doğadan yola çıkılarak yapılan bedensel ayrımlara dayandırılan kadın ve erkek kavramlarının cinsiyetlerin kültürel değerlerle bir yorumu olduğudur.

Toplumsal cinsiyet kadınlık ve erkeklikle ilişkilendirilen özelliklerin kültürel olarak yapılandırılmasıdır (Danyeli Güzel, 2017). Kişi bu kavramının içine doğmaktadır. Sosyal ortamla uyumlu ve dengeli ilişkiler kurabilmek için toplumun kendilerine tanımlamış olduğu cinsiyetlerine yönelik beklentileri yerine getirmektedir.

Beauvoir'e göre toplumsal cinsiyete uyumlu veya uyumsuz olmak kişi üzerinde o kadar güçlü bir sosyal baskı yaratır ki erkeksi veya kadınsı olmadıkları veya belirlen davranış şekillerine uygun tavır sergilemediklerinin belirtilmesi kişilerde derin yaralar açar (Durudoğan, 2019). Cinselliğin yazgı olarak kabul edilmesi, kişinin toplumun belirlediği genel geçer cinsel kimliklere göre davranmasını beklenilmesi kişinin öz benliğinde yıkıcı etkiler yaratmaktadır. Tarihe bakıldığında zaman altı yaşında çocuk felci geçirip tek bacağı sakat kalan Frida Kahlo, Meksikalı ünlü ressam Dieogo Rivera'nın doğurganlığını yitirmiş, sakat üçüncü eşidir (Kamer, 2019). Yaşamış olduğu dönemin ünlü isimlerinden biri olan Frida hem sanat hem siyasi anlamda etkin bir karakter, güçlü bir ruh olmasına rağmen tek eksikliği olarak gördüğü doğuramamanın cinnetini birçok eserinde ilmek ilmek işlemiştir. Yapmış olduğu tablolarından birinde tabiat ananın kendisini kucakladığı bir sahnede kendisinin aşkla tutkuyla doğurduğu kocasını kollarında bir anne şefkati ile sardığını resmetmektedir. Bu eserinde Frida kocasını doğurarak toplumun kendisinden bir kadın olarak taşıması gereken ancak kendisinde bahşedilmemiş olan doğurganlığın derin acısını işlemektedir.

Bingöl 'Toplumsal Cinsiyet Olgusu ve Türkiye'de Kadınlık' adlı çalışmasında toplumsal cinsiyet olgusunu pek çok ülke ve kültürde yaşanan bir eşitsizlik sorunu olarak ele alarak kadın ve erkeğe yüklenen kalıp rollerin erkeğin üstte ve ön planda tutulması gerçeğiyle ayrıştırıcı yönüne ve kadının cinsel kimliğinden dolayı ötekileştirilmesine dikkat çekmektedir (Bingöl, 2014). Toplumsal cinsiyet kavramı ile bireylere yüklenen roller erkeğe toplum içerisinde güç kazandırıp iş ve yaşam alanını genişletirken kadını güçsüzleştirip arkana plana atılmaktadır. Bu roller kapsamında kadının pasif, itaatkar, bakım verici, anaç olması beklenirken erkeğin ise aktif, başarı odaklı, korkusuz, siyasi alanda aktif, dışarda olan kişi olarak rollerin içinde yer alması gerekmektedir.

Çakır ve Baş yaptıkları çalışmada kız ve erkek çocuklarının doğumları ile toplumsal cinsiyet rollerini öğrenmeye ve kazanmaya başladıklarını kendisi

sosyal konumlarına uygun belirlenen davranış ve sembolleri öğrenerek toplum içinde uyumlu bireyler olarak yer almaya başladıklarını belirtmişlerdir. Aynı çalışmada biyolojik cinsiyet farklılıklarının, örneğin kadının doğurgan olup erkeğin doğurgan olmaması gibi farklılıkların tüm dünyada aynı iken, toplumsal cinsiyet rollerinin bireyden bireye, kültürden kültüre her ne kadar değişim gösterse de kültürleri aşamayan bazı kalıp yargıların (örneğin kadının daha pasif, barışçıl, uysal erkeğin daha dinamik, savaşçı, korkusuz toplumsal rollerde olması gibi) birçok kültürde aynı olduğunu belirtmişlerdir (Çakır & Baş, 2018). Yapılan çalışmalar toplumsal kimliğinin biyolojik bedenler üzerine yüklenen toplumsal normları ve bireylere yüklenen sosyal görevleri kapsadığı göstermektedir.

2.2 Cinsiyet Roller

Foucault'ya göre cinsellik, yazgı olmaktan uzak bir kavramdır. Foucault cinselliği zamanı geldiğinde keşfedilmesi gereken bir hakikat değil, kişinin arzularını ortaya koyarken seçmiş olduğu bir yol, bir davranış biçimi olarak tanımlar (Buse, 2012). Cinsiyet rolleri toplumsal cinsiyet ile bağlantılı bir kavram olup toplumsal cinsiyet uyarlamalarında ana fikir olarak bireyin er ya da dişi oluşunu anlatmaktadır. Buna göre toplumda her zaman iki cinsiyet rolü mevcut olup bunlar kadın ve erkek rolleridir yani bireylerin cinsel açıdan davranışlarının toplumsal görünümüdür.

Erkeksi veya kadınsı davranış tutumları cinsiyetlere atanır ve bu roller eril ve dişi davranışları doğrudan etkilemektedir. Toplumsal cinsiyet vasıtası ile kadın ve erkek arasındaki sınırlar belirlenmekte ve böylelikle iki cins arasındaki ilişkiler toplum tarafından denetlenmiş olmaktadır (KaosGL, 2011). Böylelikle kadın ve erkek arasındaki ilişki üreme temeline dayatılarak normalleştirilmekte ve heteronormativ topluma uygun hale getirilmektedir.

Mead 1930'larda yapmış olduğu çalışmasında Okyanusya da yer alan toplulukları incelemiş olup kadın ve erkek rollerin kültürden kültüre farklılık gösterdiğini, cinsiyet rolleri arasında farklılıkların biyolojik olmaktan ziyade kültürel temelleri olduğuna dikkat çektedir. Aynı çalışmada Margaret Mead Papua Yeni Gine de yer alan üç farklı topluluğu incelemiş bu toplulukların benzer geçim kaynakları ve benzer hayat örüntüleriyle yaşamlarını sürdürmelerine rağmen kadın ve erkeklik rollerinin köklü farklılıklar içerdiğini tespit etmiştir. İncelemiş olduğu

Arapesh, Mundugomur ve Tchambuli adındaki topluluklarda; Arapesh erkeğinin ve kadının batı toplumlarındakine benzer roller edindiklerini örneğin kadının ve erkeğinin daha yumuşak huylu, koruyucu anne- baba gibi davranırken Mundugomor erkeği ve kadını ise öfkeli saldırgan davranışları sergilediğini bunun tam tersi olarak Tchambuli erkeklerinin kadınlarına oranla daha süslü ve yumuşak huylu anaç karakterli olup, kadınlarının daha enerjik yönetici olduklarını tespit etmiştir. Bu toplumlardaki kız ve erkek çocukların cinsiyet rolleri ABD'deki cinsiyet rol uyarlamasından çok farklı olduğunun gözlenmesi Mead'i kadın ve erkek arasındaki farklılıkların biyolojik olarak kabul edilemeyeceğini, cinsiyet rollerinin kadınlık ve erkeklik olarak öğrenilen kültürel öğeler olduğunu belirtmiştir (Kineşçi, 2018). Yapılan çalışmada içine doğmuş olunan kültürel yapının aynı zamanda bireylerin cinsel rollerini belirleyen temel unsurlardan biri olduğu görülmektedir.

2.3 Cinsiyet Kimliği

Kişinin biyolojik özelliklerinden bağımsız olarak psikolojik açıdan kendisini ait hissettiği cinsiyeti ifade eder. Kişinin kendini erkeklik veya dişilik ile özdeşleştirmesidir, doğduğu cinsiyetten ziyade hissetmiş olduğu cinsiyeti referans alır.

Kholberg cinsi kimliğini, çocuğun erkek ve kadınları birbirinden ayırt etme ve bunun sonucunda kendi konumunu belirlemesi olarak tanımlar. Çocuklarda cinsel kimliğine ilişkin farkındalıkları yaklaşık iki yaş civarında şekillenmeye başlar. Annesinin kadın babasının erkek olduğunu bilirler. Bu kavramlar beş altı yaş civarında çevresel uyaranlar, ana baba tutumları yer aldığı toplumsal yapıya göre netlik kazanmaya başlar. Cinsiyet kimliği genellikle bedensel cinsiyet ile örtüşmekle beraber aksinin olduğu durumlarda görülebilir işte bedensel cinsiyet ile cinsel kimliğin örtüşmeme durumlarına Trans bu kişilere de Transseksüel, Transgender denilir (Koray & Yüksel, 2018). Cinsiyet kimliği bireyin kendini hangi cinsiyete ait hissettiği ile ilgiliyken cinsel yönelim bireyin hangi cinsiyete yönelim aşk heyecan duygusal ve fiziksel arzu duyması ile ilgilidir.

2.3.1 Transseksüel

Kendini karşı cinse ait olarak tanımlayan hem kadın hem erkek için geçerli olan terimdir (Kaosgl sözlük, 2020). Kişi biyolojik olarak erkek olduğu halde kadın gibi, biyolojik olarak kadın olduğu halde erkek gibi olmayı ister. Kendini taşımış olduğu bedende değil diğer cinsiyetin bedeninde görme, hissetme ve yaşama arzusu taşımaktadır. Ruhsal olarak eğilimleri bu yönde olmaktadır. Burada konu davranışlardan çok ruhsal olarak nereye ait olduğunu hissetmesiyle alakalıdır. Bedensel cinsiyeti erkek ama kendini ait hissettiği cinsel kimliği kadın ise bu kişiler Trans kadın, bedensel kimliği kadın ama kendini ait hissettiği cinsel kimliği erkek ise bu kişilere de trans erkek denilir (Kaosgl sözlük, 2020). Transseksüel bireyler bedensel cinsiyetlerini belirleyen cinsel organlarından, fizyolojik özelliklerinin getirisi olan gece boşalması, testis büyümesi, tüylenme, regl olma veya gebe kalma konularından rahatsızlık duyarlar. Bu kişiler çocukluk dönemlerinden itibaren kendilerini ait hissettikleri cinsiyet kimliğine uygun giyinmek, davranmak o cinsiyete ait oyunlar oynamak isterler mevcut durumlarından dolayı toplumsal normlarla ilgili sıkıntı yaşarlar (Ceyda, 2013-2014). Transseksüellik bir geçiş bir dönüşme durumudur. Bu sürecin sonunda bireyler transseksüel olmazlar, kadın ya da erkek olurlar. Transseksüellik sadece bireyin bir değişim geçirdiğini bir başlangıcı ve sonu olduğunu bir değişimi arzuladığını ve bunu gerçeğe dönüştürmek istediğini gösterir. Transseksüel bireylerin cinsiyetleri bu dönüşüm sürecinin nihayetinde ya kadın ya erkek olur. Transseksüellik bir cinsiyet değildir. Başarıya ulaşmış bir değişimi temsil eder ve tamamen kişinin nasıl hissettiği ile yani cinsel kimliği ile ilgilidir. Transseksüellerde bedensel cinsiyet ile cinsel kimlikleri arasında uyumsuzluk vardır ve bu uyumsuzluk kişilerde ruhsal olarak huzursuzluğa sebep olmaktadır buna ise cinsiyet disforisi denilmektedir.

Transseksüel olan kişi heteroseksüel olabileceği gibi homoseksüel veya biseksüel de olabilir (Kaosgl sözlük, 2020). Transseksüellik bireyin cinsel yönelimi ile ilgili olmayıp tamamen kişinin cinsel kimliği ile ilgilidir.

2.3.2 Transvestism – Travesti - Transgender

Transvestism: Geçici olarak karşı cinsten biri gibi görünmek o anlık karşı cins gibi yaşamak için o cinsin kıyafetlerinin giyilmesi ve o cins gibi davranılmasıdır.

Avrupa da Cossdresser olarak adlandırılırlar (Kaosgl sözlük, 2020) . Bu bireylerin Kalıcı bir cinsiyet değişimi olmadığı gibi bu yönde herhangi bir niyetleri de olmamaktadır. Travesti kavramı daha çok dış görünüşü ve davranışları ile karşı cinsiyete ait olmak benzetmek isteyen kişiyi tanımlamaktadır (KaosGL, 2011). Kadın gibi giyinen erkeklerin yanı sıra erkek gibi giyinen kadınları da kapsamaktadır. Transgender kavramı ise cinsiyet kimliği ve bedensel cinsiyet arasındaki örtüşmenin büyük değişiklik gösterebilen en geniş spektrumunu ifade eder. Transgender şemsiye bir kavram olup travesti, transseksüel, transvestism kavramlarını aynı yelpazede toplamaktadır. Transgender herhangi bir cerrahi müdahale geçirmiş ya da geçirmemiş kadın veya erkeklerden biyolojik cinsiyetine ve görünümüne bir şekilde müdahale edenlerin tamamını kapsayan genel bir tanımdır (KaosGL, 2011). Bu kişiler cerrahi operasyonlarla, kıyafet ve görünüm değişiklikleri ile mevcut biyolojik bedenleri üzerinde modifikasyon gerçekleştirirler.

2.4 Cinsel Yönelim

Cinsiyet kimliği kişinin kendini hangi cinsiyette hissettiği ile alakalı iken cinsel yönelim kişinin hangi cinsiyete fiziksel romantik ve seksüel olarak ilgi duyduğu ile alakalıdır. Cinsel yönelim kişilerde cinsel istek ve davranışların belli bir cinsiyete çekimi olarak tanımlanır, bu çekimin karşı cinse yönelik olması heteroseksüel, kendi cinsine yönelik olmasına ise eşcinsel ya da homoseksüel olarak adlandırılırken hem kendi cinsine hem karşı cinse birlikte çekim duyan kişiye ise biseksüel denilir. Kendi cinsine çekim duyan kadın lezbiyen kendi cinsine çekim duyan erkek gay olarak tanımlanırken her iki cinse çekim duyan kadın veya erkekler biseksüel olarak isimlendirilir. Farklı cinsel yönelimlerin insan cinselliğinin doğal bir sonucu olduğu bu yönelimlerin hiçbirinin bir diğerine göre daha iyi daha sağlıklı ya da daha normal olmadığı otoriteler tarafından kabul görmüştür (Cetad, 2020). Cinsel yönelim, bireylerin tercihleri ile oluşan bir durum değildir kişinin iradesinden tamamen bağımsızdır. Eşcinsel bireyler üçüncü bir cins değildir. Bu bireyler heteroseksüel bireyler gibi kadın ve erkektir. Farklı bir cinsiyet kimliğine sahip olmayı arzu etmedikleri gibi duygusal ve cinsel olarak kendi cinslerine yönelimleri olsa bile bu kişiler biyolojik cinsiyet özelliklerinden huzursuzluk duymazlar, bu yönde cinsiyet

kimliklerini değiştirme gereği duymazlar. Erkek ise erkek kadın ise kadın olduklarını kabul ederler, mevcut biyolojik bedenlerinden memnundurlar (Cised, 2020). Lezbiyen, gay ve biseksüel bireyler bu noktada trans bireylerden ayrılırlar. Burada dikkat edilmesi ve düzeltilmesi gereken bir konuda, toplumda günlük dile yerleşmiş olan cinsel tercih ifadesidir. Eşcinsellik, cinsel yönelim bir tercih değildir. Kişiler bilerek ve isteyerek cinsel yönelimlerini seçmedikleri gibi diledikleri zaman cinsel yönelimlerinden kaçınarak veya tıbbi tedavi görerek cinsel yönelimlerini heteroseksüelliğe dönüştüremezler. Heteronormatif toplum yapısında yer alan LGBT bireylerin birçoğu cinsel kimliklerini ve cinsel yönelimlerini fark ettikleri zaman kimi zaman farklılıklarını anlamlandıramadıklarından kimi zaman toplumdan dışlanmaları kaygısıyla mevcut durumlarını kabullenememektedirler. Kendilerini ya tedavi olmaya ya da karşı cins ile ilişkiye girmeye zorlamaktadırlar. LGBT bireyler bunu kendileri yapmazlarsa toplum tarafından yapmaya zorlanmaktadırlar. Bu noktada tekrar altını çizmekte fayda vardır; eşcinsellik bir hastalık düzeltilmesi gereken bir durum değildir. 1974’de Amerikan psikiyatri Birliğinin kararı ile hastalık tanısından çıkarılmıştır.

2.5 Eşcinselliği Tarihçesi

Eşcinsellik hastalık mıdır? Eşcinsellik bir hastalık olmayıp, insan cinselliğinin olağan çeşitliliklerinden birdir. Psikiyatri bilimi üremeye dönük olmayan birçok cinsel etkinlik gibi eşcinselliği de psikolojik bozukluk olarak değerlendirmiştir. Ancak sonraki yıllarda yapılan çalışmalar, kırk yıl önce ilan edilen ve eşcinselliğin ruhsal bir bozukluk olduğuna yönelik yerleşen yanlış kanıyı yıkmış ve eşcinsel bireylerin ruhsal işlevleri heteroseksüel olan insanlardan farklı olmadığını göstermiştir (Cetad, Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Merkezi Derneği, 2020). Pozitif bilimler tek bir nedene bağlı olarak açıklayamadıkları olguları çoklu neden kuramı başlığı altında incelemektedir. Bu kapsamda yapılan araştırmalar gösteriyor ki eşcinselliğin, biseksüelliğin ya da heteroseksüelliğin neden ve nasıl ortaya çıktığı sorusunun tek ve somut bir cevabı yoktur (KaosGL, 2020).

İnsanlık tarihini incelediğimizde eşcinsellikle ilgili kayıtların M.Ö. 3000 yılında olduğu görülür. Eski Mısır, Sümer ve Hitit uygarlıklarında rastlanan kayıtlarda

eşcinselliğin bugün karşılandığı gibi dışlanmadığı aksine ayrıcalıklar sunulan bir yaşam olduğunun ip uçlarına rastlanmıştır. Üzerinde tartışmalar devam etmekte olsa da M.Ö 1400'lerdeki yasaları gösteren bir tablette Hititlerde erkekler arasında eşcinsel evliliğe izin verildiği görülmüştür (Nil, 2013).

Yaygın olarak bilinenin aksine cinsel ve duygusal olarak birlikte olma arzusu hiçbir zaman karşı cins ile sınırlı kalmamıştır. Eşcinsel teriminin ortaya çıkması ve bir kimlik olarak adlandırılması 19. yüzyıl Avrupası'na dayanır. Tek tanrılı dinlerin hakim olduğu dönemde günah olarak nitelendirilerek, üremeye yönelik olmayan eşcinsel davranışlar devletler tarafından suç olarak kabul edilmiştir. Bu dönemde yerleşen bu yanlış düşünceye karşı mücadele eden kişiler heteroseksüelliğin adlandırılmasından önce eşcinselliği adlandırmasını sağlayarak eşcinselliğe bir kimlik kazandırmışlardır. Önceleri günah ve suç olarak kabul edilen eşcinsellik zamanla tıp ilminin konusu haline gelmiş ruh hastalıklarıyla ilgili yapılan çalışmaların cinsel yaşamı ayrıntılı bir şekilde ele almasıyla edinilen bilgiler eşliğinde konuyla ilgili kuramlar oluşturulmuştur. Bu konu hakkında yapılan ilk çalışmalar eşcinselliği ruhsal bozukluk sınıfına koyarken Freud'un öncülüğünü ettiği psikanalitik yaklaşım ışığında eşcinselliğin ruhsal bir bozukluk olmadığı ve değiştirilmesi gerekmediği savunulmuştur (Başar D. , 2012). Eşcinselliğin son yüz elli yıllık sürecine baktığımızda homoseksüellik kavramının ilk defa 1869 yılında kullanıldığını ve eşcinsel olarak kabul edilen kişilerin tedavi görmeye zorlandıklarını hatta 1950 ile 1970 yılları arasında elektrik şoku gibi bir dizi insani olmayan yöntemlerle hastanelere kapatılarak tedavi edilmeye çalışıldığı görülmektedir. 1970 yılında Dr. Judd Marmor eşcinselliğin hastalık kategorisinden çıkarılması için çalışmalara başlamış bununla beraber kişilerin isteği dışında zorla canice yapılan tedaviler son bulmuştur. 1952 yılında yayınlanan Ruhsal Bozukluklar Tanı ve İstatistik El Kitabı DSM -1 de ve 1968 yılında yayınlanan DSM-2 kitaplarında eşcinsellik sosyopatik kişilik bozukluğu başlığı altında cinsel sapmalar olarak yer alırken 1973 yılında yayımlanan DSM-3 de eşcinsellik cinsel yönelim bozukluğu olarak tanımlanmıştır. DSM-3 de yapılan bu değişiklik ile eşcinsellik ruhsal bozukluk olmaktan çıkıp doğuştan gelen bir durum olarak işlenmiştir. 1992 yılında ise ICD-10 (internatşonal Classification of Diseases Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırılması) listesinden çıkarılmıştır. Eşcinsellik 1980 yılında yayımlanan

DSM-3 de egodistonik tanımlaması ile yer alırken 1987 yılında yayımlanan DSM-3 de Başka Türü Sınıflandırılmayan Cinsel Bozukluklar başlığı altında yer almıştır (Taplı, 2017). DSM IV de Cinsel Kimlik bozuklukları olarak isimlendirilen Transseksüelite 2013 yılında yayımlanan DSM- 5 de ise Cinsiyet Kimliği Hoşnutsuzluğu başlığı altında yeniden tanımlanmıştır. Yapılan bu son güncelleme ile transeksüelite kavramının sadece biyolojik olarak değil aynı zamanda ruhsal ve toplumsal olarak da ele alınmasını sağlamıştır (Sarı, 2017). 1992 yılında kurulan NARTH (National Association of Research and Therapy of Homosexuality) eşcinsellik için onarıcı tedavi uygulamasını savunan bunun için her yıl düzenli kongreler düzenleyen bir kuruluştur. Bu kuruluşun başkanlığını yürüten Dr Joseph Nicolosi 1991 yılında yayınlamış olduğu ‘Reperative The Therapy of Male Homosexuality’ isimli kitabı ile erkek homoseksüeller için bir onarım tedavisi ileri sürmüştür. Kitapta aslında erkeklerin normal cinsel tercihlerinin heteroseksüel olduğunu, çocukluk döneminde erkek çocuk ile baba arasında kurulamaya çalışılan bağın uzak veya sorunlu olmasının çocuğun cinsel kimlik gelişimini olumsuz etkilediğini, erkek kimliğini geliştiremeyen çocuğun erkelerle cinsellik dışı ilişki kurmadığını, erkekler ile olan tüm ilişkilerini cinselleştirdiğini ve böylece homoseksüelliğin ortaya çıktığını belirtir. Kitapta terapiye katılan kişilerin, eşcinsel kimliklerinden memnun olmayan genç ve deneyimsiz erkeklerin olduğu belirtilirken, terapi süresince, tedaviye katılan kişilerin terapist ile ilişkide baba ile barışmadan grup içinde erkeklerle cinsellik içermeyen iletişim kurmayı öğrendikleri ve bu iletişimi geliştirerek erkek kimliğini güçlendirdiklerinden bahsedilir. Kitabın sonuç kısmında tedaviye katılan genç erkekler eşcinsel hislerinin geçmediğini belirtmişlerdir. Bu tür terapi girişimlerinin etkinliğini ispat eden güvenilir bir bilimsel çalışma olmamakla birlikte bu konuda yapılan yayınlar yapılan çalışmalar sonucunda iddia eden sorasında ise bu çalışmaların kendisine zarar verdiğini belirten bireylerin öyküleri ile doludur (Yetgin, 2009). Eşcinselliği tedavi edilmesi gereken bir hastalık olarak gören psikanalistlerin birçoğunun bu görüşleri bilimsel veriler yerine dini veya ideolojik temalara dayanmaktadır. Bunun en güzel örneklerinden biri az önce belirtilen eşcinsellekle onarım terapisini uygulayan papaz psikolog Dr. Joseph Nicolosidir. Günümüzde eşcinsellerin dönüştürme terapisi başlığı altında uygulanan pratikler hormon tedavilerini davranışçı terapileri içermektedir. Ülkemizde holistik cinsel terapi uygulamasında bilişsel tekniklerin yanı sıra

davranışçı teknikler, sistematik duyarsızlaştırma ve şok uygulamaları eşcinsellerin hem cinslerine karşı duymuş oldukları cinsel çekimi ortadan kaldırmaya yöneliktir. Bu teknikler uygulandıktan sonra orgazmik yeniden koşullandırma ile son noktada bireyin karşı cinse orgazmik olarak koşullanmasını içermektedir. Uygulanan bu tedavilerin ne kadar etik olduğunu ve ne kadar işe yaradığı tartışılmakla beraber geçerli olduklarını kanıtlayan yeterli bilimsel veride bulunmamaktadır (Mert, 2009). Eşcinsel bireyler diğer insanlar gibi psikolojik yardım almak isteyebilirler. Özellikle cinsel kimliğini yeni yeni keşfetmeye çalıştıkları ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde kendilerini tanımlayamadıkları için ve kaygı korku hisleri içerisinde psikiyatrist veya psikologlara başvurumaktadırlar. Bu dönemde tedavinin ana noktası kişinin benlik algısına zarar vermeden normalizasyon sürecinde bireye yardımcı olmak olmalıdır. Devam eden süreçlerde yapılan çalışmalarda görülmüştür ki eşcinsel bireylerde görülen ruhsal rahatsızlıkların sebebi cinsel yönelimleri olmayıp, mevcut cinsel yönelimlerinden dolayı karşılaşmış oldukları heteronormativitenin beraberinde getirmiş olduğu homofobi, transfobi gibi ayrımcılık ve toplumsal dışlanma üzerine kurulu davranışlardır.

3. QUEER TEORİ VE SOSYAL DIŞLANMA

3.1 Queer Teori

Lezbiyen ve gay özgürlük hareketi, 1969 yılında New Yorkta Queer Marksist feminist bakış açısıyla incelenebilecek bir özgürleştirme projesi ile meydana gelmiştir. Stonewall Bar'ın da polisin yaptığı rutin kontrollerden birine karşı geliştirilen ve daha önce ortaya konulan tepkilerden farklı olarak başkaldırı niteliğinde olan bir harekettir (Alan, 2012). Stonewall barında ortaya çıkan ayaklanma daha iyi seks yapmak veya daha çok seks yapmak için çıkmamıştır. Tarihte aktarılanın aksine bu ayaklanmada ön safta olan gay ve lezbiyenler değil travesti transeksüller olmuştur. Gerçekleşen bu ayaklanmada LGBT bireyler fişlenmek, polis tarafından darp edilmek istemediklerini, istedikleri gibi yaşama hakkına sahip olduklarını savunmuşlardır (Kahramanoğlu, 2009) . Bu akımla LGBT bireyler toplumda daha rahat görünür olmayı, toplumun kendilerine dayatmış olduğu geleneksel aile yapısına dayanan ve bununla temellenen devlet mekanizmalarına karşı bir duruş sergilenmesinden dolayı diğer akımlardan ayrılmaktadır. Queer kuram normali oluşturan toplumsal işleyiş yapısını sorgulamaktadır. Cinsiyet, toplumsal cinsiyet ve cinsel yönelimlerle ilgili toplumun LGBT bireyleri maruz bıraktığı her türlü dışlanmaya karşı bir duruş sergilemektedir. Queer kuram cinsiyet ve toplumsal cinsiyet bu kavramların toplumlumun kültürel öğelerine göre oluşturulmasına karşı gelmektedir.

Günümüzde Queer şemsiye terim olarak cinsel yönelim ve cinsiyet kimlikler için kullanılmaktadır. Bu terim yaşam tarzlarından kimlik politikaları çerçevesinde söylemlerden yola çıkılarak, heteroseksüel olmayan, heteronormativenin dışında kalan, ikili cinsiyet kategorisinde değerlendirilmeyen LGBT toplulukları ifade etmek için kullanılan bir etikettir. Bir terslik bir acayiplik olduğunu ifade etmek için kullanılan queer kelimesinin taşımış olduğu argo anlamlarını da göz önünde bulundurulduğunda esasında heteroseksüel olmayan kişileri aşağılamak amacıyla

küfür niteliğiyle yakın zamana kadar kullanıldığını görülmektedir. Günümüzde ise Queer bir şemsiye terim olarak kullanılarak LGBT bireyler için kullanılmaktadır. Queer şemsiyesi altında toplanan bireyler bu isimlendirmenin altında heteroseksizime ve heteronormativiyete karşı aynı zamanda politik bir tutum sergilerken aynı zaman düzene karşı da bir tutum sergilerler (Kineşçi, 2018). Queer teori toplumsal cinsiyetleri ve cinsellikleri fark etmeksizin her türlü bireyi homofobiye karşı bir araya getiriyor olması bu terimin en önemli özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır (Öztop, Birey Kendi Farkındalığında Yeşerebilmeli, 2010). LGBT bireyleri ve aktivistleri tek bir şemsiye altında toplayan Queer kuram toplumsal cinsel kimlik anlayışına yeni bir aktivist bakış kazandırmıştır.

Özkazanç'ın Queer teorisinin siyasi potansiyelleri üzerine düşünceler adlı makalesinde, Queerin tarihsel ve kuramsal oluşum dinamiklerine değinilerek kuramın tarihsel gelişim süreci incelenmiştir. Queer kavramı 1990'lı yıllardan itibaren LGBT çevrelerde öne çıkarak günümüze kadar hızla popülerite kazanarak gelen bir terim olmuştur. 20. yüzyıl başlarında Amerika'da gay erkekleri işaret eden argo bir terim olmakla beraber ucube, tuhaf, hatta ibne anlamında kullanılmakta olan bu terim 1990'lı yıllarda Amerika'daki LGBT çevreler tarafından ele geçirilerek yaratıcı tekrara uğramıştır (Özkazanç, 2014). Türkçede garip, tuhaf, yamuk gibi anlamlara gelen Queer kelimesi Almancadan İngilizceye çapraz kesen transversal anlamına gelen Queer den geçmiştir. Queer kuramının merkezinde acayip, tuhaf yamuk, ibne, iğrenç, aşağılık olana; normal olanın dışında kalana, bu alanın dışına itilene ve bu alanı ihlal edene bir gönderme esas olup burada amaç kötüyü, anormal olarak kabul edilene dönüştürerek yeniden anlamlandırmaktır. Kelimeyi tüm o olumsuz sıfatlarından arındırarak bir hareketin kuramını yaratmaktır (Yardımcı, 2012). Queer kuramı kendisini ne olduğuyla değil neye karşı olduğuyla ortaya koymaktadır. Cinsiyet, toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsel pratiklerle ilgili her tür yaftalamaya karşı koymaktadır. Bu bağlamda Queer teori kimlik ve cinsel kimlik üzerine kurulan her türlü kategoriye karşı duruş sergilemektedir.

Toplumsal cinsiyet araştırmaları merkezinde çalışmalara katılan Siyaset bilimi profesörü Amerikalı politik teorisyen ve sosyalist feminist İris Marion Young 'Yaşanan Bedene Karşı Toplumsal Cinsiyet: Toplumsal yapı ve Öznellik Üzerine

Düşünceler' adlı makalesinde; feminist ve Quer kuramların toplumsal eleştiri problemleri olduklarını vurgularken, bu yaklaşımların cinsiyet alanıyla ilgili haksızlıkların kaynaklarını toplumsal ve kurumsal ilişkilerden kaynaklanan sebeplerini araştırarak bunları değiştirmeyi hedefleyen kuramsal çalışmalar olduklarını belirtir. Young bu çerçevede araştırmalarını iki başlık altında geliştirir. Birinci başlık altında, iş tanımlamalarının ve toplumsal konumlandırmaların cinsiyet temel alınarak yapılmasını incelerken ikinci başlıkta ise normatif heteroseksüel sistemi inceler. Young Normatif heteroseksüel sistemin, kadın ve erkeklerin hayatlarını sınırlandıran bir yapıda olduğunu belirtirken, bu sistemin heteroseksüellik dışında kalan farklı cinsel arzu ve eğilimleri olan kişileri yani mevcut cinsiyet sistemine aykırı kabul edilen LGBT bireyleri toplumun dışına sürüklediğini, aykırı gördüğü bu kişileri siyasi ve sivil toplum olmak üzere özel alanlarda dahil sürgün edildiklerini belirtmiştir (Young, 2009). Yapılan bu ayrımcılığın LGBT bireyleri mevcut toplum düzeninden uzaklaştırılmış yaşamlar kurmaya, isyan etmeye ve görünmez olmaya mahkum etmiştir.

Queer teorinin kurucu isimlerinden biri olan ve teoride ki tartışmaları başlatan, sürdüren en önemli teorisyenlerden biri kuşkusuz Judith Butlerdir (Kineşçi, 2018). Butler, hem feminist ve Queer teori açısından önemli bir kuramcıdır. Psikanalizin heteroseksüelliği normalleştirdiği tek cinsin sadece diğer cinsi arzulanması gerektiğini belirten tavrını eleştirir (Akın, 2019). Butlerin normları ele alma biçimi Foucaultcu ve Lacancı yaklaşımlardan beslenir (Direk, Cinsiyet Farklılı ve Kuir Kuramı, 2017). Foucault, özellikle 19. yüzyıldan itibaren cinsiyetin imi cinsel organın ya erkeği tanımlayan ya da kadını eksik olarak nitelendiren ve kadını üreme işlevine göre düzenleyen yorumundan bahseder. Bedenleri cinsel organlara göre eril ve dişil olarak kategorize etmek bu sınıflandırmaya uymayanları cerrahi müdahaleyle düzenlemek heteroseksüel oluşumun ilk bölümünü oluşturur. Eril ve dişil bedenler ile kültür arasında kurulan toplumsal cinsiyet kavramı cinsel arzu arasında nedensel bir bağ kurulur. Eril ve dişil bedenler uyumlu hale getirildiğinde cinsel birlikteliğin bu iki beden arasında gerçekleşmesi gerekliliği ile bir yandan heteroseksüel cinsellik tekrar tekrar topluma dayatılır (Bolat, 2013). Bu şekilde iki cins arasındaki cinsellik normalleştirilmiş olunur. Butler Quer kuram ile Foucault'un bu görüşün

karşısında yer alır. Lacan, kurgulanmış cinsel farklılıkları toplumun örgütlenme içimine bağlarken kadının toplumda ikinci plana atılmasını biyolojik farklılığından dolayı olmadığını aksine toplum örgütlenmesinin biyolojik farklılığın cinsel farklılığı yaratmasına neden olduğuna değinmiştir (Tekin, 2012). Butler Foucault'u okurken katıldığı nokta, Foucault bedenine ona söylem tarafından özel bir cinsiyet fikri yüklenmeden önce aslında cinsiyetli bir varlık olmadığını belirtirken cinsiyeti cinselliğin ürettiğini söylemiştir.

Butler, kadın erkek ilişkilerini ve ikili cinsiyet sistemini masaya yatırdığı kitabı cinsiyet belasında cinsiyet ve toplumsal cinsiyet olgularının biyolojik cinsiyetin devamlılığı gibi algılanması fikrini eleştirmiş, bedenin ve cinsiyet kavramlarının toplumsal ve kültürel öğelerin inşası olduğunu belirtmiştir. Butler'e göre aslında cinsiyet ve toplumsal cinsiyetin aynı kavramlar olduğunu söyler, şöyle ki: Butler Michel Foucault'un görüşlerinden yola çıkar ve toplumsal cinsiyet inşasında söyleme odaklanarak söylemsellik öncesinde toplumsal cinsiyet olgusunun olmadığını özellikle üstünde durur. Toplumsal cinsiyet ifadesinin altında aslında cinsiyet kimliğinin yatmadığının cinsiyet kimliğinin tam da kendisinin sonucu olduğunu dışavurumlar ve performatif olarak yani tek seferlik bir edinim olarak değil tekrarlarla inşa edilen, sabitlenemeyen sürekli yeniden şekillenen ve kültürel olarak sürdürülen bir kavram olarak tanımlamaktadır (Altunpolat, 2017). Performatif edim bir noktada değindiği şeyi var ederek canlandırır bu nedenle söylemlerin kurucu ve üretici gücünü simgeler.

Queer kuram genel olarak tüm insanların, özellikle de heteroseksüel olmayan insanların toplumsal olarak kısıtlanan özgürlüğünün önündeki zihinsel engelleri aşmayı hedeflemektedir. Burada birincil sorun toplumun heteroselliğin zorunlu olmasını savunan ve destekleyen normlarının başka türlü seçim ve cinsel eğilimlerin özgürce yaşanmasını engellemesidir (Direk, Cinsiyet Farklılığı ve Kuir Kuramı, 2017). Queer teori burada devreye giren, bu normları ve toplumsal etiketlemeleri sorgulayan, özgürlüklerin önünü açmayı hedefleyen bir kuramsal bir çalışmadır.

3.2 Sosyal Dışlanma

Sosyal dışlanma 1960'lı yıllardan sonra bürokrat, akademisyen ve politikacılar tarafından yoksullar için kullanılan Fransızca kökenli bir terimken 1980'li

yıllarda artan savaş ve ekonomik krizlerin etkisiyle ekonomik büyümenin sonuçlarından yararlanamayan kişileri tarif etmiş daha sonra bu kavram genişletilerek içine ayrıca zihinsel – fiziksel engelleri, intihar eğilimi olan insanları, sakatları, istismar edilen çocukları, bağımlıları, suçluları, marjinal olanları kısacası toplum tarafından normal kabul edilen formun dışında kalan sosyal uyumsuz kişileri içeren bir küme terimi olarak kullanılmıştır. Sosyal dışlanmadan bahsedebilmek için önce tanınma kavramına değinmeliyiz. İnsan kimliğini oluşturabilmek için sosyal olarak tanınmaya ihtiyaç duyan bir varlıktır. Butlerler'e göre ise kişiyi tanınır kılan şey toplumun oluşturduğu normlara uyması, tekrar edilebilir performansları ile toplumsal cinsiyet performansları içinde değerlendirilebilir olmasıdır (Akın, 2019). Hegel'in Efendi Köle diyalektiğinde bahsettiği üzere insanların gerçekten arzu ettikleri şey başkaları tarafından arzu edilmek yani diğer insanlar tarafından tanınmaktır. Bir insanın kendi varlığını görebilmesi için bilinçli başka bir varlığın kabulüne ihtiyaç duymaktadır. Başkası tarafından kabul edilmeyen insan kendi gerçekliğine ulaşamaz (Direk, 2010). Sosyal dışlanma kişilerin en temel insani yaşam haklarına erişmelerini ve bu haklarını kullanmalarını kısıtlayan bireyleri hem maddi hem manevi yönden yoksunluğa sürükleyen geniş bir yelpazeye sahiptir. LGBT bireylerin toplum içinde karşılaşmış oldukları dışlanma pratiklerini incelediğimizde; barınma, sağlık, eğitim, iş bulma ve istihdam olmak üzere dört ana başlık öne çıkmaktadır. Bu başlıklar:

3.2.1 Barınma:

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin CM/Rec (2015) sayılı Tavsiye Kararı'nda üzerinde durulan konulardan biri, LGBT bireylerin barınma konusunda ayrımcılığa uğradıklarıdır. Tavsiye konuyla ilgili şu noktalara değinmektedir. Cinsel yönelim ve cinsiyet ayrımı yapılmaksızın kişilerin etkili ve eşit bir biçimde konuta erişimi sağlanmalıdır. Ayrımcı konut boşaltmalarına ve edinilen mülkiyetlerin devam ettirilmesi konusunda korunma sağlanmalıdır (KaosGL, 2017). Büyükşehirler LGBT bireylere göze batmadan yaşayabilecekleri alan sunmaktadır. Hiç şüphesiz ki LGBT bireyler arasında barınma konusunda en çok sıkıntı yaşan grup Trans bireylerdir. Bu şehirlerin yaşamsal imkanlara ulaşma ve yeni bir hayat kurma konusunda trans bireylere sunduğu kolaylıklar bu kişilerin küçük yerleşim merkezlerinden büyük şehirlere göç etmesini sağlamaktadır.

Lambdaİstanbul'un hazırlamış olduğu 'İt İti Isırmaz adlı yayında göç ile ilgili yapılan anket çalışmasında katılımcıların %73,2 cinsel kimliği özgür yaşamak %11'i iş bulmak için İstanbul'a geldiğini belirtmiştir. Ankette göze çarpan unsurlardan biride Trans bireylerin en çok şiddete maruz kalan grup olduğudur. Bu kişiler güvenliğe erişme, güvenli ortamda çalışma ve ulaşım haklarından mahrum bırakılmakta adeta evlerine hapsedikleri bir yaşama mahkum edilmektedirler (Lambdaİstanbul LGBT Dayanışma Derneği, 2010) İş bulmak, eğitim almak veya barınmak adı veya amacı ne olursa olsun LGBT bireyler için hayata tutunabilmek ve var olabilmek için sadece küçük şehirlerden büyük şehirlere değil aynı şehir içinde de barındıkları yerlerden göç etmek zorunda bırakılmaktadırlar.

3.2.2 Sağlık:

Ruh sağlığı alanına bakıldığında LGBT bireylerin toplumda yaşayan diğer insanlara göre daha fazla fizyolojik ve psikolojik sorun yaşadıkları görülmektedir. İzlenen bu farkın LGBT bireylerin toplum tarafından maruz bırakıldıkları ayrımcılık, ötekileştirme ve şiddetten kaynaklandığı gözlemlenmiştir. Bu acı deneyimlerin LGBT bireylerin ruh sağlıklarını olumsuz etkilediği izlenmiştir (Uluyol, 2016). LGBT bireyler sağlık sisteminde birçok engelle karşılaşmaktadır. Bu durumdan en çok etkilenenler ise Trans bireyler olmaktadır. Avrupa da 2008 yılında yapılan Transgender EuroStudy adlı çalışmada Trans kişilerin sağlık hizmetlerinde karşılaştıkları sorunlara değinilmiştir. Adı geçen çalışmada Trans bireylerin uzaman bakımına erişmekte zorlandıkları ve düşük kalitede hizmet aldıklarına değinilmiştir (KaosGL, 2017). Homofobik toplum yapısı içerisinde ötekinin de ötekisi olarak nitelendirilen transseksüel bireylerin dışlanma pratiklerinde en savunmasız kaldıkları alan sağlık sektörü olduğü görülmektedir.

3.2.3 Eğitim:

LGBT bireylerin eğitim süreçlerini incelediğimizde her bir dönemde ayrı sorunlar ile karşılaştıkları görülmektedir. Çocuk kimliğinin oluşmaya başladığı ve aileden ilk defa ayrıldığı bu dönemde LGBT bireyler okul ortamına gerek giymek istedikleri kıyafet tercihleri ile gerek toplumun belirlediği hetenormatif rollere oynadıkları kız erkek oyunlarına uyum konusunda strese girebildikleri

görülmektedir. Ortaokul ve lise dönemlerin de ise cinsel kimliklerinin ve cinsel yönelimlerinin belirginleşmesi ile birlikte yaşlıları tarafından ötekileştirmeye ve dışlanmaya maruz kalabilmektedirler (Uluyol, 2016). 2010 yılında Lambdaİstanbul'un Trans bireyler üzerinde yapmış olduğu araştırmada Trans öğrencilerin %7,8'inin okul değiştirmek zorunda kaldığı %34,8'inin ise eğitimlerine devam etmek istemelerine rağmen okulu bırakmak zorunda kaldıkları belirtilmiştir. Katılımcıların %7,7'si cinsel kimliği nedeniyle yurtta odalarının değiştirildiğini %23,1'i ise cinsel kimliği nedeniyle yurttan atıldığını belirtmiştir. (Lambdaİstanbul LGBT Dayanışma Derneği, 2010) LGBT bireylerin yaşamış oldukları bu ötekileştirme ve dışlanmanın bu bireylerin derslerinde düşük notlar almalarına ve zaman zaman okulu bırakmalarına, en temel hakları olan eğitimden çeşitli dışlanma pratikleri ile mahrum bırakıldıklarını göstermektedir.

3.2.4 İş Bulma ve İstihdam:

LGBT bireylerin istihdam konusunda oldukça sıkıntıyla karşılaşmaktadırlar. LGBT bireyler iş arama, işe girme hatta işsizlik yardımı alma konusunda ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar (KaosGL, 2017). Kaos GL Derneği ve Kadir Has Üniversitesi 'İstihdamda LGBTİ' adlı anket çalışmasıyla Türkiye de yaşayan LGBTİ bireylerin iş hayatında yaşadıkları ayrımcılığı gündeme getirmişlerdir. 198 özel sektör 89 kamu çalışanı arasında yapılan ankette katılımcıları üst düzey yöneticiler, orta düzey yöneticiler uzman ve işçilerden oluşmaktadır. Ankete katılan 198 kişiden 32'si cinsel kimliğini gösterebildiklerini 89'u cinsel kimliğini tamamen sakladıklarını belirtmişlerdir. Katılanların %58'i ayrımcılığa uğramış ya da ayrımcılıktan korunmak için cinsel kimliklerini sakladıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan kamu çalışanlarının %36'ı iş hayatlarında cinsel kimliklerini saklarken %39'u kısmen açık davrandığını %7'si ile tamamen açık davrandığını belirtmiştir. Yapılan anketin sonuçları hem özel sektörde hem de kamu alanında çalışan LGBT bireylerin büyük çoğunluğunun hem işe alım sürecinde hem çalışma hayatında ayrımcılıkla karşılaştıklarını ve bundan korunmak için işe alım süreçlerinde ve çalışma hayatları süresince cinsel kimliklerini ve cinsel yönelimlerini gizleme ihtiyacı duyduklarını göstermektedir (Karakaş, 2021). Anayasamızın 70. Maddesinde yer alan "Her Türk, kamu hizmetine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği

niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez” hükmü ile tüm vatandaşlarımızı kamu hizmetine alınması sürecinde ayrımcılığa maruz kalması engellenmeye çalışılmıştır. Anayasamız bu hüküm ile LGBT bireyleri ayrımcılığa karşı korurken birçok kanunda yer alan ahlak, iffet, utanç, terbiye gibi kavramlarının tanımlarının ve sınırlarının belirsiz olması LGBT bireylerin ahlaksız olarak yaftalanmasını ve bunun neticesinde işe alınmama veya meslekten atılması riskini ortaya çıkarmıştır. Düzenlenen raporda cinsel tercihleri ve cinsel yönelimleri nedeniyle işten çıkarılan, görev yerleri değiştirilen kişiler ve bu nedenle açılan dava süreçlerine de yer verilmiştir (Güner, Kalkan, Öz, Özsoy, & Söyle, 2011). KaosGL Derneği tarafından 2019 senesinde 772 kişinin katıldığı çalışmada Anayasa’da ve İş kanunda cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklere karşı ayrımcılığı yasaklayan kategorilerin net bir şekilde yer alamamasının eşit vatandaşlık ilkesinin önüne geçen en temel engel olduğu ortaya çıkmaktadır. Yapılan çalışmada LGBT bireyler sadece ayrımcılığa uğramadıklarını ayrıca nefret söylemlerine maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (Göregenli, O’Neil, Ergün, & Değirmenci, 2019). Bu durumun LGBT bireylerin iş yaşamlarında gerçek performanslarını ortaya çıkmasını engellediğini, başarılarını düşürdüğünü ve verimliliklerinin düşürdüğü gözlemlenmektedir.

Sosyal dışlanmaya maruz bırakılan kişiler haklarını koruyacak kurumlardan, yaşamlarını sürdürmelerini sağlayacak sağlık, eğitim, istihdam, barınma gibi en temel insani hizmetlerden yararlanamamaktadır. LGBT bireyler karşılaşmış oldukları dışlanma pratikleri yasal haklarından yoksun bırakılmanın dışın da aynı zamanda şiddeti de beraberinde getirmektedir. Bu bireyler aileleri arkadaşları ve toplumun diğer fertleri tarafından fiziksel ve duygusal şiddete uğramaktadırlar, sosyal ve ekonomik güvenlikleri yoktur. LGBT bireylerin karşılaşmış oldukları bu sosyal izolasyon duygusal gelişimlerini olumsuz yönde etkilemekte kişilerin kendilerinden utanç duymalarına sebep olmaktadır.

Bu sebeple yapılan araştırmalar gösteriyor ki toplum tarafından dışlanma kaygısı LGBT bireylerin kendi kimliklerini özgürce yaşamalarına engel olmaktadır. Cinsel yönelimlerini keşfetme veya sorgulama sürecinde olan kişiler cinsel azınlık olarak görülmek ve toplumsal dışlanma kaygısıyla kimliklerini oluşturamadıkları gibi bu kaygı LGBT bireyler üzerinde caydırıcı etki yaratarak kimliklerini saklamalarına sebep olabilmektedir (Boratav, 2009).

Eşcinselliklerini gizleyen LGBT bireyler kendilerini sahte kimliklerle sahte hayatlar yaşadıkları düşünerek insanlara karşı ne kadar açık olmaları konusunda endişe duyabilmektedir. Her şeye rağmen cinsel kimliklerini açıklayan LGBT bireylerin ise karşılaşmış oldukları dışlanma, fiziksel, cinsel ve duygusal şiddet karşısında onarılması zor yaralar aldıkları görülmektedir.

3.3 Heteroseksizim

Heteroseksüelliği bir zorunluluk ve tek var oluş biçimi olarak gören, farklı cinsel yönelimleri ikili cinsiyet rejimine dayanarak dışlayan, adaletsizlik yaratan, baskılayan, reddeden bir ayrımcılık ideolojisidir (KaosGL, 2020). Gordon Marshall (1999, s. 300), Sosyoloji sözlüğünde heteroseksizmi şöyle tanımlar: “Heteroseksizim; heteroseksüelliğe atfedilen ayrıcalıklı konum ve toplumsal pratiklerdir” (Başar, Nil, Kaptan, 2010’ dan akt. Akın, 2019). Yazar burada toplumun heteroseksüellere tanımış olduğu kazanımları ve avantajları vurgulamaktadır. Diğer bir açıdan bakıldığında heteroseksizm ile homoseksüel, transseksüel ya da biseksüel cinsel kimlik ve yönelimlerin normal olmadığı ima edilmektedir. Kadın ve erkek arasındaki olması gereken normal, rutin cinselliğin heteroseksüel olması gerektiği normalleştirilerek topluma yerleştirilmektedir.

Toplumsal cinsiyet ile heteroseksüelizm arasında birbirini besleyen mutualist bir ilişki söz konusudur. Toplumsal cinsiyet heteroseksüelizm için ortam yaratırken heteroseksüelizm ise toplumsal cinsiyeti sürekli denetime çağırmaktadır. Özellikle toplumun çekirdeği olan aile içerisinde kurumsallaşan heteroseksüelizm, toplumsal cinsiyet hiyerarşisini sağlamasının yanı sıra sevişme pratiklerini belirler ve yaşamın diğer alanlarına da etki eder (Bolat, 2013). Cinsellik, tarih boyunca insanlar için çekici aynı zamanda yasaklarla çevrili bir kavram olmuştur. Toplum cinselliği tek tipleştirerek belirli kurallar ile sınırlamaya çalışmıştır. Toplum içerisinde çoğunlukta olanı normal durum kabul ederken cinselliği kadın ve erkek arasında üremeye yönelik bir davranış olarak sınırlamış bunun dışında kalan haz odaklı her bireyi her ilişkiyi ötekileştirmiştir. Bunun sonucunda heteronormatif toplumlarda azınlıkta kalan eşcinsellerin haz ve aşk odaklı olan cinsellikleri toplum tarafından dışlanmıştır (Yüksel & Yetkin, 2021). Heteroseksizm normal ve kabul edilebilir üstün cinsel yönelimin heteroseksüellik olduğunun altını çizirken heteroseksüellik dışında kalan tüm

cinsel yönelimleri aşağılayan çizgi dışı toplum dışı bırakan bir tavır sergilemekte bu da beraberinde ayrımcılığı, homofobi ve transfobiyi getirmektedir.

Heteroseksüel kadın ve heteroseksüel erkekler arasında yapılan araştırmalarda görülmüştür ki heteroseksüel erkekler heteroseksüel kadınlara göre daha sert ve olumsuz tutumlar sergilemektedir. Bunun temelinde Herek'e göre birçok kültürde heteroseksüelliğin erkek kimliği ve rolleri üzerine etkin olmasından kaynaklanmaktadır (Boratav, 2009). Topluma yerleşmiş olan maskülen kavramı heteroseksüellik ile iç içe geçmiştir dolayısıyla lezbiyen kadınların heteroseksist sistemi gaylere göre daha az tehdit ettikleri düşünülmektedir dolayısıyla gay erkekler heteroseksüel erkekler tarafından daha çok açık hedef haline getirilerek erkek olmayı yani maskülen gücü taşımayı daha sert bir şekilde reddedilmektedir. Cinsel yönelimi ne olursa olsun maskülen kalıpların en az dışında kalan daha az zarar görürken maskülen kalıplara yaklaşan daha ılımlı karşılanmaktadır. Toplumsal olarak incelendiğimizde erkeklik kavramı, göz ardı edilmeyecek derecede güç ve özgürlük alanı yaratırken aynı oranda toplumsal kabulü kolaylaştırmaktadır. Bu konu ile ilgili tipik bir örnek olarak sosyal medya fenomenleri olan Selin Ciğerci ve Rüzgar Erkoçlar üzerinden incelenebilir. Selin Ciğerci geçirmiş olduğu operasyonlar sonucu erkek bedeninden kadın benine geçiş yaparak kadın kimliğine kavuşmuş bir bireyken, Rüzgar Erkoçlar ise tam tersi yapılan operasyonlar sonucunda kadın bedeninden erkek bedenine geçiş yaparak erkek kimliğine kavuşmuştur. Sosyal medya ve haberler incelendiği zaman Selin Ciğerci ve eşi, Selin Ciğerci'nin bedensel formu üzerinden linç edilirken Rüzgar Erkoçlar'ın geçiş süreci daha ılımlı karşılanmış hatta kendisine dizilerde maskülen erkek rolleri verilerek geçiş süreci toplum tarafından kabul edilebilir kılınmıştır. Bu örnekte açıkça görülmektedir ki toplum olarak erkeklığe geçiş maskülen nesneye yaklaşmanın kabul edilebilirliği kadın bedene geçişten daha kolay kabul görmektedir.

Günümüzde Heteroseksüelliğin zorunu kılınması insan hakları ihlalidir. İnsan Hakları Bildirgesi'nin birinci maddesinde: "Bütün insanlar özgür, onur ve hakları bakımından eşit doğmuşlardır; akıl ve vicdana sahiptirler ve birbirlerine karşı kardeşçe hareket etmekte yükümlüdürler" diye belirtilmiştir. Zorunlu heteroseksüellik, bizleri biçimlendirmeye çalışan içine sığmamız ve orada kalmamız istenen kalıpların en önemli parçalarından biridir. Cinsiyetimiz,

inancımız, toplumsal statümüz ne olursa olsun karşı cinsten biri ile evlenip çocukluğa karışmamız doğanın emri olarak görülür bu durum tartışmaya ve değişime açık değildir (Bora, 2009). Eşcinsel olmayan bir bireyin bu düzen içerisinde rahatsızlık duymadan yer alması hak ihlali olarak görülmezken, eşcinsel bireylerinde aynı şekilde bu düzen içinde yer almaya zorlanması bedensel ve ruhsal özgürlüklerinin kısıtlanması konusunda en doğal yaşam haklarından mahrum bırakılmalarına sebep olmaktadır. Devlet ve toplumsal normlar hukuk gibi daha birçok alana şekil vererek cinselliğin kültürel formunu iş gücünden, siyasete, eğitimden sağlığa kadar tüm sosyal yaşam pratiklerine uygulamaktadırlar.

3.4 Heteronormative

Heteronormative kavramı incelenmeden önce normal kavramına değinmek sağlıklı olacaktır. Üstünde durulması gereken diğer bir husus ise toplumun normal kavramları dışında kalanların anormal kabul edilmesidir. Toplumun oluşturan bireylerin birçoğu toplumun belirlemiş olduğu normalizasyon süreçlerine uyarak normalin dışına çıkmamaya özen gösterirler. Belirlenen normalin dışına çıkanlar toplum tarafından sapkın, günahkar, hasta veya suçlu olarak damgalanır. Engelliler, akıl hastaları, uzuvlarını kaybetmiş olanlar, alkolikler, uyuşturucu kullananlar, madde bağımlıları, eski hükümlüler, farklı etnik sınıflara veya dini inanca sahip olanlar ve LGBT bireyler gibi toplumun normal formülasyonu dışında kalanlar anormal olarak kabul edilerek rehabilite edilmesi düzeltilmesi gereken kişiler olarak görülmektedirler. Bu kişiler ya rehabilite edilmeli ya da toplum tarafından dışlanmaya ikinci sınıf olmaya ve aşağılanmaya razı olmalıdır (Altunpolat, 2017). Heteroseksüelliğin tek normal cinsel yönelim olarak görüldüğü, toplumsal değerlerin ve kuralların herkes heteroseksüelmiş gibi kabul edilerek insanları sadece kadın ve erkek olarak ikiye ayıran cinsel pratiklerin ve duygusal çekimlerin, cinsel yönelimlerin sadece kadın ve erkek arasında karşı cinse yönelik olacağını kabul eden inançlar, düşünceler ve normlar bütünüdür. Heteronormativite tüm bu kavramlar üzerinden toplumsal yapıyı kurar (KaosGL, 2020). Heteronormativite İkili cinsiyet dışında kalan cinsel yönelimleri kabul etmez toplumda bireyler arasında derin ayrımcılıklara sebep olur.

3.5 Homofobi

Homofobi kavramı ilk defa 1972 yılında Amerikalı psikolog George Weinberg tarafından kullanılmıştır. Weingerg, homofobiyi ayrı ve korku kavramlarından yola çıkarak farklı cinsel yönelimleri olan insanlara karşı duyulan gerçek olmayan korku olarak tanımlamaktadır. Eş cinselliğe ve eş cinsellere karşı geliştirilen bu korku, nefret, hoşnutsuzluk ve ayrımcılık durumuna homofobiye eş cinsel korkusu da denilebilir. Farklı cinsel yönelimleri olan kişilere duyulan korkunun yanı sıra kişinin kendisinin de eş cinsel duygular hissedebilmesi veya hissetme ihtimaline karşı geliştirmiş olduğu korku ve nefret duyguları da homofobi başlığı altında ele alınabilir (Çelik & Can, 2018). Homofobinin diğer fobilerden farkı nefret, tikslenme, bir arada olamama, kendisinden farklı olanı aynı ortamda istememe, öteleme gibi duyguları bir arada içermesiyle birlikte bu duygunun toplumun belirli kesimlerince hep birlikte hissedilmesidir (Öztop, 2010). Sonuçta fareden korkmak bireysel fobi olarak nitelendirilirken homofobi kitlesel bir fobi olarak şekil almaktadır. Alışılmış cinsiyet normlarını benimseyen kişiler, bu normların dışına çıkan bireyler karşısında şaşkına dönerler ve sorunu kendilerine dayatılan toplumsal normlarda aramak yerine kendilerine farklı gelen LGBT bireylerde ararlar. Böylece LGBT bireyler toplumun büyük bir kısmı tarafından dışlanırlar. Ne toplumdaki kişiler ne kanun koyanlar LGBT bireyleri korumazlar. Toplumun homofobik yapısı ve yaklaşımı homofobinin devlet, din, toplum eliyle meşrulaştırılması LGBT bireyler için hayatı daha da zorlaştırmaktadır (Öz, 2010). Toplum tarafından dışlanan LGBT bireyler sağlık eğitim iş bulma gibi en temel haklarından bile yoksun kalırlar (Buse, 2012). Burada esas sorun toplumda cinsiyet kavramı oluşturulurken bu kavramın dışında kalan kişilerin insani yaşam alanlarının da dışında bırakılması tüm hak ve özgürlüklerinin kısıtlanmasıdır.

Bir noktada kadın, erkek, heteroseksüel, homoseksüel gibi kavramlara baktığımızda aslında biz kavramını belirlerken esasında öteki kavramını da yani bizden olmayan kavramını da tanımlamış olmaktadır. Ben, biz kavramı ne kadar toplumsal normlarla bütünleşik ise öteki kavramı bir o kadar düzen bozan ve normlardan uzak olandır bu nedenle bizden olmayana, farklı olana duyulan korkuda beraberinde fobik davranışları getirmektedir. Homofobik korkular

kişilerin bireysel inançlarından doğan korkularından değil toplumsal öğretilerden ve dışlanmışlardan beslenmektedir.

Kadın ve erkek arasında üremeye yönelik toplumsal cinsiyet başlığı altında belirlenen ve kişilere tanımlanmış roller aynı zamanda cinsel yönelim açısından heteroseksüelliği normalleştirmekte homoseksüelliği ise ötekileştirmektedir. Ötekileştirilen bireylerin toplum içinde görünür olmaları, kendilerini ve düşüncelerini ifade etmeleri oldukça zordur. Bu bireyler Toplum tarafında ibne, top gibi hakaret içerikli sıfatlarla yaftalanmakta duygusal şiddete maruz kalmaktadır. Sosyal hayatta var olabilmek için toplumun dayattığı normlara uymaya zorlanmaktadır. Toplumsal normlardan uzaklaşıldıkça hissedilen duygusal, fiziksel ve toplumsal şiddette doğru orantılı olarak artmaktadır. LGBT bireyler içinde en çok dışlanmaya uğrayanlar ise trans bireylerdir. Trans bireylerin değişimleri ve tercihleri fiziksel olarak daha görünür olduğu için toplum tarafından uygulanan dışlanma ve ötekileştirme bu grupta daha sert bir şekilde hissedilmektedir.

3.6 Nefret Suçları

Avrupa güvenlik İş birliği Teşkilatı (AGİT) nefret suçlarını; “Mülklere karşı işlenenler de dahil olmak üzere kurbanın ya da müşkün ya da suç hedefinin; üye olduğu bağlantısı bulunduğu, desteklediği, bağlı bulunduğu veya ilişkisi olduğu, gerçek ya da farz edilen ırkı, etnik kökeni, dili, rengi, cinsiyeti, yaşı, akıl yada fiziksel engeli, cinsel yönelimi ve benzer bir diğer faktörden dolayı işlenen suçlar” olarak tanımlamaktadır. Tanımda açıkça belirtildiği üzere nefret suçları sadece kurbanı değil kurbanın ait olduğu kimliği de hedef almaktadır dolayısıyla işlenen suçtan sadece kurban değil kurbanı içerisinde barındıran kitlede etkilenmektedir (Söyle, 20121). Melek Göregenli ise; ‘Ayrımcılığın Şiddeti: Nefret Suçları’ yazısında nefret suçlarını şöyle tanımlar; “Bir kişi ya da gruba, ait olduğu kimliği, inancı, politik görüşü ya da cinsel yönelimi gibi sebeplerden dolayı farklı biçimlerde zarar verme amacıyla gerçekleştirilen saldırılar sonucu meydana gelen suçlara nefret suçu denilmektedir”. Nefret suçlarında dikkat edilmesi gereken nokta şudur; suç kurbanların herhangi bir eylemleri neticesinde değil gerçek ya da algılanan renk, ırk, milliyet, etnik köken ya da cinsel yönelimleri neticesinde işlenir. Göregenli yazısında nefret suçlarında diğer suç

tiplerinden farklı olarak saldırganların kurbanların var oluşlarına yönelik tehditler oluşturduğunu bu saldırganlığın temelinde toplumsal yargıların olduğunu belirtir. Nefret suçunu işleyen kişilerin motivasyon kaynağı mağdurun ait olduğu gruba yönelik toplum tarafından oluşturulan önyargılar ve ayrımcılıklardır (Göregenli, 2009). LGBT bireylerin karşılaştıkları nefret suçları ayrımcılıktan çok daha öte bir kavram olup bu bireyleri yok etmeye girişimidir (Direk, 2010). Nefret suçları incelendiğinde hem mağdur hem de toplum üzerinde psikolojik olarak derin hasarlar bıraktığı diğer suçlarla kıyaslandığında yıkıcı etkisinin daha fazla olduğu görülmektedir. Cinsel yönelim ve cinsel kimliklere yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırmaya yönelik yasal düzenlemelerin yapılmaması, gerekli tedbirlerin alınmaması ve etkin korunmanın sağlanamaması LGBT bireyleri toplumsal dışlanma başta olmak üzere nefret suçlarına karşı korunmasız bırakmaktadır (Güner, Kalkan, Öz, Özsoy, & Söyle, 2011). Türk ceza kanununda nefret suçlarına yönelik net bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durum LGBT bireyleri savunmasız bırakmakta her türlü saldırıya açık hale getirmektedir. Öyle ki bu kapsamda işlenen cinayetlere verilen cezalar hukuk sistemi tarafından doğru değerlendirilmemekte katil zanlıları ceza indirimini almaktadırlar. Canice işlenen bir cinayetlerde katillerin ifadelerinde yer verdikleri ‘cinsel ilişki teklif etti’ cümlesiyle cezai indirim almışlardır. Kanunların ve ceza sisteminin caydırıcı olmaması bu cinayetlerin ve saldırıların önünü açmaktadır (Söyle, 20121). Nefret suçları kapsamında kurbanların insani yaşam haklarına saldırı düzenlendiği için kişilerin yaşadığı acı fiziksel acıdan daha uzun süreli ve daha etkili hissedilmekle beraber kalıcı kaygı ve stres bozukluğu gibi zihin ve ruh sağlığında bozulmalar meydana getirmekte hatta yaşanan bu travmatik süreç kişinin zaman zaman intiharı ile sonuçlanmaktadır.

Nefret suçları ile medya arasındaki ilişkiyi incelediğimiz zaman görüyoruz ki medya dünyada ve ülkemizde nefret suçlarına yönelik nefret söylemlerinin oluşmasında ve yaygınlaşmasında büyük rol almaktadır. Peki medya nefret söylemlerini nasıl oluşmaktadır? Günümüzde medyanın en önemli işlevi kitlelerin egemen olan ideolojiye göre biçimlenmesini ve bu yönde tepkiler vermesini sağlamaktır. Bu noktada medya toplumun değerlerini ve kimlik üzerindeki algısını oluşturmaktadır. Gündemde olan ideolojiye göre tek bir düşünce ve insan tipi inşa etmektedir (Candansayar, 2021). Görsel ve işitsel

yollarla toplumun büyük bir kısmına kısa sürede hızlıca erişim sağlayan medyanın kendi içinde oluşturmuş olduğu bir dili vardır. LGBT bireylere karşı hazırlanan haberler homofobi çerçevesinde hazırlanmaktadır. Kullanılan dil LGBT bireyleri ahlaksız, sapkın ve başlarına gelen bütün kötü olayları hak eden, suçlanması gereken taraf olarak göstermektedir.

Türkiye’de medyanın özellikle yazılı basının homofobiyi bilinçli veya bilinçsiz şekilde beslediği görülmektedir. Medya bir noktada halkın görüşün yansımaktadır. Yazılı basında yer alan Trans bireylerin kriminal olaylarla ilişkilendirilmeleri, eşcinselliği günahkarlık ya da sapıklık olarak gösterilmesi, lezbiyen kadınların yollu olarak sıfatlandırılması, yazılı basında kullanılan haber başlıklarının LGBT bireyleri birer suçlu olarak göstermesi toplumsal homofobiyi beslemektedir (Gökpınar, 2010). Yapılan haberlerin kurgulanma şekli, haberlerde kullanılan dil, haber kurgusu oluşturulurken mağdurların ve olayların anlatılış şekli ortaya çıkan nefret suçunu meşrulaştırmaya ve suçun altında yatan görülmesi gereken sebebin gizli kalmasına sebep olmaktadır. Travesti veya transseksüel ile ilgili TV, radyo, gazete veya sosyal medyada yapılan haberlerde bu kişilerin saldırgan, toplumdaki kişileri tahrik eden, başlarına gelen vahim olayların onların kışkırtması sonucu oluşmuş gibi göstermek medyanın yanıltıcı söylemlerine örnek gösterilebilir.

4. LGBT BİREYLERDE CİNSEL KİMLİK OLUŞTURMA VE PERFORME ETME SÜREÇLERİNDE SOSYAL MEDYANIN ROLÜ

4.1 Sosyal Medyanın Yapısı ve Tarihçesi

Dünya üzerinde milyonlarca kullanıcıya sahip bilgisayarlar ve mobil veri akışını sağlayan cihazları birbirine bağlayan internet 1962’de ARPANET (Amerikan Askeri Araştırma projesi) ve Massachusetts Institute of Technology’nin ortaya sunduğu ‘galaktik ağ’ kavramıyla birlikte ortaya çıkmıştır (Çakır & Topçu, 2005). Soğuk savaş döneminde Amerika ile Rusya arasında yaşanan politik gerginlik neticesinde meydana gelebilecek olası bir nükleer saldırıda oluşabilecek patlamanın radyo frekansları ile gerçekleştiren haberleşme ağını kesebileceği bu durumun ordunun savunmasını düşürebileceğinden yola çıkılarak Amerikan askeri savunma sisteminin bir parçası olarak yapılandırılan ARPANET günümüzde kullandığımız internetin atasıdır. 1970’li yıllara gelindiğinde oluşturulan bu sistem için TCP/IP protokolleri düzenlenmiş 1980’li yıllarda ise ABD Ulusal Bilim Vakfı (NSF) geliştirilen bu teknolojik yapıyı üniversitelerinde kullanımına açarak kullanım ağını genişletmiştir. Tüm bu eklenen kullanıcıların sağlamış olduğu veri trafiği ile uygulamanın askeri niteliği azalarak NSFNET isminde ağın sivil tarafı gelişmeye başlamıştır. 1989 yılına gelindiğindeyse Tim Barnes Lee tarafından ‘world wide web’ (www) geliştirilmiş böylece tüm dünya üzerinde bilgisayarlar üzerinde depolanan bilgiler bilgisayarların birbirlerine bağlanarak paylaşılmasını sağlamıştır. Böylece günümüzde kullandığımız internet küresel bir kullanım ağına kavuşmuştur (Başlar, 2013). 19. yüz yılın sonları ile 20. Yüzyılda iletişim ve bilgisayar teknolojisinde yaşanan gelişmeler kitle iletişimin araçlarının artmasıyla internet kullanımını hayatımıza yerleştirmiş 2000’li yılların başlarında web 2.0 ile yeni medyanın oluşmasına ve geniş kitlelere erişmesine olanak sağlamıştır. Yeni medyanın getirdiği en önemli yenilik sosyal medya siteleridir.

Başlangıç tarihi 1997 yılı gibi görünse de sosyal paylaşım siteleri internet teknolojilerinde yaşanan gelişmelere paralel olarak gelişmiş 2004 yılından sonra dünya çapında tanınır olmuştur. Web 2.0 ile gündem gelen sosyal paylaşım siteleri kullanıcılara kendileri ile ilgili paylaşım yapabilecekleri, içerik üretebilecekleri gerektiği zaman veri ekleyip çıkararak güncelleme yapabilecekleri bir ortam hazırlamaktadır. Sosyal medya aynı zamanda bireylerin arkadaş edinip, grup kurabilecekleri pek çok seçeneği bir arada sunarak yalnız tüketen taraf olmaktan çıkararak aynı zamanda üretme şansıda vermektedir.

İlk bilinen sosyal ağ sitesi 1997 senesinde kullanıma başlanan ‘SixDegrees.com’ katılımcıları arasında mesaj gönderme ve iletişim sağlaması açısından bir anda şöhrete kavuşmuş olsa da site 2000 yılında kapatılmıştır. 1997 ile 2001 yılları arasında sosyal arkadaşlık amacı güden birkaç site daha hizmete sunulmuştur. 2003 yılından itibaren daha çok hedefleri demografik özelliklere göre belirlenen sosyal arkadaşlık siteleri ile beraber iş adamlarına hitap eden mesleki siteler olan ‘LinkedIn, Visible path ve Xing’ gibi siteleri kullanımı yaygınlaşmıştır. Sosyal medya ve kullanıcıları tarafından sisteme girişi yapılan paylaşımlar ve veriler çoğaldıkça medya paylaşım odaklı olan web siteleri zaman içerisinde sosyal paylaşım sitesi özelliği kazanmaya başlamıştır. Örneğin 2004 yılında sadece Harvard üniversitesinin öğrencilerinin kullanımı için samimi ve özel bir topluluk sitesi olarak tasarlanmış olsa da kullanım popülaritesinin artmasıyla 2006 yılında tüm kullanıcıları kapsayacak şekilde evrilmiştir. 2006 ve sonrasında takip eden yıllarda sosyal paylaşım siteleri daha çok gündeme gelmiş 2006 temmuz ayında kullanım amacı anlık içinde bulunulan durumu bildirmek olan Twitter hayatımıza dahil olarak en çok kullanılan ikinci sosyal paylaşım sitesi olmuştur (Okur & Özkul, 2015). İngilizce de kuş cıvıltısı anlamına gelen ve 2006 yılında Jack Dorsey tarafından kurulan Twitter; 140 karakterden oluşan metinleri anında paylaşılmasını ve yayılmasını sağlayarak sosyal medyada kişilerin anlık durumlarını bildirmenin ötesine geçmiştir. 2008 yılında Amerikan Başkanlık seçimlerinde Barrac Obama’nın yürüttüğü seçim kampanyasında Twitterin etkin kullanımı bu uygulamaya siyasi arena dahil birçok alanda popülarite sağlamıştır (Uluç & Yarıcı, 2017). Toplumun her kesiminden insanlar sosyal medya sitelerinde duygularını düşüncelerini hayallerini mevcut durumlarını görüşlerini paylaşabildikleri gibi bu paylaşımlarına geri bildirim de almaktadır bu durum

iletişimin yeni alanı olarak sosyal medyayı her geçen gün daha güçlü kılmaktadır. Ayan (2016) göre İnsanlar birbirleri ile aralarından mesafe kilometre kavramı olmadan özgürce sınırsızca bağlantı kurarak paylaşım yapabilmesi birçok avantaj yaratmasının yanı sıra insanların sosyal davranış şekillerini ve kültürel gelişimlerini de etkileyerek kimlik inşası ve sunumunu süreçlerine etki etmektedir. Bu durum incelendiğinde gerçek üstü ve ben merkeziliği içeren bir kimlik inşa sürecini de beraberinde getirmiştir.

Sosyolojik açıdan bakıldığında zaman bütün kimliklerin bir inşa sürecinin olduğunu görülmektedir ve şu aşamada incelenmesi gereken önemli noktalardan biri ise sosyal medyanın bu süreci ne kadar desteklediği, olumlu yönde etkilediği ya da yıkıma uğrattığıdır. Kişiler bu sanal gerçeklikte oluşturdukları yeni kimlikler ile yer edinebilecekleri gibi, gerçek öz benlikleri ile örtüşmeyen bir avatar kimlikle de yer alabilmektedirler. Oluşturulan avatar kimlikler kişilerin öz benliklerinden ne kadar uzaklaşırsa bununla doğru orantılı bir şekilde kişiler kendilerine yabancılaşabilmektedirler.

Kişiler sosyal medyada kimliklerini sergilemek, profil oluşturmak, gözetlemek, gözetlenmek, beğenmek ya da beğenilmek üzere yer alabilirler. Sosyal ağlarda var olmak, takipçi kazanmak veya tanınır olmak adına sosyal ağlarda gerçek olmayan kimlik performansları sergileyebilirler. Oluşturulan bu sahte kimlikler ile özdeşleşen kişiler kendi öz benliklerine yabancılaşmaya başlarlar. Uzun saatler boyunca bilgisayar veya mobil cihazlar üzerinde vakit geçirilmesi kişilerin gerçek dünyada yüz yüze iletişime ayırdıkları zamanı kısıtlamakta ve sosyal ağlarda oluşturulan sanal arkadaşlıklar kişiyi reel dünyada yalnızlaşmalarına sebep olmaktadır (Karagülle & ÇAycı, 2014). Sosyal medyanın kişiye sunduğu dilediği kimlik ve beden ile kimlik performansı sergilemenin varoluşsal hazzı ile kişilerin sosyal ağlarda geçirilen süre sebebiyle reel hayatlarında sebep olduğu yalnızlık tartışılabilir bir ikilem oluşturmaktadır.

Sosyal medya için kurulan ağlar üzerinden kullanıcılarının etkileşimini sağlayan uygulamaların ve sunulan hizmetlerin tümüdür. Diğer açıdan bakıldığında sosyal medyanın kullanıcı tabanlı olması ve veri akışının kullanıcıdan sosyal medya platformuna sosyal medya platformundan ise kullanıcılara doğru çift yönlü olması, yapılan paylaşımlarda, mekan ve zaman sınırlamasının olmaması, yapılan

paylaşımlara beğeni ve yorum yapılabilmesi sosyal medyayı klasik medyadan ayırmaktadır.

Bugün bakıldığında sosyal medya sadece insanların iletişim kurduğu bir mecra olmaktan çıkmış, bireylerin itibar kazandığı, kariyer fırsatlarını yakaladığı, doğrudan veya dolaylı yollarla para kazandığı bir alan olmaktadır (Boz, Buluk, & Aysu, 2017). Diğer taraftan sosyal medya, bloglar web siteleri, Instagram, Facebook gibi kişisel paylaşım siteleri azınlıkların ses bulduğu kendilerini ifade edebildikleri ve kendileri gibi olan kişiler ile tanışıp bir araya gelebildikleri bir mecra oluşturmaktadır. Sosyal medyanın sunmuş olduğu bu geniş erişim ağı sayesinde kişilerin etkileşimleri küreselleşmiş bu sayede toplumsal ve kültürel sınırlarda aynı zamanda kalkmıştır. Dünya ve kültürel etkileşimler artık yeni var oluş içine girmiş insanlar toplumlar ve kültürler birbiri içine karışmıştır.

Yeni dünya modelinde sanal ortamlarda bir araya gelen ‘ağ toplumu fertlerinin’ yapmış olduğu paylaşımlar gerçek hayatta yüz yüze olmanın vermiş olduğu samimiyet ve yakınlık duygusunu da aşarak karşısında kim olduğunun veya ne paylaştığının çokta önemli olmadığı sanal ortamlarda sosyal medyada yer alan paylaşımları, ortaya çıkan yeni ağ toplumunun gerçeği haline getirerek yeni bir kültür inşa etmektedir (Erdal, 2020). Oluşturulan bu yeni kültür geleceğin ilişki ağlarını belirlemektedir.

Bireyler aile hayatlarını, medeni durumlarını, sevgililerini, eşlerini, arkadaşlarını, yediklerini içtiklerini, gezdiklerini, eğitimlerini, kariyer bilgilerini, ideolojilerini sosyal medya üzerinden yeniden şekillendirerek yeni bir benlik eşliğinde sunabilirler. Kişinin sosyal medya üzerinden sunduğu her etkinlik ile yeni bir benlik sunuma isteğidir (Özdemir, 2015). Görüldüğü üzere sosyal medya kullanıcıları sosyal medya içerisine sürekli ve kesintisiz veri akışı sağlaması sebebiyle esasında sosyal medyanın kendisini oluşturmaktadırlar. Sosyal medyada sağlanan bu veri akışı ile kişi kendini özne olarak sergilemekte, almış olduğu geri bildirimler ile beğenilme kabul görme ve arzu edilme duygularını beslemektedir. İnternet dünyasının kendisine ait gerek sembollerle gerek yapılan paylaşım şekilleriyle oluşan kendine özgü oluşturmuş olduğu özel bir dili ve kullanım şekli vardır. İnternet ve beraberinde sosyal medya aynı çanak içinde hem üretmeyi hem tüketmeyi birlikte sentez halinde kullanıcılarına sunmaktadır. İnternet kullanım ağının gelişmesi kullanılan sosyal uygulamalar aracılığıyla

paylaşılan yer bildirimleri ve fotoğraflar kişilerin birbirlerine erişimini hızlandırmakla beraber aynı oranda kolaylaştırmaktadır. Kullanılan uygulamalar ve paylaşım sağlanan sosyal medya uygulamaları sahip olduğu kullanıcı ayarları ile ayrıca kişilere kendi belirleyebilecekleri mahremiyet sınırları da sunmaktadır. Böylece kişiler yapmış olduğu paylaşımları kimlerin görebileceklerini, yorum yapabileceklerini veya beğenebileceklerini belirleyebilmektedir. Bu da uygulamalar içerisindeki güvenlik duvarlarını kendilerinin belirlediği kişisel paylaşımları için mahrem bir alan yaratmaktadır.

Bu etkili ve hızlı iletişim kimlik inşa süreci içinde yapıcı rol oynadığı kadar yıkıcı etkide meydana getirebilmektedir. Bireyler sosyal medya nefret söylemleri ile bir anda sosyal linçe de uğrayabilmektedirler. Sosyal medyanın yapıcı etkileri inkar edilemezken yıkıcı tarafı ise göz ardı edilmemelidir.

4.2 LGBT Bireylerde Cinsel Kimlik Oluşturma ve Performe Etme Süreçlerinde Sosyal Medyanın Rolü

4.2.1 LGBT bireylerde açılma süreci

Geçmiş dönemlerde ve günümüzde LGBT bireyler ve eşcinsellik toplumsal normlara uymadığı için toplum tarafından dışlanmış ve baskı altında tutulmak istenmiştir. Eşcinselliği bir hastalık, ayıp, kusur olarak gören ve toplumun geleceği için tehdit olarak adlandıran kesim LGBT bireyleri tedavi etme, düzeltme yoluna gitmiş başaramadıkları noktada bu kişileri cezalandırmışlardır. Günümüzde heteronormativ toplularda mevcut baskı hala devam etmektedir. Bu durum LGBT bireylerin cinsel kimliklerini ve cinsel yönelimlerini saklamak zorunda bırakmaktadır.

LGBT bireyler için açılma kavramı tam olarak kişinin cinsel kimliğini ve cinsel yönelimini fark etmesi, kabul etmesi ve bunu dış dünyaya açıklaması olarak tanımlanabilir. LGBT bireyler için açılma süreci sancılı bir dönemdir. Ailelerinin ya da arkadaşlarının cinsel kimliklerini, cinsel yönelimlerini öğrendikleri zaman kendilerini dışlayacakları, sevmeyecekleri, dalga geçecekleri düşüncesi ve yalnız kalacaklarına yönelik korkuları açılma sürecindeki kaygılarını artırmaktadır.

Kabacaoğlu'nun (2015) yapmış olduğu çalışmada LGBT bireylerin açılma süreçleri ile ilgili the closet ve coming the closet olmak üzere iki kavrama dikkat

çekmiştir. Şöyle ki: LGBT bireylerin eşcinsel kimliklerini gizlemek zorunda bırakan tüm bu baskı ve kısıtlamalar dolap (the closet) metaforuyla anlatılmaktadır. Tüm bu baskı ve kısıtlamalardan kurtulmak yani cinsel yönelimini ve cinsel kimliğini dış dünyaya açıklamak ise dolabın dışına çıkmak (Coming out of the closet) olarak tanımlanmaktadır. Coming out kavramının Türkçe karşılığı açılmadır (Kabacaoğlu, 2015). Açılma esasında sadece kişinin kendini başkalarına açıklamasıyla başlayan bir süreç olarak değerlendirilememelidir. Bu durum kişinin yaşamında gelişen uzun süreli bir süreçtir. Kişinin ergenlik döneminde kendisini tanıması ile başladığı, benliğini kabul ettikten sonra dış dünyaya anlattığı ve etkileri olumlu ya da olumsuz yaşam boyu devam eden bir süreçtir.

Cass (1979) tarafından geliştirilen eşcinsel gelişim modeline göre açılma 5 aşamadan oluşan bir süreçtir. Bu göre açılma; Identity confusion – kimlik bocalaması, identity tolerance – kimliği hoşgörme, identity acceptance – kimliği kabullenme, identity pride – kimlikten onur duyma, identity synthesis – kimlik sentezi olmak üzere 5 adımda gerçekleşmektedir.

4.2.1.1 Kimlik bocalaması (identity confusion):

Kişinin kendi cinsine yönelik ilgisini fark etmesiyle birlikte identity confusion yani kimlik bocalaması başlar. LGBT bireyler bu dönemde toplumun öğretileri olan heteroseksüel kimlik ile kendi benliği arasında çatışma yaşarlar. Özellikle bu dönemde ergenlik çağında olan bireylere depresyon ve intihar vakalarında artış görülmektedir. İnkâr etme baskılaması ve madde kullanımı gibi davranışsal sorunlar bu dönemde sıklıkla yaşanmaktadır. Kişi eşcinsel kimliğini ailesi olan sorunlu ilişkilerine, tacize, alkol ya da madde kullanımına bağlayabilmekte bu durumun geçici olduğuna kendini inandırmaya çalışabilmektedir. İnkâr sürecinden farklı olarak eşcinsel kimliğini merak ederek araştırmaya da başlayabilir bu durum LGBT bireyi gelişimin ikinci aşamasına taşır.

4.2.1.2 Kimliği hoş görme (identity tolerance):

LGBT birey kendi cinsine karşı duyduğu cinsel ilginin netlik kazanmasıyla kişi önce yas sürecine benzer bir sürece girer. Ailesi arkadaşları ve toplum tarafından dışlanacağına, hor görüleceğine ya da sevilmeceğine yönelik duygular içerisinde geleceğini ve umutlarını kaybettiğine inanır. Bununla başa çıkabilmek için kendini baskılamaya devam edebilir, heteroseksüelliği yüceltebilir. Ailesinin

ve çevresinin durumu fark etmemesi için evden ve okuldan kaçma eğilimleri gösterebilir. Bu bastırma ve kaçınma bir süre sonra yorucu olabilmektedir. Kişi kendi üzerinde kurmuş olduğu baskıyla baş edemediği noktada kendisinden başka eşcinsel bireyler ile iletişime geçmeye başlar ve kimliği hoş görme evresine geçer. Cinsel kimliğine yönelik keşfe başlar. Yazılı kaynaklara ulaşır, yeni insanlarla tanışmaya başlar. Cinsel ya da duygusal yakınlaşmalar başlar. İlk ilişki deneyimlerini yaşarlar. Bu evrede seçici açılma girişimleri olurken heteronormativ toplumun baskısını hissetmeye devam ederler. Kendilerine korunaklı bir alan oluşturarak gizli bir şekilde eşcinsel hayatlarına devam edebilecekleri gibi tüm baskılardan sıyrılarak eşcinsel kimliklerini geliştirmeyi tercih edebilirler.

4.2.1.3 Kimliği kabullenme (identity acceptante):

Kimliğin kabul evresinde kişi eşcinselliği hoş görmekten öte artık kabullenmiştir. Uzun yıllar süren yalnızlık döneminden sonra kişi yakınlık ihtiyacı duyar ve ciddi anlamda ilişki arayışına geçer. Bu dönemde yaşayacağı olumsuz ilişkiler kişiyi gelişimin önceki evrelere döndürebilir. Kurmuş olduğu sağlam ilişkiler ile duygusal ve cinsel tatmin sağlamanın yanı sıra kendi cinsiyle sosyal ilişki kurma yeteneğini geliştirir. Kendisine uygun bir eş bulamayacağı kaygısı zamanla azalır. Yaşanan bu gelişmelerle birlikte cinsel kimliğine yönelik insanlarla yüzleşmeye başlanır. Bireyler önceki dönemlerden farklı olarak utanç ve suçluluk yerine kendilerine karşı sergilenen homofobik tutumlara karşı öfke duymaya başlarlar.

4.2.1.4 Kimlikten onur duyma (identity pride):

Karşılaşılan homofobik tutumların artışıyla belirginleşen öfke bireyin kimlikten onur duyma evresine geçişini sağlar. Kişi bu dönemde kabul etmiş olduğu cinsel yönelimleri ile toplumun dayatmış olduğu heteroseksüellik arasındaki farkı iyice hissetmeye başlar. Önceden kimliğinden kaçınma hareketi olarak sergilediği heteroseksüelliği yücelte eylemi yerini eşcinselliğini yüceltmeye bırakır. Birçok eş cinsel bu dönemde hak ev özgürlükleri için savaşır veya buna katkıda bulunur. Homofobik tepkilerle artık mücadele edebilen LGBT bireyler gizlenmekten vazgeçerek daha görünür olmaya başlarlar ve kimlik sentezi aşamasına geçerler.

4.2.1.5 Kimlik sentezi (identity sentez):

Eşcinsel yönelim kimliği gelişim modelinin son aşaması kimlik sentezidir. Bu evrede eşcinsellik kişinin kimlik özelliklerinden biri haline gelir. Eşcinsellik ve heeroseksüellikle ilgili çatışmaların son bulur. Heteroseksüeller ile farklı yanları olabileceği gibi ortak noktalarının da olduğu fark edilir. Onlar ve biz kavramı ortadan kalkar. Açılma süreci hayatının rutin bir parçası haline gelir yaşam şartlarına uygun bir şekilde yaşam boyu devam eder (Başar K. , 2021). Görüldüğü üzere açılma süreci LGBT bireylerin kimlik oluşumun sürecinin en zor aşamalarından birini oluşturmaktadır. Birey bu süreç ile birlikte homofobi ve şiddetle kısaca toplumsal dışlanma ile karşılaşmaya başlamaktadır. Diğer yandan aynı zamanda LGBT bireyler açılma ile toplum tarafından tanınmak ve kabul görmek için hayata bir adım atmaktadırlar. Bu tez çalışmasında daha önce belirtildiği üzere bireylerin kendi varlıklarını görebilmesi için bilinçli başka bir varlığın kabulüne ihtiyaç duymaktadır. Çevreleri ve toplum tarafından kabul edilen bireylerin kendi benliklerini kabul etmeleri kolaylaşmakta ve psikolojik olarak kendilerini daha güvende hissetmelerini sağlamaktadır.

4.3 LGBT Bireylerde Cinsel Kimlik Oluşturma ve Performe Etme Süreçlerinde Sosyal Medyanın Rolü

Sosyal medyada kişiler kendilerini idealleştirme isteği içerisindedir. Bireyler yapmış oldukları paylaşımlarda toplumsal olarak onay alacağını düşündüğü etkinlik, mekan gibi paylaşımlar yaparlar (Şener & Özkoçak, 2013). Paylaşım içerisinde olmak neden bu kadar önemlidir? İnsanlık tarihini incelediğimiz zaman insanlar topluluklar halinde yaşamaya başladıkları an itibariyle bir arada kalmak yaşamlarını kolaylaştırmak, hayatta kalabilmek ve o toplum içerisinde var olabilmek adına gerek zorunluluklardan gerekse gönüllü olarak paylaşım içerisinde olmaya başlamışlardır. Bireyler yaşadıkları toplum tarafından kabul edildikçe ve o toplumda bireysel izlerini bıraktıkça var olabilmektedirler. Paylaşım bu konuda hem toplumun hem kişinin en etkili silahıdır. Paylaşmak ve iz bırakmak insanlık tarihinin başlangıcı kadar eskidir. Nasıl ki ilk insanların karşılaştıkları olayları kendilerine ait değerleri mağara duvarlarına resmederek aktarım sağladıysa, günümüzde bu paylaşım benzer şekillerde teknolojik cihazlar

ve sosyal medya kanalları üzerinden gerçekleştirildiği görülmektedir. İnsanız, yaşıyoruz, şu an ve tam olarak buradayız demektir.

Zafer Özkul ‘Sosyal Medyada Kimlik İnşasında Yeni Akım: Öz çekim Kullanımı’ adlı çalışmasında toplumsal kimliklerin sosyal medya aracılığı ile yeniden oluşumunu’ Goffman’ın benlik oluşum kuramına göre incelemiştir. Adı geçen çalışmada Özkul Goffman’ın 1956 yılında yayımlanan ‘Gündelik Yaşamda Benlik Sunumu’ eserine değinmiştir. Goffman hayatın bir tiyatro sahnesi olduğunu ve bu sahnede yer alan bireylerin ise tek bir kimliği olmadığını, sahip olduğu çoklu kimlikleri ise bulunmuş oldukları durumlara göre seçerek sergilediklerini savunur. Sahnede yer alan oyuncuların her biri izleyiciler için farklı roller sergilemektedir. Bu bağlamda insanlar sosyal hayatlarında aslında farklı roller oynayan sanatçılardır. Kişiler sahnedeki aktörler gibi alkış almak etrafındaki insanlarda iyi izlenimler bırakmak için çeşitli roller yaparlar, almış oldukları geri bildirimlerle de istenilen bir kimlik oluşturmayı arzu ederler. Benzer şekilde günümüzde bireyler sosyal medya üzerinden belirlemiş oldukları kitlenin beğenisi kazanacak, onayını alacak şekilde şekil de paylaşımlar yapmaktadırlar (Özdemir, 2015). Bireyler Goffman’ nın teorisinde belirttiği gibi hayat sahnesindeki izlerini değiştirerek, yeniden kurgulayarak daha fazla alkış alacak şekilde sosyal ağlarda yeniden kendi senaryoları ile devinim içinde sergilerler. Sosyal medya kişilere paylaşacakları içeriklerle ilgili verileri denetleme, kurgulama, organize etme kolaylığı yaratmaktadır. Bu da bireylerle kendilerine dair oluşturdukları ya da oluşturacakları kimlikleri dizayn etme konforu yaratmaktadır. LGBT bireyler için sosyal medya bu noktada diledikleri kimlikleri ile toplumsal kabul gördükleri bir platform oluşturmaktadır. Sosyal medya toplumsal dışlanma korkusu ile bastırılmış oldukları seslerini duyurma alanı yaratmaktadır. Sosyal medya LGBT bireyler için kendilerini ifade edebilecekleri yeni bir yaşam alanı sunmaktadır.

Cinsel kimlikler içinde yer aldıkları toplumun kültürel yapısına göre şekillenmektedir.

Sadık Tural Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler kitabında; kültürel kimlikleri oluşumda etkili olan beş ana unsura değinmektedir. Bunlardan ilki tarihsel süreç içerisinde toplumun gelenek ve göreneklerini kabul görmüş benimsenmiş doğrularına göre şekillenen normlar ve sosyal kontrol mekanizmalarıdır. Bahsi

geçen ikinci unsur toplumun dini değerlerine göre oluşan normlar ve kontrol mekanizmalarıdır. Üçüncü unsur toplum tarafından dışlanma alay edilme korkusunu tetikleyen norm ve sosyal kontrol mekanizmalarıdır. Dördüncü unsur kanun koyucuların dayatmış olduğu kanun tüzük ve yönetmeliklerin oluşturduğu normlar ve kontrol mekanizmalarıdır. Son olarak beşinci unsur ise toplumsal kültürün dışında oluşan kişilere uygun hale getirilen değerler normlar ve neticesinde oluşan kontrol mekanizmalarıdır (Tural, 1992). Bahsi geçen unsurlar tarafından yapılandırılmış olan kimlikler zaman içerisinde değişime uğramaktadır. Günümüzde bu değişimi destekleyen en büyük etkenlerden biri sanal ortam ve beraberinde sosyal medya araçlarıdır.

Sanal ortam, kişilerin cinsel kimlikleri için fiziksel bir bedene ihtiyaç duymazken kişilerin davranışları söylemler ve dil üzerinden aktarılmaktadır. Teknolojinin ve sosyal medyanın gelişmesiyle birlikte kimlikler, toplumsal normlardan ve geleneksel dayatmalardan uzaklaşarak özgürce ifade edilebilen, mevcut normlardan farklı alternatif kimliklerin oluşturabileceği bir alan elde etmiş olmaktadır. Sosyal medya bu noktada alternatif kimlik oluşumunu ve sunumunu destekler nitelikte olup, bireylerin kendi arzu ve isteklerine göre hayatın içinde nasıl olduklarının yanı sıra nasıl olmak istediklerine yönelik bir kimlik oluşturmalarına imkan sunar. Sosyal medya LGBT bireylere heteronormatif toplumunun gölgelerinden sıyrılma özgürlüğü sunmaktadır. LGBT bireyler kendilerini olduğunu gibi ifade edebilecekleri sonsuz ve sorunsuz paylaşım içinde bulunabilecekleri, gerçek hayatın içinde veya sanal gerçeklikte kurgusal bir platform sunar. Böylelikle LGBT bireyler cinsel kimliklerini özgürce ifade edebildikleri gibi toplum tarafından dışlanmadan sosyal hayatın içinde var olabilmektedirler.

5.YÖNTEM

Yapılan tez çalışmasında araştırmacı çalışmasına konuyla ilgili alanyazını inceleyerek başlamış olup araştırmalarına Kaos GL gibi LGBT derneklerin yapmış olduğu alan çalışmalarını inceleyerek akademik olmayan yayınlarından yararlanmıştır. Araştırma yöntemi belirlendikten sonra uygun görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmaya katılacak gönüllü katılımcılar için duyuru yapabilecek kişi ve kurumlar ile iletişime geçilmiştir. Katılımcılar için çalışmanın amacını içeren ve katılımcıların bilgi gizliliğinin korunduğunu belirten aydınlatılmış onam formu düzenlenmiştir. Bu form görüşme öncesinde katılımcı ve araştırmacı tarafından imzalanmış formun nüshaları taraflarda kalmıştır. Yapılan görüşmelerin altı tanesi araştırmacının ve katılımcıların belirlemiş olduğu ev ortamlarında altı tanesi ise dünyanın yaşamış olduğu Covid-19 pandemi nedeniyle interaktif olarak zoom ve skype programları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların görüşme süresince rahat ve güvende hissetmeleri için araştırmacı tarafından informal bir dil tercih edilmiş olmakla beraber araştırma konusunun odağının değiştirmeyecek şekilde görüşmeyi katılımcının yönlendirmesine araştırmacı tarafından müsaade edilmiştir. Yapılan görüşmeler ses kaydı altına alınmış çalışmanın bir sonraki aşamasında ses kayıtları bilgisayar ortamında yazıya geçirilmiştir. Katılımcıların gizliliğinin korunması adına görüşmelerin çalışmaya aktarımında katılımcıların isim bilgileri korunmuş olup her bir katılımcıya bir rumuz atanmıştır. Katılımcıların gerçek kimliğini deşifre edebilecek bilgiler kayıtlardan çıkarılmış veya katılımcının onayı doğrultusunda değiştirilmiştir. Görüşme kayıtları şifrelenilerek bilgisayar ortamında saklanmıştır. Çalışmanın son aşamasında içerik analizi ile elde edilen veriler raporlaştırılmıştır.

5.1 Araştırmanın Deseni

Araştırmalarda kullanılan nitel araştırma deseni, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı algıların ve olayların gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya komasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu araştırma İstanbul ilinde yaşayan LGBT bireylerin cinsel kimlik oluşturma ve cinsel kimliklerini performe etme süreçlerinde sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medya kullanım pratiklerini bütüncül bir biçimde incelemektedir. Çalışmanın amacını yansıtabilmesi için katılımcıların kendi deneyimlerini paylaşmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle saha çalışması nitel araştırma deseninde hazırlanmış olup, yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Tez çalışması içerisinde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmanın evreni İstanbul'da yaşayan LGBT bireylerden oluşmaktadır. Örneklem grubu kar topu tekniği ile ulaşılan 12 adet LGBT bireyden oluşmaktadır. Aşağıda yapılan çalışmaya dair katılımcı özelliklerine, veri toplama araçlarına, veri toplama yöntemine, verilerin analizine yer verilmiştir.

5.2 Araştırmaya Katılan Bireyler

Yapılan araştırmada 3 lezbiyen 6 gey, 1 biseksüel, 2 transseksüel olmak üzere toplam 12 eşcinsel katılımcı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Çalışmaya katılan katılımcılara kartopu örnekleme yöntemi kullanılarak ulaşılmıştır. Katılımcı sayısı belirlenirken veri çeşitliliği ve analiz kolaylığı arasında denge sağlanmıştır. Katılımcı sayısının eşcinsel bireylerin cinsel kimliklerini oluşturma ve performe etme süreçlerinde sosyal medya kullanım amacı ve pratiklerine yönelik farklıları yansıtacak kadar çok ancak içerik analizini bulanıklaştırmayacak kadar az olması göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmaya katılan eşcinsel bireylerin 18 yaşından büyük olması, kendisini gay, lezbiyen, biseksüel ve transseksüel olarak tanımlıyor olması esas kabul edilmiştir. Katılımcıların tamamı İstanbul'da yaşamaktadır. Katılımcıların yaş aralığı 23 ile 35 arasında değişiklik göstermektedir. Katılımcıların meslekleri farklı sektörel dağılım göstermektedir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kod	Rumuz	Yaş	Eğitim Durumu	Meslek
(G1)- Transseksüel	Ceren	26	Yüksek Lisans	İşletmeci
(G2)- Gey	Can	28	Üniversite	Raporlama Müd.
(G3)- Gey	Sinan	28	Lise	Mağaza Çalışanı
(G4)- Gey	Reha	23	Üniversite	Üniversite Öğrencisi
(G5)- Lezbiyen	Endam	25	Lisans	Diş Hekimi
(G6)- Lezbiyen	Mavi	35	Lisans	Modacı
(G7)- Lezbiyen	Serçe	29	Yüksek Lisans	Reklamcı
(G8)- Biseksüel	Sevgi	34	Doktora	Çocuk Doktoru
(G9)- Transseksüel	Orkide	23	Lise	Seks İşçisi
(G10)- Gey	Tan	29	Yüksek Lisans	Mühendis
(G11)- Gey	Doğan	24	Lisans	Mühendis
(G12)- Gey	Yiğit	30	Lisans	Personel Trainer

5.3 Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri toplanırken yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş bu görüşmelerde görüşme formu kullanılmasının yanı sıra katılımcılara ilişkin demografik bilgilerin hızlı ve sistemli bir şekilde toplanabilmesi için ek 3'te yer alan Kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmanın verilerinin toplamasında kullanılan temel araç yarı yapılandırılmış görüşmelerdir. Yapılan araştırmada verilerin eksiksiz elde edilebilmesi ve veri analizinin sağlıklı yapılabilmesi için ek 2'de yer alan görüşme formu kullanılmıştır. Çalışma esnasında görüşme formunda yer alan soruların sırası ve içeriği katılımcıların verdiği cevaplara bağlı olarak derinleştirilmesi gereken noktalarda ilişik yeni sorularla desteklenmiştir. Görüşme formu hazırlanırken LGBT bireylerin, cinsel yönelimlerini, cinsel kimliklerini oluşturma ve performe etme süreçlerinde sosyal medya kullanım amacı ve pratiklerine ilişkin verileri ortaya koyabilecek şekilde hazırlanmıştır. Görüşme formu toplam 24 sorudan oluşmaktadır. Görüşme formunda yer alan

soruların dışında yapılan yarı yapılandırılmış görüşmede LGBT bireylerin sosyal medya kullanım pratiklerini etkileyen yaşamlarına dair verilerin elde edilebilmesi için görüşmenin veri akışına göre ek sorular kullanılmıştır.

5.4 Analiz

Görüşmelerin yazıya dökülmesinden sonraki adımda görüşmeler neticesinde elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Yapılan içerik analizinde birbirlerine benzeyen veriler belirli kavram ve tema çerçevesinde bir araya getirilir ve bu veriler okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenlenerek yorumlanır. Nitel araştırma yönteminde veriler dört aşamada analiz edilir. Belirtilen aşamalar, a- verilen kodlanması, b- temaların bulunması, c- kod ve temaların sınıflandırılması, d- bulguların belirlenmesi ve yorumlanması. Bahsi geçen bu aşamalar belirli bir sıra takibi içerisinde değil tam tersi zaman zaman iç içe geçen zaman zaman da birlikte yürütülen süreçlerdir. (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu bağlamda araştırmanın verileri birkaç defa okunmuş, veriler daha önce belirlenmiş olan kategorilere ve kodlara ayrılmıştır. Çalışmada görüşmecilere sorulan sorularla “aile yapısı, sosyal çevre, eğitim ve iş hayatı, sosyal medya kullanım pratikleri” kategorileri oluşturulmuştur. Kategorilerin altında da ‘ailenin kültürel yapısı, LGBT bireylerin cinsel kimliklerini keşfetmeleri, cinsel kimliğin oluşumunda LGBT bireylerin çocukluk deneyimleri, ailenin LGBT çocuğuna karşı sergilediği tutum, sosyal çevrenin LGBT bireye karşı oluşturduğu sosyal dışlama pratikleri ve homofobi, LGBT bireylerin eğitim durumları, okul deneyimleri, iş hayatı işten atılma kaygısı – mobing, sosyal medya kullanım sıklığı, kullanılan sosyal ağlar, sosyal medya oluşturulan profillerin performe şekilleri maskeli / maskesiz analizi, sosyal medya paylaşımları, sosyal medya takip-takipçi belirleme kriterleri, sosyal medya arkadaşlıkları, sosyal medya kullanım amaçları” kodları oluşturulmuştur. Sonraki süreçte katılımcı görüşleri belirlenen kategoriler ve kodlar eşleştirilmiştir. Yapılan nitel araştırmanın güvenliğinin sağması amacıyla görüşme formu hazırlandıktan sonra iki adet pilot görüşme yapılmıştır. Yapılan pilot görüşmeler bir psikiyatrist ve psikolog tarafından incelenmiş, katılımcıların ifadeleri ile araştırmacı tarafından belirlenen tema ve alt temalara uyumlu olup olmadığı kontrol edilmiştir. Yapılan

bu çift yönlü kontroller ile çalışmanın geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Yukarıda belirtilen süreçlerin tamamlanması sonrasında araştırmanın belirlenen tema ve alt temalara uyumlu olacak şekilde bulguların yazım aşamasına geçilmiştir.

6. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerin sonucunda elde edilen verilerin içerik analizi yöntemiyle elde edilen bulgularına yer verilmiştir. Yapılan analiz çalışmasının sonucunda elde edilen bulgular katılımcıların söylemlerinin ardından cinsel kimliğin ve cinsel yönelimlerin keşfedilmesi ailesel ve çevresel faktörler, sosyal dışlanma, cinsel kimliğin fark edilişi ve sunumu, sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve sosyal medyada kimlik sunumlarını kapsayacak şekilde aktarılmıştır

6.1 Katılımcı Görüşme Soruları

1. Kaç yaşındasınız?
2. Eğitim durumunuz nedir?
3. Hangi meslek grubunda yer almaktasınız?
4. Nerelisiniz? Nasıl bir ailede dünyaya geldiniz?
5. Nasıl bir sosyal ortamda büyüdünüz?
6. Cinsel kimliğinizi cinsel yöneliminizi nasıl tanımlıyorsunuz?
7. Cinsel kimliğinizi – cinsel yöneliminizi ilk ne zaman fark ettiniz?
8. Cinsel kimliğinizi – yöneliminizi aileniz sosyal çevreniz ile paylaştınız mı? Paylaştıysanız nasıl bir tutumla karşılaştınız?
9. Cinsel kimliğiniz veya cinsel yöneliminizden dolayı homofobik tutumlara ve zorbalığa maruz kaldınız mı?
10. Sosyal hayatınızda cinsel kimliğinizi nasıl ifade ediyorsunuz? açık / maskeli
11. İnternet kullanıyor musunuz?
12. Günün hangi saatlerinde ne sıklıkla çevrim içi oluyorsunuz?
13. Hangi sosyal ağ ve applicationları ne amaçla kullanıyorsunuz?
14. Kendinizi sosyal medya profillerinizde kimliğinizi nasıl ifade ediyorsunuz, açık / maskeli?

15. Sosyal medya hesaplarınızda takip ettiğiniz profillerini hangi özelliklerine göre belirliyorsunuz?
16. Sosyal medyada ne sıklıkla paylaşım yapıyorsunuz?
17. Sosyal medya paylaşımlarınızda cinsel kimliğinizi öne çıkaracak öğeler yer alıyor mu?
18. İncelemiş – okumuş- görmüş olduğunuz sosyal medya paylaşımlarında dikkatinizi çeken öğeler nelerdir?
19. Sosyal medya hesaplarınızda takip- takipçi listelerinizi belirlerken cinsel kimlik ya da yöneliminizin etkisi oluyor mu?
20. Sosyal medyanın gündelik hayatınızdaki yeri ve etkileri nelerdir?
21. Sosyal medya platformunda kendinizi güvende hissediyor musunuz?
22. Sosyal medya hesaplarınızda kişileri engelliyor musunuz? Neden?
23. Sosyal medya arkadaşlıkları sizin için ne ifade ediyor?
24. Kendinizi ifade etme noktasında sosyal medya size konfor alanı sunuyor mu?

6.2 Katılımcı Görüşmeleri

6.2.1 (G1) Ceren -Transseksüel:

(G1) Kişisi sorulan 1., 2. ve 3 sorulara şu şekilde yanıt vermiştir; “Ben Ceren 26 yaşındayım. Eğitim durumum yüksek lisans mezunuyum. Kendime ait bir güzellik merkezi sahibiyim”.

(G1) Kişisi sorulan 4.ve 5. sorulara şu şekilde yanıt vermiştir; “Doğma büyüme İzmirliyim. Ailem göçmen demokrat bir yapıya sahipler. Büyük bir aile apartmanında bazen neşeli bazen çekişmeli anane, dede, teyzeler, dayılar, yengeler, kuzenler hep birlikte yaşardık. Annem babam çalışan insanlardı. Akşama kadar koşturur akşamda eve yorgun gelirlerdi. Ben ailemin tek çocuğuyum”.

(G1) Kişisi sorulan 6., 7. ve 8. sorulara şu şekilde yanıt vermiştir; “Cinsel kimliğimi çok küçük yaşlarda keşfettim. Annem kıyafetlerimi seçmeye başladığım günden beri pantolon giymeyeceğim bana etek al diye itiraz ettiğimi söyler. Kendimi bildim bileli ben bir kadındım ama vücudum bir erkekti. Ailem önceleri çocuktur kız kuzenlerine heves ediyor diye pek umursamadı. Evin en küçüğü olduğum için bazen benim bu itirazlarımı sevimli bile buluyorlardı. Orta okula gelince bu itirazlar ailemin gözünde sevimliliğini kaybetti. Erkek adamsın erkek gibi davran denilmeye başladı. Sakallarım çıkmaya başlayınca bedenimden iyice nefret ettim. Boyum uzuyordu, irileşiyordum,

zayıf görünmek için yemek yemeyi bıraktım ve kendimi öldürmeye çalıştım. Bu olaydan sonra annemle babam durumumu araştırmaya başladılar. Hastaneler, doktorlar, testler derken bu durumun bir hastalık olmadığını benim ruhumun bir kadın olduğunu anladılar. Evin içinde ve sosyal hayatın içinde artık bir kız çocuğu gibi davranıyordum”.

(G1) Kişisi sorulan 9. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Okulda ve sosyal ve çevremde dışlayanlar alay edenler oldu ama ailem hep arkamda oldu. Ailemin durumu kabullendikten sonra hayatımı daha kolay yaşanır hale getirmek için uğraştılar. Üniversiteyi İstanbul da okudum. Özel bir üniversitede okumama rağmen görünüşümden dolayı hocalarımla problemler yaşadım. Okul bitti iş başvurularında da görüntüm sorun olmaya başlayınca ailemin de desteğiyle kendi işimi kurdum”.

(G1) Kişisi sorulan 10. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Şu an cinsel kimliğimden dolayı işten kovulma kaygım yok dolayısıyla insanlara açıklama yapma zorunluluğum yok. Aileniz arkanızdaysa geçim sıkıntınız yoksa açıkçası insanların sizin hakkınızda ne düşündüklerini de pek umursamıyorsunuz. Gerçek hayatımda da sosyal medya hesaplarımda da kimliğim açık”.

(G1) Kişisi sorulan 11. ve 12. sorulara şu şekilde yanıt vermiştir; “Gün içerisinde çok sık internet kullanıyorum. Nerdeyse tüm gün online durumdayım”.

(G1) Kişisi sorulan 13. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Şahsıma ve güzellik merkezime ait iki ayrı Instagram profil sayfam var. Güzellik merkezine ait olan sayfa official bir sayfa. Merkezimizde yapılan işlemler, kampanyalar ve reklam ortaklıkları için kullanıldığından herkese açık. Sosyal medyada çok sık paylaşım yapan biriyim. Bu alan güzellik merkezim için ciddi bir kazanç kapısı. Çok düşük maliyetlerle çok fazla insana aynı anda ulaşabiliyor ve aynı zamanda geri dönüş alabiliyorsunuz. Güzellik merkezine gelen birçok müşterimiz bize instagram hesabımız üzerinden ulaştığını belirtiyor. Özel hayatımda da sık paylaşım yaparım. Beğenilmek, güzel yorumlar almak hoşuma gidiyor”.

(G1) Kişisi sorulan 14. ve 17. sorulara şu şekilde yanıt vermiştir; “Şahsıma ait olan ise sadece ailem ve arkadaşlarımdan oluşuyor. Bu sayfada cinsel kimliğim açık paylaşımlarım bir kadına ait ne varsa onlardan oluşuyor. LGBT aktivist ögelere yer vermiyorum. Özel sayfama tanımadığım insanları eklemiyorum. Güzellik merkezim için açmış olduğum sayfada yapmış olduğumuz işlemleri paylaşıyorum”.

(G1) Kişisi sorulan 15. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Güzellik sayfalarını ve moda sayfalarını yakından takip ediyorum. İşim için faydalı örnekler alıyorum, ayrıca dişi, feminen sayfaları seviyorum ruhuma iyi geliyor”.

(G1) Kişisi sorulan 16. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Kullanmış olduğum her iki Instagram profilimde çok sık paylaşım yapmaktayım”.

(G1) Kişisi sorulan 18. Soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Sosyal medya sayfalarında gezinirken dikkatimi genelde dişi öğlelerin ağırlıklı olduğu güzellik, makyaj ve moda sayfaları dikkatimi çekiyor. Kendi profilimde paylaşmıyor olsam da LGBT bireyler ile ilgili haberleri, paylaşımları ve gündemi takip etmek içinde sosyal medya sayfalarından takip ediyorum”.

(G1) Kişisi sorulan 19. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Şahsıma ait olan hesabımda sadece ailem ve arkadaşlarım bulunuyor. Bu sayfada takip ve takipçi listemi oluştururken cinsel kimliğim oldukça baskın. Beni ben olduğum için seven insanlara yer veriyorum. Beni seven ve benim gibi olan kişiler yer alıyor. Güzellik merkezimin sayfası herkese açık takip ettiğimiz sayfaları sektörümüzle ilişkin kişiler üzerinden belirliyorum. Takipçi listemiz ise herkese açık. Heteroseksüel, homoseksüel, biseksüel takipçilerimiz bulunuyor”.

(G1) Kişisi sorulan 20. ve 21. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Sosyal medyayı pek güvenli bulmasam da gündelik hayatımda sosyalleşmek için, yeni insanlarla tanışmak için kullanıyorum”.

(G1) Kişisi sorulan 22. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Takipçi listemiz oldukça kalabalık olmasına rağmen rahatsız eden, ahlaksız davranan kişileri engelliyoruz”.

(G1) Kişisi sorulan 23. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Sevgilimle sosyal medya üzerinden tanışıp ilişkimizi çok uzun bir süre sosyal medya üzerinden yürüttük. Birbirimize güvendikten sonra reel hayatımızda da görüşmeye başladık ve şu an güzel giden bir ilişkimiz var”.

(G1) Kişisi sorulan 24. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Kabul etmeliyim sosyal hayat transseksüel insanlar için çok acımasız. Heteroseksüel insanlar gibi kolay arkadaş edinemiyorsunuz sosyalleşemiyorsunuz. İnsanlar henüz sizi tanımazken bile size karşı çok tepkili olabiliyorlar. Sosyal medya bu noktada beni anlayabilecek insanlara erişim sağlamama ve onların da bana erişebilmesi konusunda çok daha konforlu. Dünya sizin pencerenizden bakan insanlarla tek bir ekrandan evinizin güvenli ortamında tanışıp sohbet edip bu arkadaşlıkları isterseniz reel hayatımıza

taşıyabiliyoruz. Bir önceki soruda belirttiğim gibi ben sevgilimle sosyal medya üzerinden tanıştım. Düşününce sosyal medya olmasa birbirimizi bulmamız neredeyse imkansızdı. Sosyal medya bizler için sosyalleşmek ve kendimizi ifade etmek için sosyal hayata göre daha konforlu”.

Verilen cevaplar doğrultusunda demokrat ve sahiplenilen koruyan ve destekleyen aile yapısının, çocukluk ve yetişkinlik döneminde karşılaşılan sosyal dışlanmaya karşı (G1)’i koruduğu ve cinsel kimliğini performe sürecini olumlu etkilediği ve cinsel kimliğini maskeleyemediği görülmektedir. Verilen cevaplar doğrultusunda işten kovulma ve maddi olarak geçinme kaygısının olmamasının cinsel kimliğin performe sürecinde olumlu etkisi görülmektedir. Katılımcının gün içerisinde sıklıkla online olduğu sosyal medya hesaplarını ticari ve şahsi olarak ayırdığı görülmektedir. Sosyal medya hesaplarını ticari kar elde etmek, aynı zamanda sosyalleşmek ve arkadaş edinmek için kullanan (G1) sosyal medya ortamını güvenli bulmamaktadır. Bu nedenle şahsına ait özel hesabında takip takipçi listelerine filtre uygulayarak kısıtlama getirmektedir. Sosyal hayatında cinsel kimliğini maskesiz yaşayan (G1)’in bu doğrultuda sosyal medya hesaplarında da cinsel kimliğini maskesiz kullanmaktadır. Gündelik yaşamda cinsel kimliğin aile ve sosyal çevre ile paylaşılmış olmasının cinsel kimliğin sosyal medya performe sürecini olumlu etkilediği ve oluşturulan sosyal medya hesaplarının maskesiz olduğu görülmüştür. (G1) Sosyal medyayı güvenli bulmamasına rağmen sosyal medyanın LGBT bireylerin sosyalleşmesi, hayata karışmaları ve hayatta var olabilmeleri için reel hayata göre daha konforlu olduğu belirtmiştir”.

6.2.2 (G2) Can -Gay

(G2) kişisi sorulan 1., 2. ve 3. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir, “Ben Can 28 yaşındayım. Üniversite mezunuyum. Bir kozmetik firmasında raporlama müdürü olarak çalışmaktayım”.

(G2) kişisi sorulan 4. ve 5. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Amasya’nın Merzifon ilçesinde dünyaya geldim. Kendi halinde küçük bir aile ve mutuaassıp bir çevrede büyüdüm. Küçük kasabalar da herkes herkesin hayatındadır. Komşu Hatice teyze bile senin hayatına karışabilir. Dedikodusu, lafı, sözü bol olan bir yer kısacası.

Merzifon da eşcinsel olamazsınız. Mümkün değil. Eşi dostu çevreyi bırak ailine bile anlatamazsın durumunu”.

(G2) kişisi sorulan 6. ve 7. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Sorulara şu şekilde yanıt verilmektedir. Ben gayim. Çocukluğumdan beri farklı olduğumu biliyordum. Her zaman çok kibardım. Bir erkek çocuğuna göre fazla duygusal ve düşünceliydim. İçimde yaşadığım duygularda normal değildi farkındaydım. O kadar küçüktüm ki ne olduğumu bende anlamıyordum. Dayımın bilgisayarında internette gezerken iki erkeğin öpüştüğü sahnelerin olduğu küçük bir video dikkatimi çekti. Videoyu izlerken o kadar çok heyecanlandım ki. İşte o zaman farkındalığım daha çok arttı. İnternette araştırmaya başladım. Duygularımın bir adı vardı ama yaşanacak karşılığı yoktu. Lise yılları bu duygusal karmaşalarla geçti. Sonra üniversiteyi kazanıp Merzifon’dan ayrıldım. Kendimi tam olarak keşfetmem gey olduğumu anlamam, sosyal medya, eşcinsel arkadaşlar, ilk duygusal ve cinsel ilişkim bu döneme denk geliyor”.

(G2) kişisi sorulan 8. ve 9. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Ailemin benim eşcinsel olduğumu öğrenmesi de sosyal medya sayesinde oldu. O dönemde facebook kullanıyordum. Ailemin ekli olduğu hetero bir hesabım olmasının yanında bir de eşcinsel kimliğimle olan ayrı bir hesabım daha vardı. Eşcinsel hesabımda asla fotoğraf paylaşmıyor, sayfama eklediğim arkadaşlarıma çok dikkat ediyordum. Görüntüleme ve yorum filtrelerini her şeyi gizliğimi korutacak şekilde ayarlamıştım. Şans öğrenecekler ya bir gün evden çıkarken ikinci facebook sayfamı bilgisayarda açık unutmuşum. Annemlerde meraklı karıştırmışlar. Orada gey bir arkadaşımınla cinsel içerikli konuşmalarımı okumuşlar. Eve geliyorum gidiyorum annemde bir hal var. Mutsuz, üzgün konuşmuyor, sürekli gergin vs. Dayanamadım ve en sonunda ben sorunun ne olduğunu sordum. Annem okuduklarını söyledi ve bana gey olup olmadığını sordu. Bana da o an nasıl bir cesaret geldiye inkar etmedim. Evet ben gayim dedim. Annem başta kabul etmekte çok zorladı. Doktora, psikoloğa götürmeye kalktı. Kadın bir noktada kendince haklı çevre ne der aile akrabalar ne der diye çok huzursuz oldu. Annem aslında toplumun bana yapabileceklerinden korktu. Zamanla benim anneme eşcinselliğin yanlış bir şey olmadığını anlattım. Sonralarında kendi yaptığı araştırmalarla da eşcinselliğin hastalık veya düzeltilebilir bir şey olmadığını fark etti. Bu şekilde tamamlanmış ve mutlu olduğumu görünce kabullendi. Şu an

durumu kabul etmiş görünse de zaman zaman sen ne zaman evleneceksin diye soruyor. Aramızda gizli bir anlaşma var gibi ben eşcinselliğimi onların gözüne sokmuyorum, onlarda her şey yolundaymış gibi davranmaya devam ediyorlar. Eşcinseller için homofobik toplumda yaşamak yeterince zor. Bir de ailen durumu bilmeyince bunu gizlemek için ekstra bir çaba harcıyorsun. Ailemin gey olduğumu öğrenmesi açıkçası hayatı benim açımdan kolaylaştırdı. Ailem konusunda yaşamış olduğum rahatlığı maalesef iş hayatında sağlayamadım. Türkiye eşcinsellerin pek hoş karşılandığı bir ülke değil bu nedenle iş arkadaşlarımla cinsel yönelimimi paylaşmadım. Açıkçası lise döneminde fazlaca zorbalığa maruz kaldım. Okul da her zaman başarılı ve saygılı bir öğrenci oldum. Öğretmenlerim ve kız arkadaşlarım çok severlerdi beni ancak erkek arkadaşlarımla durum biraz daha karışıktı. Belki fiziksel şiddet yoktu ama duygusal olarak çok zorbalardı. Özellikle kızlara aramın iyi olması rahatsız ederdi onları. Beni daha çok duygusal olarak dışlardı mesela oyunlarına almazlardı. İbne top gibi kelimelerle aşağılardı. Çocuksun, daha benliğini doğru düzgün keşfedememişsin kendini koruyamıyorsun ve haliyle inciniyorsun. O yıllar duygusal açıdan benim için çok zordu. Geçmişte yaşadığım zorbalığın bir benzerini iş hayatımda yaşamak istemedim. Ayrıca çalışma arkadaşlarımla cinsel yönelimimi bilmelerini gerektirecek bir durumda yok bu nedenle iş çevremle paylaşmamayı tercih ediyorum”.

(G2) kişisi sorulan 10. ve 11. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Sorulara şu şekilde yanıt verilmektedir; “19 yaşında sosyal medya üzerinden biri ile tanışıp ilk eşcinsel ilişkiyi yaşadım. Bu benim için hem duygusal hem cinsel anlamda ilk deneyimimdi. Sonraki yıllarda sosyal medya benim hayatımda hep yer aldı. Sosyal medya hesaplarımda ailem ve eşcinsel arkadaşlarım var bu nedenle sosyal medya hesabım maskeli değil”.

(G2) kişisi sorulan 12. soruya şu şekilde cevaplar vermektedir; “Güne başlarken gün için de günü bitirirken kısacası her an sosyal medyadayım. Sosyal medyayı zaman geçirmek için çok sık kullanıyorum”.

(G2) kişisi sorulan 13. ve 14. Sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Ben daha çok instagram ve gayler için tanışma imkanı sunan mobil uygulamaları kullanıyorum. Homofobik bir toplumda kendi tercihimizde olan insanlarla bir mekan da o mekan özellikle gay bar değilse tanışma imkanımız yok maalesef. Sosyal medya benim için benim gibi olan insanlarla tanışmak için uygun bir alan. Karşınızdaki kişinin profiline

bakıyorsun, paylaşımlarına bakıyorsun, hiçbir özel bilgini paylaşmadan direk DM den konuşabiliyorsun. Anlaşırsan kişisel bilgilerini paylaşıyorsun ve görüşüyorsun. Kişisel bilgilerini açık etmeden görüşme imkanı sunduğu için bazen güvenli tamda bu nedenle bazen de güvensiz bir ortam. Karşıdakine kişisel bilgilerini vermiyorsun bu noktada seni koruyor ama aynı zamanda o kişide sana bilgilerini vermiyor bu noktada aldatılabilme ihtimalin çıkıyor ortaya. Sosyal medya profilimde ailem ve sosyal hayatımda arkadaşım dediğim kişiler ve bu nedenle sosyal medya hesaplarımda cinsel yönelimim maskesiz”.

(G2) kişisi sorulan 16. soruya şu şekilde cevaplar vermektedir; “Telefon sürekli elimde bu platformda çok sık vakit geçirmeme rağmen çok sık paylaşım yapan biri değilim”.

(G2) kişisi sorulan 17. soruya şu şekilde cevaplar vermektedir; “Sosyal medyada çok sık paylaşım yapan biri değilim. Paylaşımlarım normal sosyal hayatımda ne yaşıyorsam onlardan oluşuyor. Arkadaşlarımla olan anılarımı paylaşıyorum genelde. Cinsel yönelimimi ben gayim şeklinde bas bas bağırarak şekilde yansıtmaya da beni tanıyan kişiler cinsel yönelimimi anlayabilirler”.

(G2) kişisi sorulan 18. soruya şu şekilde cevaplar vermektedir; “Sosyal hayatın içinde gündelik olaylara bakıyorum. Arkadaşlarımla paylaşımlarına bakıyorum. Bu paylaşımların içinde gaylerle ilgili olan paylaşımlar ve gay profilleri daha çok dikkatimi çekiyor”.

(G2) kişisi sorulan 19. soruya şu şekilde cevaplar vermektedir; “Takip ve takipçi listemi oluştururken cinsel yönelimim dolaylı bir şekilde etkili oluyor. Sosyal medya profilimde mesela cinsel yönelimimi paylaşmak istemediğim için iş arkadaşlarımla yer almıyor”.

(G2) kişisi sorulan 20. soruya şu şekilde cevaplar vermektedir; “Sosyal medyayı zaman geçirmek için çok sık kullanıyorum. Gündemi ve arkadaşlarımla takip etmek, yeni insanlarla tanışmak, sevgili edinmek için kullanıyorum. Telefon hep elimde sık sık sosyal medya hesaplarımla ve gay uygulamalarını kontrol ediyorum. Yeni dünyaları tanımak farklı bakış açıları görmek için güzel bir ortam sosyal medya. Olduğumuz yerden dünyayı keşfediyoruz”.

(G2) kişisi sorulan 21. ve 22. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Sosyal medyayı insan ilişkilerinin yüz yüze olmaması nedeniyle pek güvenli bulmuyorum. Diğer açıdan kişisel bilgilerini paylaşmadan insanlarla tanışma olanağı sunduğu ve paylaşımlara ve profillere filtreleme seçeneği getirilebildiği için bir noktada güvenlide oluyor. Genel olarak hissiyatım güvensiz olduğu yönünde. Sosyal medyada insanları engelliyorum. İş arkadaşlarımı mesela profilime ulaşamasınlar diye engelliyorum. Terbiyesiz bulduğum kişileri engelliyorum. Eski sevgililerimi engelliyorum. Sosyal medyada birini profilinizden çıkarmanızın birçok anlamı var. O kişiye seni sildim, hayatımdan çıkardım uzak dur demenin en kolay hali”.

(G2) kişisi sorulan 23. soruya şu şekilde cevaplar vermektedir; “Eskiden kurulan sosyal medya arkadaşlıkları daha çok paylaşıma yönelikti daha saf ve temiz duygularla arkadaşlık kuruluyordu. Biz büyüdük kirlendi dünya misali. Sosyal medya platformu genişledikçe kullanılan uygulama sayısı arttıkça daha fazla insana daha hızlı ve daha kolay ulaşmaya başladık. Bu da karşımızdaki kişiye emek verme olayını ortadan kaldırdı. Şimdiki ilişkiler fastfood yemekler gibi emek yok, uğraşmak yok amaç belli. Geceyi birlikte geçirecek misin geçirmeyecek misin? Uğraşmıyorsun karşıdaki kişiyle. İstemiyor mu? kendini tanıtmak veya kabul ettirmek için çaba sarf etmene gerek yok ekranı sola kaydırıyorsun ve diğer profile bakıyorsun. O kadar çok aday oluyor ki birinden biri mutlaka uyuyor. Kolay elde ediyorsun kolayda vazgeçiyorsun. Bedensel tatmine ulaşıyorsun ama duygusal tatmin noktasında eksik kalıyorsun”.

(G2) kişisi sorulan 24. soruya şu şekilde cevaplar vermektedir; “Sosyal medya her konuda bence benim gibi bireyler için sosyal hayata göre daha fazla konfor sunmakta. Sosyal hayatın içinde cinsel yönelimimi arkadaşlarım ve ailem bilmesine rağmen benimle aynı cinsel yönelime sahip insanlarla tanışma ve paylaşım içinde bulunmakta sorun yaşıyordum. Sosyal medya bu konuda özgürlükler ülkesi gibi. Kendimi istediğim şekilde ifade edebiliyorum. İstedğim profilleri inceleyebiliyorum. İstedğim kişilerle iletişime geçebiliyorum. Fikirlerimi paylaşabiliyorum. Beğeni toplayabiliyorum. Takdir görüyorum. Sosyal hayatın içinde görünmez olduğum birçok konuda sosyal medyada görünür oluyorum ve bu bana iyi geliyor. Sosyal medya profillerimde olduğum kişi oluyorum maskesiz yalansız, neysem o”.

Verilen cevaplar doğrultusunda muhafazakar bir aile, kapalı küçük bir çevre, dedikodu ve dışlanmaya kaygısı (G2)'nin cinsel kimliğini performe sürecini olumsuz etkilediği ve cinsel kimliğini maskeleyiği görülmektedir. Cinsel kimliğini ailesine açıklayan (G2)'nin ailesinin önce cinsel kimliğini Kabul etmediği daha sonrasında durumu kabul ettiklerine değinilmiştir. (G2)'nin okul döneminde akran zorbalığına uğradığı yaşamış olduğu bu sosyal dışlanmanın günümüzde homofobik tutumlarla karşılaşacağına yönelik kaygı geliştirmesine sebep olduğu ve bu durum cinsel yönelimini iş ortamında performe etme sürecini olumsuz etkilediği görülmektedir. Günlük sosyal hayatının içinde cinsel yönelimini maskesiz olarak yaşayan (G2) iş hayatında cinsel yönelimini maskeleyiği görülmüştür. Verilen cevaplar doğrultusunda ailesi ve sosyal çevresi ile cinsel yönelimini paylaşan (G2) sosyal medya hesaplarında da cinsel yönelimini bilen kişilerin bulunduğunu bu nedenle sosyal medyada cinsel kimliğini performe etmede maskesiz olduğunu belirtmiştir. Sosyal medyayı sosyalleşmek, arkadaş edinmek, fikirlerini paylaşmak, takdir görmek ve fark edilmek amacı ile kullanan (G2) sosyal medyayı güvenli bulmadığını ama uygulamaların içerisinde yer alan filtreleme ve engelleme seçeneklerinin güvenlik kaygısını minimuma indirdiği belirtmiştir. Sosyal medya profillerinin bireylerin gündelik yaşamlarından beslendiğini göz önüne alırsak ailesi ve sosyal çevresinin cinsel yöneliminin ailesi ve sosyal çevresi tarafından bilinmesi, sosyal medya uygulamalarının filtreleme seçeneklerinin olması ve iş arkadaşlarının sosyal medya hesaplarında yer almaması (G2)'nin sosyal medyada cinsel kimlik performe sürecini olumlu etkilediği ve hesapların maskesiz olarak kullanıldığı görülmektedir. (G2) sosyal medyanın kendisini ifade etmede ve sosyalleşme de sosyal hayatına göre çok daha fazla konforlu olduğunu belirtmiştir. Sosyal medya profilinde istediği kişi olmanın özgürlüğünü yaşamının kendisine iyi geldiğini ifade etmiştir.

6.2.3 (G3) Sinan – Gay

(G3) Kişisi sorulan 1., 2. ve 3. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Ben Sinan 28 yaşındayım. Lise mezunuyum. Bir giyim mağazasında satış danışmanı olarak çalışıyorum”.

(G3) Kişisi sorulan 4. ve 5. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Aslen Sivaslıyız. Ben İstanbul da mahalle kültürünün olduğu küçük bir semtte doğdum büyüdüm. Muhafazakar, tutucu bir ailem var. Babam ve abilerimden çok bugün bile çok çekinirim”.

(G3) Kişisi sorulan 6., 7. ve 8. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Ben gayim. Cinsel yönelimimi ortaokul dönemimde sıra arkadaşşıma aşık olduğum zaman anladım. Çok güzel ama aynı zamanda korkutucu bir durumdu. Ne evde aileme ne mahallede arkadaşlarıma anlatabildim. O zamanlar mahallede bir Necmi abi vardı. Top Necmi, İbne Necmi diye dalga geçerlerdi. Mahallenin namus bekçisi delikanlı abileri Necmi’yi bir köşeye sıkıştırıp sıkıştırıp döverlerdi. Bana da öyle davranacaklar diye çok korkardım. O yüzden asla bu konuyu dile getirmedi. Cinsel yönelimim tamamen maskeliydi. Ben duygularım anlaşılmasın diye arkadaşlarımdan daha erkeksi davranırdım. Nerede kavga var en başı ben çekerdim. Lise bitince çalışmaya başladım. Aynı alışveriş merkezinde başka bir mağazada çalışan bir çocukla aşk yaşamaya başladık. Benim kendi içimde cinsel yöneliminin özgürleşmesi bu ilişki ile başladı. En azından artık kendime karşı duygularıma karşı dürüst davranmaya başlamıştım. Ailemin cinsel yönelimimi öğrenmeleri benim için yaşadığım en kötü deneyimlerden biriydi. Erkek arkadaşşımla LGBT onur yürüyüşünü izlemek için gittiğimiz alanda bir anda ortalık karıştı. Polisle göstericiler arasında çatışma çıktı. Biz izleyici olmamıza rağmen arada kaldık ve ben o kargaşada gözümde yaralandım. Şu an bir gözüm görme yetisini tamamen kaybetmiş durumda. Hastaneye kaldırılıp operasyona alındığım esnada hastaneden aileme haber vermişler. Ailem haliyle bu durumda gay öğrendiler”.

(G3) Kişisi sorulan 9. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Hastanede kaldığım sürece bu konu hiç konuşulmasa da eve döndüğüm zaman işin rengi değişti. Babam ve abilerim beni reddettiler. Başka bir eve taşınmak ve kendi düzenimi kurmak zorunda kaldım. Ailemle ayrı yaşıyor olsam bile kol kırıldı yen içinde kaldı. Cinsel yönelimim aile arasında sır kaldı. Mahallede eşcinsellere neler yapabildiklerini daha önce görmüş olsam da ben hiç böyle bir tutumla karşılaşmamıştım. İş hayatım bir noktada daha rahat kimse kimsenin cinsel kimliği veya cinsel yönelimi ile ilgilenmiyor. Hayatımda homofobik davranışlara saldırıya uğradığım dönemde hastaneye götürüldüğümde ve hastanede kaldığım dönemde karşılaştım. İbne, top, ölseniz de kurtulsak gibi söylemlerle karşılaştım. Tüm hastane personeli için aynı

şeyleri söyleyemem içlerinde kibar davrananları da vardı ama genel tutum LGBT bireyleri sevmedikleri yönündeydi”.

(G3) Kişisi sorulan 10. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya hesaplarımda aile ve mahalle çevresinden arkadaşlarım bulunuyor bu nedenle sosyal medya hesaplarımda tamamen maskeli. Cinsel yönelimime yönelik bir iz bulamazsınız”.

(G3) Kişisi sorulan 11., 12. ve 13. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya ve gay uygulamalarını çok sık kullanıyorum. Bütün gün çevrim içiyim. DM üzerinden benimle aynı cinsel yönelime sahip insanlarla tanışmak için kullanıyorum. Sosyalleşmek için ayrıca sadece geylerin kullandığı uygulamaları kullanıyorum”.

(G3) Kişisi sorulan 14. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Aileme ve sosyal çevrem tarafından anlaşılmaması için kullandığım tüm sosyal medya hesapları ve uygulamaları maskeli”.

(G3) Kişisi sorulan 15. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya hesaplarımda ailem ve sosyal çevrem olduğu ve cinsel yönelimimi Kabul etmedikleri için paylaşımlarım ve hesapları maalesef maskeli. Bu nedenle takip ve takipçi listemi belirlerken bu konuya dikkat ediyorum. Gay olduğumu belli edecek kişileri takip etmediğim gibi takipçi listemde eklemiyorum ama bu o kişiler ile iletişime geçmeme engel değil. Görüşmek istediğim kişilere DM den yazarak iletişim kurabiliyorum”.

(G3) Kişisi sorulan 16. ve 17. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Sosyal medya hesaplarımda ailemden dolayı pek paylaşım yapmıyorum. Ailemin olmadığı gay uygulamalarında daha sık paylaşım yapıyorum. Bu uygulamalardaki paylaşımlarımda beni fiziksel ve ruhsal olarak tanıtabilecek benimle aynı cinsel isteklere sahip olan erkekleri çekecek unsurları taşıyor”.

(G3) Kişisi sorulan 18. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyada takip etmesem de içine girip incelediğim tüm paylaşımlar gayler ile ilgili. Neler yapıyorlar, nasıl eğleniyorlar, nasıl yaşıyorlar inceliyorum. Sosyal hayatımda göremediğim hayatları görme şansım oluyor. Aynı dünya üzerinde benimle aynı arzulara sahip olan insanların olduğunu bilmek güven veriyor. Yalnız hissetmiyorsun”.

(G3) Kişisi sorulan 20. ve 21. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Sosyal medya paylaşım açısından ve yeni insanlarla tanışma konusunda sosyal hayata göre daha güvenli. Yüz yüze gelmeden insanlar birbirleri hakkında fikir edinebiliyorlar anlaşabilirlerse gerçek hayatta yüz yüze geliyorlar. Sosyal medya LGBT bireylerin cinsel ve duygusal yönden ihtiyaçlarımızı karşılayabileceğimiz insanlara erişimimizi kolaylaştırıyor. Tek bir ekrandan aynı anda bizimle aynı cinsel yönelime sahip yüzlerce insana ulaşabiliyoruz”.

(G3) Kişisi sorulan 22. soruya şu şekilde cevaplar vermektedir; “Sosyal medya hesaplarımda taşkınlık yapan insanları, kötü yorum yapan insanları, artık görüşmek istemediğim insanları siliyorum ve engelliyorum. Aslında cesaret edebilsem tüm ailemi ve mahalle çevremi sosyal medya hesaplarımdan ve sosyal hayatımdan engelledim. Bu benim için daha özgür bir ortam sağlardı ama aileden onlar seni istemeseler de kopamıyorsun”.

(G3) Kişisi sorulan 23. ve 24. sorulara şu şekilde cevaplar vermektedir; “Sosyal medya arkadaşlıkları benim için çok özel. Gay olarak insanlarla tanıştığım, duygularımı ve cinsel arzularımı saklamadan, saklanma korkusu duymadan paylaşabildiğim bir ortam oluşturdu sosyal medya. Sosyal medya arkadaşlıkları konusunda şanslı olduğumu düşünüyorum, beni üzecek, incitecek insanlarla pek karşılaşmadım. Genelde gözlemediğim günü birlik ihtiyaçların karşılanmasına yönelik arkadaşlıkların daha yoğun olduğu ama benim kurmuş olduğum arkadaşlıklar hep uzun süreli oldu. Birçok arkadaş ve sevgili edindim. Hayata bakış açımı değiştiren birçok güzel insanla tanıştım. Sosyal medyanın bana konfor alanı sunduğuna inanıyorum sonuçta içinde olmaktan keyif aldığım ancak gerçek hayatımda uzak durmak zorunda kaldığım bir yaşamı deneyimleme imkanı sunuyor. Tanıştığım kişiler ile ortak bir dil kullanıyor olmak oldukça keyifli. Anlaşıldığımı, sevildiğimi, sevdiğimi ve kabul gördüğümü hissediyorum. Ailemden asla görmediğim takdir ve onaylanmayı görüyorum. Tanışmış olduğum insanlar bana kendimi değerli hissettiriyor”.

Verilen yanıtlar doğrultusunda (G3)’ün muhafazakar aile yapısı ve homofobik sosyal çevre içinde yetişmiş olmasının cinsel yönelimini performe etme sürecini olumsuz etkilediği bu doğrultuda cinsel yönelimini kimliğini maskeleyiği görülmektedir. (G3)’ün aile baskısı ve toplumsal homofobik baskılar nedeniyle sosyal hayatında cinsel kimliğini maskeleymiş olmasının sosyal medya hesaplarında cinsel kimlik performe sürecini olumsuz etkilediği kullanılan sosyal medya hesaplarında ve gey

uygulamalarında cinsel yönelimini kimliğini maskeleyiği görülmektedir. (G3)'ün gün içerisinde sıklıkla çevrim içi olduğu, sosyal medya uygulamalarını güvenli bulduğu kendisi ile aynı cinsel yönelime sahip insanlar ile tanışmak, onaylanmak, sevilme, takdir görmek, varlığının kabul edildiğini ve değer gördüğü hissetmek için sosyal medyayı ve gay uygulamalarını sıklıkla kullandığı görülmektedir.

6.2.4 (G4) Reha – Gay

(G4) kişisi sorulan 1., 2. ve 3. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ben Reha 23 yaşındayım üniversite öğrencisiyim”.

(G4) kişisi sorulan 4. ve 5. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “İzmir’de orta halli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldim. İzmir’i bilirsiniz modern rahat insanların özgürce yaşadığı bir şehirdir. Benim ailem ve oturduğumuz mahalle İzmir’in bu atmosferinden çok farklıydı dini değerleri yüksek heteroseksüel insanlardan oluşuyordu. Haliyle gönderildiğim okullarda dini açıdan yoğun eğitim veren okullar oldu. Yetiştirildiğim ortamda gey olmanın nasıl bir şey olduğunu düşünebiliyor musun? Kendi içimde diğer insanlardan farklı olduğumu fark ettiğim ve anlamlandırmadığım dönemleri hatırlıyorum. Çok korkutucuydu. Hiçbir şey yapmama rağmen dehşet bir korku duymuştum. Günah kavramı ve ben neden böyleyim soruları arasında azap çekiyordum. Bir gün ailem evde yokken duşa girip yağmur gibi akan suyun altında saatlerce arınmaya çalışmak istercesine ben neden böyleyim diye ağladığımı hatırlıyorum. Dindar bir çevrede yetişmek çok zordu bakış açım çok dardı”.

(G4) kişisi sorulan 6. ve 7. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ben gayim. Cinsel yönelimim erkeklere karşı olduğunu lise dönemlerimde fark ettim. Bakış açımın genişlemesi ve kendi gerçeğimi kabul etmem üniversite okumak için İstanbul’a gelmemle gerçekleşti. İstanbul ve Üniversite ortamı benim açımdan kendimi tanımam ve ifade etmem açısından çok rahattı. Burada benim gibi olan insanlarla tanıştım. Arkadaşlar edindim. Duygusal ilişkiler yaşadım”.

(G4) kişisi sorulan 8. ve 9. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ailem ve ailemin dahil olduğu sosyal çevre çok muhafazakar. Gey olduğumun duyulması ihtimalini bile göze alamadığım için bu durumu gey arkadaşlarımın dışında hiç kimse ile paylaşmadım. Cinsel kimliğim bilinmediği için direk bana karşı bir homofobi ile karşılaşmadım. Ailenin ve toplumun seni cinsel kimliğinden dolayı dışlamalarının ne

kadar can acıtıcı olabileceğini ben en yakın arkadaşlarımın birinde gördüm. Sosyal medya ile tanışmamı sağlayan ve eşcinsel kimliğimle ilgili farkındalığımı artıran liseden Transseksüel bir arkadaşım. Açılma konusunda benden daha cesur olduğunu söyleyebilirim. Cinsel kimliğini keşfetmeye başladığı yıllarda ailesine durumu anlattı. Ailesi onu evden kovdu, okulda insanlar onunla dalga geçtiler aşağıladılar. Aralarına almadılar. Yapayalnız kaldı. Ben diğerlerine göre daha anlayışlıydım arkadaşlığımı kesmedim ama hiçbir zaman onun kadar cesur da olamadım. Sonuçta o tercihi sebebiyle evsiz, okulsuz, arkadaşsız kaldı çok ağır bedeller ödedi. Birkaç defa intihar girişiminde bulundu. Belki bunları görmem beni etkiledi bilmiyorum. Bildiğim tek şey ailemin ve çevremın gay olduğumu bilmesine gerek olmadığı”.

(G4) kişisi sorulan 10. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “sosyal hayatımda cinsel kimliğim maskeli. Eş cinsel arkadaşlarımın dışında gay olduğumu bilen yok”.

(G4) kişisi sorulan 11. ve 12. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “İnterneti gündelik hayatımızın her alanında kullanıyoruz. Sosyal medya hesaplarım da gün içinde sabah ve akşam saatlerinde genelde çevrim içi oluyorum”.

(G4) kişisi sorulan 13. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya ile tanışmam 19 yaşında liseden transseksüel olan bir arkadaşım da gey uygulamalarını ve paylaşım sayfalarını görmemle başladı. Sosyal medyayı sadece ,Instagram ve Facebook olarak düşünmemek lazım. Sayısız blog sayfası ve çevrim içi paylaşım yapabileceğimiz web sayfaları telefonunuzda kullanabileceğiniz arkadaşlık uygulamaları var. Benimle aynı cinsel tercihlere sahip insanlarla tanışmak için bu uygulamaları sıklıkla kullanıyorum. Arkadaş da ediniyorum sevgilide ediniyorum. Hem gizliliğimi koruyorum hem de dilediğim şekilde sosyalleşebiliyorum”.

(G4) kişisi sorulan 14. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Facebook gibi sosyal medya hesaplarımda gey kimliğimi gizli tutuyorum. Sosyal medyada yer alan profilim ailemin ve çevremın dindar olması sebebiyle maskeli”.

(G4) kişisi sorulan 16. ve 17. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ailemin ve sosyal çevremın bulunduğu sosyal medya hesaplarımda çok sık paylaşım yapmıyorum. Normal hetero bir öğrenci toplumsal olarak ne yapmalıysa benim de paylaşımlarım o yönde oluyor. Diğer taraftan kullandığım diğer arkadaşlık uygulamaların da ise cinsel tercihlerime yönelik paylaşımlar yapıyorum”.

(G4) kişisi sorulan 19. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Arkadaş listeme eklediğim kişilere azami dikkat gösteriyorum. Eşcinsel kimliği açık olan kişileri arkadaş olarak eklemiyorum. Aile çevremde, okulumda kısacası gerçek hayatta cinsel yöneliminin bilinmesini istemiyorum. Bugüne kadar etrafımda olan kişilerin gözünde oluşturmuş olduğum profilin değişmesini istemiyorum. Sanırım temelinde yalnız kalmaktan korkuyorum”.

(G4) kişisi sorulan 21. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyada ne kadar özel hayatımızı yansıttığını düşünsekte yüz yüze iletişim kadar güvenli bulmuyorum. Burada gerçek profiller kadar sahte profillerle de karşılaşma ihtimaliniz var”.

(G4) kişisi sorulan 22. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Eş cinsel kimliği profilinde belli olan, çok sık gay paylaşımları yapan kişileri, varlığıyla beni rahatsız eden ya da edebilecek kişileri, çok fazla propaganda yapan kişileri engelliyorum”.

(G4) kişisi sorulan 23. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya arkadaşlıkları benim için önemli çünkü gerçek yaşantımda çok fazla gay arkadaşım yok onların arkadaşları dışında gay insanlarla tanışma şansım yok. Bu nedenle sosyal medya arkadaşlıklarına özen gösteriyorum. Karşımdaki insana olabildiğince dürüst davranmaya çalışıyorum. Karşımdaki kişiden de aynı öz veriyi bekliyorum. Sosyal medya insanlarla çok kolay ve hızlı iletişim kurmanızı sağlıyor. Bu bir noktada güzel farklı farklı insanlarla tanışma imkanı sunuyor. Güzel olduğu kadar nankör bir yönünde var sosyal medya arkadaşlıklarının. Birçok insana aynı anda erişim sağlanabilmesi ve birçok seçeneğin bir arada olması insanları kararsız ve doyumsuz yapabiliyor. Karakterli insanlarla karşılaştığım için şanslı hissediyorum”.

(G4) kişisi sorulan 24. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Instagram sosyal medyada kullanmış olduğum profilim kapalı olabilir ama bana yine de istediğim özgürlük alanını yarattı. Sosyal medya benimle aynı cinsel yönelime sahip insanlarla tanışabilmem, onlarla sosyal paylaşımlar yapabilmem, fikirlerimi ifade edebilmem, yeni maceralara atılabilmem, ben kimim sorusuna sıklıkla yanıt bulabilmem, benliğimi sevmem, yeni hayatlar keşfetmem noktasında bana konfor alanı sundu”.

Verilen cevaplar doğrultusunda muhafazakar bir aile çevrede yetişen (G4)'ün ailesinden ve sosyal çevresinden dışlanmaya ve yalnız kalma kaygısı nedeniyle cinsel kimliğini performe sürecini olumsuz etkilediği ve cinsel kimliğini maskeleyiği görülmektedir. (G4)'ün cinsel yöneliminin maskeli olması sebebiyle direk kendisinin homofobik tutumlar ile karşılaşmadığı ancak arkadaşının hayat tecrübeleri üzerinden deneyimlediği homofobik tutumlar karşısında derin bir korku oluşturduğu bu nedenle cinsel yönelimini maskeleyiği görülmektedir. Ailesinin ve sosyal çevresinin homofobik tutumlarından endişe duyan (G4)'ün ailesinin ve sosyal çevresinin dahil olduğu Instagram ve Facebook gibi sosyal medya hesaplarının maskeli kullandığı, cinsel yönelimini belli edecek paylaşımlardan kaçındığı, cinsel yönelimi homoseksüel olan insanları profiline eklemeyişi görülmektedir. Aynı zamanda eşcinsel blog sayfalarının ve eşcinsel arkadaşlık uygulamalarının kendisi ile aynı cinsel yönelime sahip insanlarla tanışma fırsatı sunduğunu belirtmiştir. Bu noktada sosyal medyanın görüşmeciye konfor alanı sunduğu, sosyal hayatı içinde yaşayamadığı cinsel özgürlüğünü sosyal medya aracılığıyla yaşadığını görülmektedir.

6.2.5 (G5) Endam – Lezbiyen

(G5) Kişisi sorulan 1., 2., ve 3. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ben Endam, 25 yaşındayım. Diş hekimiyim. Kendime ait küçük bir muayenehanem var”.

(G5) Kişisi sorulan 4. ve 5. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Aslen Antalyalıyız ama ben İstanbul’da doğdum büyüdüm. Babamı küçük yaşta kaybettim. Üniversiteye kadar annem ve kız kardeşlerimle birlikte İstanbul’da yaşadım. Çekirdek mutlu bir ailede sakin bir çocukluk geçirdim”.

(G5) Kişisi sorulan 6. ve 7. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ben lezbiyenim. Cinsel yönelimimi tam olarak adlandırmam lise dönemimde oldu. Bütün kız arkadaşlarımdan erkek arkadaşı vardı ancak ben erkeklere karşı hiçbir ilgi duymuyordum. O dönem farklı sınıftan bir kıza aşık oldum. Cinsel olarak ona karşı aşırı bir çekim duyuşuyordum. Ben her zaman her şeyi doğru yapan, söz dinleyen, ailenin akıllı uslu çocuğu olmuştum bu nedenle bu durum bir süre sonra beni huzursuz etmeye başladı. Yapmam gerekenler ile yapmak istediklerim arasında sıkışmıştım”.

(G5) Kişisi sorulan 8. ve 9. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Annem benim her zaman yakın arkadaşım olmuştur. Hala öyleyiz. Bu duygusal çıkmazımı annemle paylaştım. Önce ergenlikten kaynaklandığını düşündük. Beraber doktora gittik ve bir uzmandan yardım aldık. Annem bu konuda her zaman yanımda oldu. Cinsel yönelimimi kız kardeşlerimle daha geç paylaştım. Üniversiteye kadar annemin de yönlendirmesi ile okulda, aile ve arkadaş çevremde cinsel yönelimimi paylaşmadım dolayısıyla herhangi bir homofobik tutumla karşılaşmadım. Toplumsal baskıyla başa çıkabilecek ruhsal ve maddi güce eriştikten sonra cinsel yönelimimi açıkladım. Şu an ailem arkadaş çevrem cinsel yönelimimi biliyorlar. İş hayatım bu durumdan etkilenmedi kendime ait bir muayenehanede asistanım ile birlikte çalışıyorum. İş yerim kendime ait olmasaydı, devlette çalışıyor olsaydım cinsel yönelimimi asla paylaşamazdım. Resmi kurumların LGBT bireylere karşı bakışı çok net. Sizi orada asla barındırmazlar. Aşağılamalar, laf sokmalar, mobing bunları yaşayan çok fazla arkadaşım var. İş konusunda ben şanslı olan insanlardanım”.

(G5) Kişisi sorulan 11. ve 12. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya kullanıyorum. Instagramda çok aktifim. Neredeyse tüm gün çevrim içiyim”.

(G5) Kişisi sorulan 13. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyayı ticari faaliyetlerim, reklam için kullanmamın yanı sıra cinsel yönelimleri benimle aynı olan kadınlarla iletişime geçmek, yeni arkadaşlar edinmek ve gündemi yakından takip etmek için de kullanıyorum”.

(G5) Kişisi sorulan 14. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Aileme ve arkadaş çevreme açılincaya kadar sosyal medya hesaplarım maskeliydi. Şu an hem sosyal hayatımda hem de sosyal medya hesaplarımda cinsel yönelimim maskesiz”.

(G5) Kişisi sorulan 15. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Benim takip ettiğim kişiler ise ailem arkadaşlarım, meslektaşlarım, moda ve güzellik sayfaları”.

(G5) Kişisi sorulan 16. ve 17. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyada sık paylaşım yapan biriyim. Paylaşımlarım genelde yapmış olduğum iş ile ilgili görsellerden oluşuyor. Cinsel kimliğimi açıkça belli eden ekstra öğeler yer almıyor. İncelenmesi halinde beğenilerim veya takip ettiğim kişilerin profillerinden lezbiyen olduğum anlaşılabilir”.

(G5) Kişisi sorulan 19. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya hesaplarımda arkadaşlarım ailem ve işim ile ilgili takipçilerim bulunuyor. Cinsel tercihlerim takip takipçi listemi belirlemede etken değil. Instagram sayfam herkese açık”.

(G5) Kişisi sorulan 20. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya gündelik hayatımın tamamını kapsıyor neredeyse. Özel hayatımda iş hayatımda sosyal medya ile iç içe. İş hayatımda reklam, tanıtım, daha geniş kitlelere ulaşabilmek için Instagramı zaman zaman sponsorlu da olacak şekilde kullanıyorum. Çok güzel geri dönüşler oluyor. Özel hayatımda sosyal medya ile iç içe. Gündeme dair merak ettiğim ne varsa sosyal medya üzerinden takip ediyorum. Arkadaşlarımla ilgili paylaşımlara bakabildiğim gibi tanımadığım ama ilgimi çeken konular üzerinde farklı insanların profillerine erişim sağlayabiliyorum. Mesela benim mobilya boyamaya karşı ilgim vardı. Bununla ilgili çok fazla profesyonel sayfaya ulaştım. Cinsel hayatım ve aşk hayatım içinde yeni insanlarla tanışmak için sosyal medyayı çok sık kullanıyorum. Beğendiğim kişilere DM den yazıyorum, arkadaşlık isteği gönderiyorum. Ülkemizde homoseksüeller arasında en zor fark edilenler lezbiyenler. Sosyal hayatın içinde lezbiyen arkadaş grubunuzun dışında sizinle aynı cinsel tercihlere sahip yeni kadınlarla tanışmanız çok zor. Sosyal medya bu konuda geniş bir insan yelpazesine sahip. İnsanlara yardım edebilmek için örneğin Sosyal yardım projelerine ve çeşitli derneklere destek sağlamak içinde Instagramı kullanıyorum”.

(G5) Kişisi sorulan 21. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyayı güvenli buluyorum. Son zamanlarda uygulamaların kullanıcı ayarları oldukça geliştirildi. Yapmış olduğunuz paylaşımları görebilecek kişilerden bu paylaşımlara yapılabilecek yorum seçeneklerine kadar birçok filtreleme seçeneği var. Bu da sayfanın yönetimini size bırakıyor”.

(G5) Kişisi sorulan 22. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Ağır küfür, hakaret veya rahatsız edici bir tavır olmadığı sürece kimseyi engellemiyorum”.

(G5) Kişisi sorulan 23. ve 24. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya arkadaşlıkları çocukluğumuzda kurduğumuz arkadaşlıkların saflığını taşımasa bile duygularımızın ve sizin anlaşılabilmeniz için uygunluğunu taşıyor. Gerçek hayatlarımızda olduğu gibi sosyal medyada da iyi veya kötü insanlarla

karşılaşma ihtimalimiz her zaman var. Ben genel olarak beni anlayan insanlarla tanıştım. Güzel arkadaşlıklar kurdum. Tutkulu ilişkiler yaşadım. Ben diğer lezbiyen arkadaşlarıma göre daha şanslıyım beni olduğum gibi kabul eden ve hayatımı tercihlerim doğrultusunda yaşayabilmem için ellerinden gelen tüm imkanları sunan bir aileye sahibim. Beni anlayan arkadaşlarım var. Tüm bu sosyal olanaklara rağmen sosyal medya bana benimle aynı cinsel tercihleri paylaşan, aynı duygusal frekansta olduğum insanlarla iletişim kurabilmem için ekstra bir konfor sundu”.

Verilen cevaplar doğrultusunda (G5)’in annesinin sahiplenici tutumu, kendine ait bir işinin olması, işten atılma kaygısının olmaması (G5)’in cinsel kimliğini performe sürecini olumlu etkilediği bunun neticesinde cinsel yönelimini kimliğini sosyal yaşamında maskeleyemediği görülmektedir. Sosyal hayatında cinsel yönelimi konusunda maskesiz bir profil sergileyen (G5)’in sosyal medya hesaplarını da maskesiz olarak kullandığı görülmektedir. Sosyal medya hesaplarını sosyal hayatında kendisi ile aynı cinsel yönelime sahip insanlar ile iletişime geçebilmek, sosyalleşmek ve ticari kazanç elde etmek, yardım faaliyetlerinde bulunabilmek amacı ile kullandığı görülmektedir. (G5)’in gündelik yaşamında cinsel tercihlerini rahat bir şekilde ifade edebiliyor olmasına rağmen sosyal medyanın kendisini ifade etme noktasında ekstra bir konfor alanı sunduğu görülmektedir.

6.2.6 (G6) Mavi – Lezbiyen

Serçe ile tanıştığımız günden beri birçok şeyi beraber yapıyoruz bu nedenle görüşmeye de beraber katılmak istedik.

(G6) Kişisi sorulan 1., 2. ve 3.sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ben mavi, 35 yaşındayım. Üniversite mezunuyum. Modacıyım”.

(G6) Kişisi sorulan 4. ve 5. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ben Almanya’da doğdum büyüdüm. Babam Türk annem Alman. Karma ve demokratik bir aile yapımız var”.

(G6) Kişisi sorulan 6. ve 7. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ben lezbiyenim. Eşcinsel olduğumu lise dönemlerimde anladım”.

(G6) Kişisi sorulan 8. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Lezbiyen olduğumu anladığım andan beri annem hep destekçim oldu. Sorgulamadı. Bunalımlarımla başa çıkabilmem için destek almamı sağladı. Babam kızdı diyemem ama sanırım çok üzüldü. Söz konusu kız olunca ben tek çocuğum, o da durumu kabullendi. Annemle beraber her zaman yanımda oldular. Aileniz arkanızda olduğu zaman toplumun baskısı epeyce azalıyor. Bir kere savunmasız değilsiniz, akran zorbalığına uğramıyorsunuz, aşağılanmalara karşı size duvar olacak bir aileniz var, evden kovulma ya da terk edilme korkunuz yok. Bu müthiş bir güç veriyor size. Aynı dönemde benimle birlikte aynı süreçten geçen bazı çocukları hatırlıyorum evden kovuluruz, sokaklarda ölürüz diye ailelerine eşcinsel olduklarını söyleyememişlerdi. Haksızda sayılmazlardı”.

(G6) Kişisi sorulan 9. ve 10. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ben aile hayatımda ve sosyal hayatımda şahsıma yönelik bir homofobi ile karşılaşmadım. Lezbiyenlerin toplum içerisinde fark edilirliliği diğer LGBT bireylere göre az. Almanya’da toplumsal baskı Türkiye’ye göre daha hafif mesela komşun seni sevmeyebilir ama devletin sana sunmuş olduğu hizmet heteroseksüel insanlarla aynıdır. Eşcinselsiniz diye bir devlet kurumunda işin aksatılmaz, sağlık hizmetlerinden eşit şekilde yararlanırsınız hatta geçiş süreçlerinde kendinizi tanımanız için ihtiyaç duyarsanız psikolojik destek alabilirsiniz. Çok geçmişe gitmeye gerek yok bundan birkaç ay önce pandemi henüz gündemde yokken Transseksüel bir arkadaşım ile yemek yemeğe çıktık. Gittiğimiz mekan şehrin hatırı sayılır mekanlarından biri üstelik. Önce masa yönlendirilme konusunda sorun yaşadık mekanın en iç kısmında orta alana uzak bir yere yerleştirdik. Servis yapan garson için bir şey söylemem gayet güler yüzlü ve saygılıydı. Transseksüel arkadaşım tuvalet ihtiyacı için masadan kalktığına resmen kriz yaşadık. Arkadaşım en az benim kadar kadın dolayısıyla kadınlar için tahsis edilen tuvaleti kullanmak istedi ancak içerde bulunan başka bir kadın tarafından hoş olmayan bir şekilde dışarı çıkması istendi. Durum karşısında işletme sahipleri de ne yapacaklarını bilemediler. Şimdi sen söyle bu kadın tuvalet ihtiyacı için hangi tuvaleti kullansın? Bedeninde artık taşımadığı erkeklik uzvu yüzünden erkekler tuvaletine mi gitsin? İnsanlar neden transseksüel kadınların kadınlıklarını kabul etmekte bu kadar zorlanıyor? Gerçekten çok acı ve çok incitici bir durum. Ben yaşananları göz önüne aldığım zaman her zaman daha

şanslı olduğumu düşündüm. Büyüdüğüm ortam, gittiğim okullar, şu anda çalışmakta olduğum sektör cinsel yönelimimi özgürce yaşama şansı sundu bana. Sosyal hayatımda da sosyal medya profillerimde de cinsel yönelimim maskesiz”.

(G6) Kişisi sorulan 11. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “İkimizin tanışma hikayesi sanırım aradığının bazı soruların cevabını taşıyor. Serçeyle ben Instagram üzerinden tanıştık. Arkadaşım, bu güzelliği paylaşmış olduğu bir fotoğrafa etiketlemişti. O kadar güzeldi ki fotoğraftaki diğer kızlar sönük kalmıştı. Önce birkaç gün gizli takipte kadım. Gizli gizli fotoğraflarını inceledim fotoğraflarının altına yapılan tüm yorumları ve verdiği cevaplarını inceledim. Sabah gözümü açar açmaz profiline girmek tam alışkanlığa dönüşmeye başlamıştı ki bir sabah fotoğraflarını göremedim. Profilini kapatmıştı. Arkadaşlık isteği gönderip göndermemek konusunda kararsız kaldım. Arkadaş listesinde tanıdığım birkaç lezbiyen arkadaşımız vardı ancak yine de cinsel yöneliminden tam anlamıyla emin olamadım. Profili cinsel kimliğini belli eden paylaşımlar içermiyordu. Risk aldım önce arkadaşlık isteği gönderdim ardından Dm den yürüdüm”.

(G6) Kişisi sorulan 12. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sürekli çevrim içiyim. Sabah gözümü açıyorum başlıyorum akşam uyuyuncaya kadar telefon elimde. Serçe bu durumdan şikayetçi olsa da gerçek hayatta olduğu kadar sosyal medyada da aktif biriyim”.

(G6) Kişisi sorulan 13. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyayı hem işim için hem sosyal paylaşımların için aktif bir şekilde kullanıyorum. Bahsetmiştim ben moda sektöründe çalışıyorum, bizim gibiler için diğer iş alanları ile karşılaştırıldığında daha ılımlı bir sektör moda. Arkadaş edinmek çevre edinmek daha kolay böyle olunca sosyal medya benim için arkadaş edinilecek bir mecradan ziyade hemcinslerimle görüşlerimi paylaşabileceğim, sosyal veya siyasal alanlarda fikirlerimi beyan edebileceğim bir mecra haline geliyor. Gerçek hayatta sesimizi her platformda rahatça duyuramıyoruz ama sosyal medya öyle değil. Görüşlerin düşüncelerin ışık hızıyla yayılıyor. Bir cümle bir düşüncenin aynı anda binlerce insana temas ediyor. Belki binlerce insanda farkındalık yaratıyor. Sosyal medya günümüzün ve geleceğin iletişim alanıdır net. Bir elin nesi var iki elin sesi var misali artık yardım kampanyalarından tutun seçim propagandalarına kadar her şey sosyal medya

üzerinden yürütülüyor. Aynı anda milyonlarca kişiye ulaşabilmek büyük lüks. Artık televizyon programlarının bile neredeyse devam edip etmeyeceğine sosyal medyada ne kadar paylaşıldığına ne kadar beğeni aldığına bakılarak karar veriliyor. Ses sanatçıları kliplerini TV kanalları yerine dijital platformlarda paylaşıyorlar. Sosyal medyanın gücünü keşfedenler bu dönemde dünya üzerinde iz bırakıyorlar. Ya başarılı olup yürüyorlar ya da yok olup gidiyorlar”.

(G6) Kişisi sorulan 14. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Ben lezbiyen kimliğimi gerçek hayatımda hiçbir zaman saklamadım. İletişimim açık ve net. Sosyal medya hesaplarımda da gerçek hayatta da maskem yok”.

(G6) Kişisi sorulan 15. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sektörel sayfaları ve gündemi takip edebileceğim sayfaları ve LGBT aktivist sayfaları takip ediyorum”.

(G6) Kişisi sorulan 16. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyada neredeyse hemen hemen her gün paylaşım yapıyorum”.

(G6) Kişisi sorulan 17. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Mesela ben aktivist bir yapıya sahibim onur yürüyüşü, toplantılar bildiriler vs paylaşımlarımda yer alır yani uzaydan bile baksan profilimin ben LGBT bireyim diye bas bas bağırır. Tarzım tavrım da belli eder”.

(G6) Kişisi sorulan 19. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Takipçi listemi oluştururken sadece saygıyı göz önünde bulunduruyorum. Kişilerin cinsel yönelimleri cinsel kimlikleri fark etmiyor. Takipçilerimin arasında ve takip ettiğim kişilerin arasında homoseksüel, heteroseksüel ve biseksüel kişiler yer alıyor”.

(G6) Kişisi sorulan 20. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya hayatımın tam ortasında diyebilirim. Sosyal ilişkilerimde ve iş hayatımda çok yoğun kullanıyorum. Sektörel olarak dünyayı ve anı takip etmem gereken bir iş yapıyorum. Değişime uyum sağlama hızı çok önemli. Sosyal medyada sektörel sayfaları, Sektörümüzde öncü olan kişilerin, tasarımcıların sayfalarını, LGBT aktivist sayfaları, gündemi takip edebileceğim bütün profilleri takip ediyorum. Gerçek hayat artık sosyal medyada akıyor”.

(G6) Kişisi sorulan 21. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Evet güvende hissediyorum.”

(G6) Kişisi sorulan 22. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya hesaplarım benim herkese açık. Irkçılık yapan, homofobik tutumlar sergilerken, nefret söylemlerinde bulunan, sahte olan ve paylaşımlara ahlaksız, saygısız yorumlar yapan kişileri sayfamın kalitesini korumak adına engelliyorum”.

(G6) Kişisi sorulan 23. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya arkadaşlıkları benim için gerçek hayattaki arkadaşlıklarla aynı değere sahip. Biz Serçe ile sosyal medyadan tanıştık, güzel bir arkadaşlık kurduk ve sonrasında güzel bir çift olduk. Sosyal medya üzerinden tanıştığım dostum dediğim birçok insan var hayatımda”.

(G6) Kişisi sorulan 24. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyanın hızı ve etki gücü bana var olmak istediğim birçok alanda konfor sunuyor. Daha öncede belirttiğim gibi bir ileti veya bir paylaşımınızla etki alanınıza göre takip-takipçi listenizde bulunan kişi sayısına veya aktif olduğunuz alanlara göre aynı anda birçok insana ulaşabiliyorsunuz. Bazen yanınızdaki kişiye sesinizi duyuramazken sosyal medyada binlerce kişiye aynı anda sesinizi duyurabiliyorsunuz. Düşünceleriniz, fikirleriniz, söylemleriniz, istekleriniz, acılarınız, sevinçleriniz hayata dair sizi siz yapan her şey ile insanlara ulaşabiliyor onlarda iz bırakabiliyorsunuz”.

Verilen yanıtlar doğrultusunda (G6) demokrat yapıdaki ailesinin sahiplenici tutumu ve yetişmiş olduğu yargılamayan, özgür toplumsal yapı içerisinde cinsel yönelimini maskeleyemeye ihtiyacı duymadığı bu durumun katılımcının cinsel yönelimini performe etme sürecini olumlu etkilediği görülmektedir. (G6)’nın cinsel yönelimine yönelik homofobik bir tutumla karşılaşmadığı ancak arkadaşlarının yaşamış oldukları deneyimler üzerinden homofobinin etkilerini hissettiğini belirtmiştir. (G6)’nın yetişmiş olduğu özgür sosyal ortam, sahiplenen aile yapısı ve almış olduğu eğitimin faktörlerinin cinsel kimliğini performe sürecini olumlu etkilediği ve cinsel yönelimini maskeleyemediği görülmektedir. Sosyal hayatında cinsel yönelimi konusunda maskesiz bir profil sergileyen (G6)’nın sosyal medya hesaplarını da maskesiz olarak kullandığı görülmektedir. Sosyal hayatında kendisi ile aynı cinsel yönelime sahip insanlar ile kolaylıkla iletişim kurabildiği için sosyal medyayı arkadaş edinmek veya sosyalleşmekten çok iş hayatında iz bırakmak, aktivist yapısını ortaya çıkarmak ve görüşlerini dünyaya duyurmak için kullandığını belirtmiştir. Sosyal medyayı mesleği için

sektörel gelir elde etmek amacıyla kullandığı görülmektedir. Sosyal dışlanma ve işini kaybetme kaygısının olmaması cinsel yönelimini sosyal medya performe sürecini olumlu etkilediği ve maskesiz profil kullandığı görülmektedir.

6.2.7 (G7) Serçe – Lezbiyen

(G7) Kişisi sorulan 1., 2. ve 3. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ben Serçe, 29 yaşındayım. Yüksek lisans mezunuyum. Reklamcıyım”.

(G7) Kişisi sorulan 4. ve 5. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Muhafazakar bir aile içinde büyüdüm annem babam namazında niyazında insanlar. Abimler hacı falan yani. Çocukluğum normaldi diyebilirim”.

(G7) Kişisi sorulan 6. ve 7. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Cinsel yönelimimi ilk lise zamanında fark ettim. En yakın arkadaşşıma derin bir sevgi ve aşk duyuyordum. Onu kıskanıyordum”.

(G7) Kişisi sorulan 8. ve 9. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Yetişmiş olduğum aile ve toplum içerisinde bu duygularınızı dile getiremezsiniz. Sizi taşlarlar. Bende duygularımı içimde bastırarak normal kız çocuğu gibi davranmaya devam ettim. Ailemle ve sosyal çevremle cinsel yönelimimi paylaşmadım. Asla bu konuyu dile getirmek istemiyorum. Ailemi ve sosyal çevremi bu konuda karşıma alamam. Yalnız kalmaktan korkuyorum. Mavi her ne kadar daha özgür olmam gerektiğini söylese de benim bu korkularıma saygı duyuyor. Cinsel yönelimimi paylaşmadan da aşkıyı yaşayabiliyorum. Cinsel yönelimim bilinmediği için herhangi bir homofobik tutumla karşılaşmadım. Ben lezbiyenim. İnsanlar söylemediğim sürece bu durumu dışardan bakarak anlayamazlar. Bu nedenle LGBT bireyler içinde lezbiyenlerin daha şanslı olduğunu düşünüyorum”.

(G7) Kişisi sorulan 10. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal hayatımda cinsel kimliğim maskeli. Ailemin ve aile çevremle lezbiyen olduğumu bilmesini istemiyorum”.

(G7) Kişisi sorulan 11. ve 12. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “İnternet kullanıyorum. Mesai saatlerin de dahil olmak üzere sürekli çevrim içiyim”.

(G7) Kişisi sorulan 13. ve 14. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyada şahşıma ve firmama ait iki ayrı hesap kullanıyorum. Şahşıma ait olan

hesabımda cinsel yönelimim maskeli. Bu hesabım da pek aktif değilim çünkü profilim nerdeyse tüm sülalenin istilasına uğramış durumda. Böyle olunca tabii takip – takipçi listeme ve paylaşımlarıma ekstra dikkat etmek zorundayım. Örneğin tatilden mini etekli bir fotoğraf paylaşırsam abim arar kaldır o fotoğrafı bizi rezil mi edeceksin diye azarlar. Aileden uzak yaşıyor olsam da kendi paramı kazanıp kendi hayatımı kursam da maalesef ailemin baskısı çok fazla üzerimde”.

(G7) Kişisi sorulan 15. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyada şahsıma ait olan profilimde aile bireylerim ve akraba çevresinden kişiler bulunuyor. İş hayatım için kullandığım sayfamda ise sektörümüzde öncü olan kişiler, PR ve iş birliği sağlayabileceğim kişiler ve gündemi takip ettiğim sayfalar var”.

(G7) Kişisi sorulan 16. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Şahsıma ait olan sayfamda neredeyse hiç paylaşım yapmıyorum. İşimle ilgili olan sayfamda ise gündeme ve çalışma konuma göre sıklıkla paylaşım yapıyorum”.

(G7) Kişisi sorulan 17. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Kullanmış olduğum her iki sayfamda da cinsel kimliğim maskeli. Paylaşımlarım eşcinsel öğeler içermiyor”.

(G7) Kişisi sorulan 18. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Genellikle işimle ilgili profilleri inceliyorum. Reklam dünyası fazlasıyla renkli inceleyecek çok fazla paylaşım bulabilirsiniz. Sosyal medya dünyaya açılan bir pencere gibi. Tanımadığımız, içinde olmadığımız belki hiç deneyimleyemeyeceğiniz birçok yaşama tanıklık edebiliyorsunuz. İş hayatım içinde oldukça yaratıcı bir alan sosyal medya içerik üretirken farklı kültürlerden, farklı bakış açılarından, farklı insan profillerinden beslenebiliyorsunuz”.

(G7) Kişisi sorulan 20. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya benim hayatımda sadece işim ve PR için var. Firmam ile ilgili olan hesabım daha aktif olarak firma takipleri ve reklamlar için kullanıyorum. Instagram, Facebook özel hayatımda fazla yer almıyor. Mavi bu konuda beni çok eleştiriyor, daha cesur olmam gerektiğini söylüyor ancak ben böyle iyiyim daha fazlasını yapamam. Bunu düşünmek bile beni geriyor. Ailemin olmadığı ortamlarda cinsel yönelimim ile ilgili bir sorun yaşamıyorum. Mavi bu konuda çok destek bana. Aynı evi paylaşma fikri mesela Maviye aitti. Artık geceleri onunla birlikte kalabilmek için

aileme bin tane yalan söylemek zorunda kalmıyorum. Aynı sektörden bir arkadaşım ile iş yerime yakın bir muhitte aynı evi paylaşıyorum. Dışardan bakıldığında ailem tarafından gayet kabul edilebilir bir durum. Ailem özellikle annem maviyi çok seviyor. Bazen keşke sevgilim olduğunu bildiklerinde de bu kadar sevebilseler diye düşünüyorum ama bu onlar için imkansızın bile ötesinde”.

(G7) Kişisi sorulan 21. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Evet sosyal medyayı güvenli buluyorum”.

(G7) Kişisi sorulan 22. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Kullanmış olduğum her iki profilde de beni rahatsız eden kişileri engelliyorum”.

(G7) Kişisi sorulan 23. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyadan yeni insanlar ile sık sık tanışıyorum ancak arkadaşlık benim için daha özel bir konu. Bağ kurabilmek için yüz yüze iletişimi tercih ediyorum mesela Mavi ile sosyal medya aracılığı ile tanıştık ama arkadaş ve sevgili olmamız benim ona aşık olmam gerçek hayatta yüz yüze geldiğimiz zaman oldu”.

(G7) Kişisi sorulan 24. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya geniş kitlelere erişimi kolaylaştırması açısından evet bir konfor alanı oluşturuyor. Sosyal medya sadece veri topladığımız bir alan değil işiniz ile ilgili veya hayatınız ile ilgili yapmış olduğunuz paylaşımlara geri bildirim de alabildiğiniz bir alan. Paylaşımlara almış olduğunuz olumlu ya da olumsuz geri bildirimler sizin gelişiminiz açısından epeyce faydalı olabiliyor. Sosyal medyanın bu noktada gerçek hayata göre daha konforlu ve veri alışverişi açısından daha zengin olduğunu düşünüyorum”.

Verilen yanıtlar doğrultusunda muhafazakar aile yapısına sahip olan (G7)’nin ailesi ve sosyal çevresi tarafından dışlanma ve beraberinde yalnız kalma kaygısının cinsel yönelimini performe etme sürecini olumsuz etkilediği ve sosyal hayatında cinsel kimliğini maskeleyiği görülmektedir. (G7)’nin cinsel yöneliminin ailesi tarafından öğrenilmesine karşı duymuş olduğu kaygı sosyal medya profilini performe etme sürecini olumsuz olarak etkilediği ve sosyal medyada şahsına ait olan profilini maskeli olarak kullandığı bunun yanı sıra işi ile ilgili profilini aktif bir şekilde kullandığı görülmektedir. Katılımcı farklı kültürler görmeyen, farklı insanlarla tanışmanın, farklı hayatları gözlemlemenin

ve sosyal medyanın çeşitliliğini içerik üretmek açısından sosyal medyayı konforlu bulmaktadır.

6.2.8 (G8) Sevgi – Biseksüel

(G8) Kişisi sorulan 1., 2. ve 3. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Ben sevgi 34 yaşındayım. Tıp fakültesi mezunuyum. Çocuk doktoru olarak çalışmaktayım”.

(G8) Kişisi sorulan 4.ve 5. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Doğma büyüme İzmirliyim. Annem de ananemde İzmirli nasıl derler yedi göbek İzmirliyiz. Rahat modern, demokrat bir ailem var cinsel tercihlerimi hiçbir zaman saklama ihtiyacı duymadım”.

(G8) Kişisi sorulan 6. soruya şu şekilde cevap vermektedir; ““Ben biseksüelim hem kadınlardan hem erkeklerden duygusal ve seksüel olarak etkilenebiliyorum”.

(G8) Kişisi sorulan 7. ve 8. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Soruya şu şekilde yanıt verilmektedir; “Ergenlik dönemim iç dünyamda oldukça zorlu geçti. İçimde çözemediğim binlerce duygu ve arzu vardı. Bu karmaşasının içinde depresyona sürüklenip iki defa intihar etmeye kalkıştım. Düşünsene daha bedenini doğru düzgün tanıyamadan lisede kız arkadaşına aşık oluyorsun. İlk başlarda bu durumu özentisi ya da merak olarak yorumladım. Bulduğumuz mahallede arkadaşlarım hep benden büyük kızlardı. Okula da erken yazıldığım için sınıf arkadaşlarımda hep benden büyük insanlar oldu. Kızların olduğu grup lezbiyenlerden oluşuyordu. Önceleri merak edip aralarına katıldım sonra aslında beni çekenin merak olmadığını adını koyamadığım duygu karmaşası olduğunu anladım. Evet kızlardan hoşlanıyordum onlarla cinsel deneyimler yaşamak beni mutlu ediyordu ama diğer yandan erkeklere aşık oluyordum. Sosyal medya ile tanışmam bu yaş aralığıma denk geliyor. O zamanlar Instagram falan yok tabii arkadaşlık siteleri bloglar falan var. Onlardan birinden biseksüel bir kadınla tanıştım. Benden yaş olarak epeyce büyüktü. Kendimi anlamam için bana yardımcı olmuştu. Annem ilk kız sevgilimi öğrendiğin zaman umursamadı. Ona göre bir erkek olması daha tehlikeliydi. Gerçi itiraz etse de çok bir şey değişmezdi. Her ailenin bir asi çocuğu olur ya bizim ailenin de asi çocuğu da bendim. Neyse işte lise bitti üniversite derken benim ilişkilerimde hep bu eksende devam etti. Şimdilerde erkek sevgilim var”.

(G8) Kişisi sorulan 9. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Türkiye maalesef çok homofobik bir ülke eşcinselseniz toplumun gözünde birden sınıf düşüyorsunuz. Ne kadar iyi eğitilmiş olursanız olun ne kadar iyi bir insan olursanız olun bunun asla bir değeri yok. Toplumun cinsel normlarına uymuyorsanız toplum tarafından dışlanmaya mahkumsunuz. LGBT bireyleri göz önüne aldığınızda biseksüeller ve lezbiyenler nispeten daha şanslılar. Mesela iki kadın aynı evi paylaştığı zaman komşular bundan rahatsız olmazlar ama aynı daireyi bir transseksüel tutmak istediği zaman kıyameti koparırlar. Sosyal medyada da durum çok farklı değil açıkçası nefret dolu sözler, hakaretler, tacizler eşcinsel bireylerin sıklıkla karşılaştığı şeyler. Bende bu noktada dikkatli davranıyorum”.

(G8) Kişisi sorulan 10. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Ailem ve yakın çevrem cinsel yönelimimi biliyor. Sosyal hayatımda cinsel kimliğim maskeli değil”.

(G8) Kişisi sorulan 11. ve 12. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “İnternet benim vazgeçilmezim. Gün içinde mesai saatleri dışında sürekli çevrim içiyim”.

(G8) Kişisi sorulan 13. ve 14. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyada en sık kullandığım uygulama Instagram sanırım. Sosyal medya hesaplarımda ailem ve yakın arkadaşlarım var bu nedenle maskesiz kullanıyorum. Neysem oyum. Cinsel yönelimimi de sevgililerimi de yaşamımı da olduğu gibi paylaşıyorum”.

(G8) Kişisi sorulan 15. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyada eğlenmek için çok vakit geçiriyorum. Arkadaşlarımı ve eğlenceli içerikler paylaşan fenomenleri takip ediyorum. Beğendiğim arkadaşlık kurmak isteyeceğim kişileri de takip ediyorum”.

(G8) Kişisi sorulan 16. ve 17. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyada aktifim her gün olmasa da sıklıkla paylaşım yapıyorum. Paylaşımlar cinsel tercihlerimi sanırım yansıtıyor. Benim ayrıldıktan sonra eski sevgililerimi ya da onların fotolarını silme gibi bir huyum yok haliyle biseksüel olduğum sevgili portföyümden de anlaşılıyordur”

(G8) Kişisi sorulan 19. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Instagramda sadece ailem ve yakın arkadaşlarım var bu platforma iş arkadaşlarımı eklemeyi tercih etmiyorum. Sonuçta iş hayatı çok farklı bir alan ve tercihlerimden dolayı

dışlanmak istemiyorum. Benim mesleğimde insanlar bir arada çalışırlar ve hastanelerde dedikodu mekanizması çok hızlı çalışır bu nedenle iş arkadaşlıkları işte kalır”.

(G8) Kişisi sorulan 20. ve 21. sorulara şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medyayı güvenli buluyorum. Sonuçta istediğiniz insanla görüşüp görüşmemeyi belirleyebiliyorsunuz. İş hayatımı dışarda tutarsak sosyal medya benim için özgürlük alanı istediğim insanlarla görüşüp istemediklerimi engelliyorum. Moralim mi bozuk, ilgi mi istiyorum hemen bir fotoğraf ya da video paylaşıyorum gelen beğeniler ve yorumlarla keyifleniyorum. İnsanım sonuçta kanal ne olursa olsun bir şekilde fark edilmek ve beğenilmek hoşuma gidiyor. Sosyal medya aynı zamanda benim için yeni insanlarla tanışmak demek. Biraz yabancı diliniz varsa tüm dünyaya oturduğunuz yerden ulaşabiliyorsunuz. Mesela benim seneler önce Portekizli bir kız arkadaşım olmuştu. Sosyal medya aracılığıyla tanışmıştık güzel de bir aşk yaşamıştık”.

(G8) Kişisi sorulan 24. soruya şu şekilde cevap vermektedir; “Sosyal medya gündelik hayatımda eğlenmek ve yaşamak için konfor alanı sunuyor tabii. Söyle bir toparlayacak olursam evet sosyal medya hem cinsel kimliğimi fark etme ve kabullenme sürecinde etkili oldu. Sosyal hayatımda benimle aynı cinsel tercihlere sahip insanlara bu kanaldan ulaşmayı tercih ediyorum. Duygusal ihtiyaçlarımı karşılamak, toplumun içinde gerçek benliğimle kabul görmek, fikirlerimi, hayallerimi paylaşmak ve hayatı öğrenmek için sosyal medya keyifli bir ortam açıkçası. Gerçek bir sosyal yaşantımız var evet kabul ama şunu da kabul etmeliyiz ki bu sosyal hayatın içine yerleştireceğimiz insanları yine sosyal medya üzerinden seçiyoruz ve tanıyoruz”.

Verilen yanıtlar doğrultusunda demokrat bir aile ve sosyal çevrede yetişen (G8)’in ailesinin ve sosyal çevresinin bu tutumunun cinsel yönelimin performe sürecini olumlu etkilediği cinsel yöneliminin aile ve sosyal çevresinde maskesiz olduğu görülmektedir. Bu durumun yanı sıra (G8)’in iş yaşamında karşılaşacağı homofobik tutumlar, dedikodu ve mobing kaygısıyla iş hayatında cinsel yönelimini performe sürecinin olumsuz etkilendiği ve cinsel yöneliminin maskeli olduğu görülmektedir. Sosyal medyayı gün içerisinde sosyalleşmek, arkadaş edinmek ve fark edilmek için sıklıkla kullanan (G8)’in sosyal medya profilinde cinsel yönelimini bilen ailesi ve yakın arkadaşlarının bulunmasının sosyal medya

profilinde cinsel yönelimini performe etme sürecini olumlu etkilediği ve profilinin maskesiz olduğu görülmektedir. Sosyal hayatının içinde cinsel tercihlerini özgürce yaşayan (G8) çevrim dışı hayatından beslenen çevrim içi hayatında da cinsel tercihlerini özgürce yaşamaktadır. Katılımcının sosyal hayatın içinde aktif bir şekilde yer almasına rağmen sosyal medyanın kendisine beğenilme, fark edilme ve duygusal ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra fikirlerini ve düşüncelerini paylaşma noktasında konfor alanı sunduğu görülmektedir.

6.2.9. Orkide – Transseksüel

(G9) Kişisi sorulan 1., 2., 3. sorulara sorula şu şekilde yanıt vermektedir; “Ben Orkide 23 yaşındayım. Lise mezunuyum. Escortluk yapıyorum”.

(G9) Kişisi sorulan 4. ve 5. sorulara sorula şu şekilde yanıt vermektedir; “Doğma büyüme Diyarbakırlıyım. İstanbul’a ailemden kaçarak geldim, daha doğrusu canımı kurtarmak için kaçtım. 9 çocuklu bir ailenin 4 numaralı çocuğuyum abilerim, ablalarım ve ikizim olan bir kız kardeşim var. İçlerinde en sevdiğim kardeşim ikizim olan. Benimle aynı ama diğer yandan benim olmak istediğim bedene sahip aynı zamanda. Çocukken onun elbiselerini ayakkabılarını giymeye bayılırdım. Ay ayakkabı dediysem anla işte benim lastiğim siyah onu lastiği pembe. Kardeşimin ayağından alır alır kaçırdım. Çok dayak yedim o pembe lastikler yüzünden çok. Ne garip değil mi? Pembeyi hala çok severim. Konuyu dağıtmamayayım, benim annem babam köylü insanlar sadece okuma yazma bilirler o kadar. Dünyaları köyleri kadar”.

(G9) Kişisi sorulan 6. ve 7. sorulara sorula şu şekilde yanıt vermektedir; “Ben transseksüelim. Farklı olduğumu çok küçük yaşlarda anlamıştım abilerim ellerinde keser balta savaş oyunları oynar babamla bağa davara koşmayı severlerdi. Ben ikiz kız kardeşim ve ablalarım evde kalmayı mutfakta oyalanmayı severdim. Ben biraz küçük doğmuşum çocukluğumda hastalıklı geçti biraz. O yüzden annem ablalarım çok üstüme düşerdi. Babam beni bağa bahçeye sokmak isterdi annem eteğinin arkasına saklardı”.

(G9) Kişisi sorulan 8. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Annemle her zaman daha iyi anlaşırđım. Çok severdi beni annem ama o bile beni bu halime kabul etmedi. Bakma en azından o beni öldürmek istemedi. Küçük yerlerde böyle şeyleri bırak kabul etmeyi konuşmazlar bile. Ayıp, günah, cehennemde yanarsın.

Cehenneme gerekte yok gerçi seni diri diri evinde yakmaya kalkarlar olmadı kanlı kanlı bir kuyuya atarlar işte benimde sonum böyle olmasın diye kaçtım. Ne zamandı tam hatırlamıyorum sanırım ortaokul üçüncü sınıftaydık bizim aileler büyük kalabalık benden birkaç yaş büyük bir amca oğlum vardı nasıl yakışıklı anlatamam işte biz böyle kuytuda köşede buluşuyoruz birbirimize cinsel organlarımızı gösteriyoruz falan. Ben heyecandan ölüyorum, istiyorum ki hep onu göreyim. Zaman geçtikçe benim sevgimin rengi değişmeye başladı ve lise sona doğru biz onunla birlikte olduk. Birlikte olduk derken anla işte seviştik. Bu bir süre böyle devam etti ben onunla olmaktan mutluydum. Sonra bu olay bir şekilde abimlerin kulağına gitmiş o gün yediğim dayaktan kulağımın biri hasarlı kaldı. Beni resmen hapsedtiler. Her an enseme bir vardı, asla yalnız bir yere gidemiyordum en ağır işlerin altına sokuluyordum, ahırları temizliyordum ve sebepsiz yere sürekli dayak yiyordum. Yine bir şekilde iyi kötü hayat devam ediyordu arada sırada göz ucuyla da olsa sevdiğimi görüyordum. Üstünden çok zaman geçmeden duydum ki amca oğlunu apar topar evlendiriyorlar. Üzüntümden hasta oldum. Abim bunu fark edince hasta yatağından çıkarıp beni öldüresiye dövdü. İşte o gün evden kaçmaya karar verdim. Sonrası İstanbul işte”.

(G9) Kişisi sorulan 9. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Sanki hayat İstanbul’da daha mı kolay, her yerde dışlanıyoruz. Hastaneye gidersin doktorlar hemşireler ilgilenmez. Allah korusun devlet dairesine işin düşerse yandın o aşağı kat senin yukarı kat benim iner iner çıkarsın kimse yüzüne bakmaz işini asla halledemezsin. İş baş vurusu yapmak istersin troooo der işe almazlar. Sonra bir de sorarlar başka iş mi yok neden fahişelik yapıyorsun diye. Ben liseyi zar zor bitirdim. Doğru düzgün bir eğitimim yok. Cafeye garson olmak istersin müşteri taciz eder. Sekreter olayım dersin patronun çok affedersin cinsel organını görmek ister. Devlet dairelerinde zaten işe girme şansın sıfır. Ne yapsın bu kadın taş mı yesin? Bir şekilde hayatımı devam ettirmek zorundayım. Yoksa kimse keyfinden her dakika boğazımı kim kesecek korkusuyla fahişelik yapmaz. Öldürülse ölüne bile sahip çıkmazlar. Ölen nasıl olsa bir transseksüel. Dünyadan biri trrooo eksildi diye öldürene neredeyse madalya takacak bir toplum içerisinde biz ötekinin de ötekisiyiz. Yerimizden yurdumuzdan edilimiz. Ev sahipleri bize ev vermek istemez, oldu ki şaşırıldı evini kiralamaya karar verdi herkese bin liraysa bize beş bin lira. Neden çünkü biz transseksüeliz”.

(G9) Kişisi sorulan 11. ve 12. sorulara sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “İnternet kullanıyorum. Bütün gün çevrim içiyim”.

(G9) Kişisi sorulan 13. ve 14. sorulara sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Günün her saatinde çevrim içiyim. Instagram, Facebook, Twitter kullanımı da çok kolay istediklerimi ekliyorum istemediklerimi blokluyorum. Mis gibi. Hissettiğim bedende kadın olarak var oluyorum. Yeni insanlarla tanışıyorum. Hem cinslerime ulaşıyorum. Müşteri ediniyorum. Çok sık paylaşım yapıyorum. Ne fotolar ne fotolar, tabi burada birazda para kazanma amacı var. Sosyal medya benim için biraz pazar yeri gibi. Müşteri edinmek için sosyal medyayı ve çeşitli uygulamaları kullanıyorum. Onun dışında kendimi kimseye açıklama yapmadan kadın olarak gördüğüm tek yer sosyal medya hesaplarım. Orada tam kadınıam. Transseksüel olduğumu söylemediğim sürece kimse bunu anlamıyor. Anlarsa linç ediyorlar. Küfürler, tehditler gırla. Bu profilimden önce kullandığım profilimde transseksüel olduğum anlaşıyordu bedenime sesime bu kadar hakim değildim. Ben söylemesem de daha anlaşılır durumdaydım. O zamanlar ne çok ağlamış ne çok korkmuştum. Ne tehditler ne aşağılık pis mesajlar almıştım. Şimdi durumlar daha iyi tabi. İnsan oğlu çok kötü biliyor musun? Sen transseksüelken, zayıf, garip yoksulsan direk fahişe gibi davranıyorlar ama biraz palazlan yani maddi olarak güçlen, üstün, başın, vücudun, evin, araban değişsin o sana küfürler yağdıranlar sana prenses gibi davranmaya başlıyor. Ay hayır yani ne oldu o zaman fahişeydim de şimdi değil miyim diyelim geliyor. O koca koca adamlar dini, dili, ırkı, mesleği hiç fark etmiyor gerçek hayatta yaşayamadıkları hayalleri, arzuları, sapkınlıkları için bazen sadece sevilme için kapımı çalıyorlar. Önceden tekmiyorlardı artık çalıyorlar”.

(G9) Kişisi sorulan 15. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medyada çok fazla insan takip etmiyorum. Takipçim çok takip ettiğin az olunca daha havalı oluyorsun. Takip ettiğim kişilerde markalar ve birkaç fenomen. Benim için önemli olan takip ettiğim değil müşteri olarak kabul edeceğim profiller. Öncelikle paylaşım yapmayan yani hayatını göremeyeceğim o kişiye dair veriler elde edemediğim, gizli, kapalı profilleri olanlarla görüşmüyorum. Bana korkutucu geliyorlar. Neyi gizliyorsun ne bu gizem diyorsun. Benim işim insanı paranoyaklaştırıyor. Transseksüel bir de üstüne hayat kadınıysanız ölümle

burunla buruna yaşarsınız. Sosyal medya en azından benim için müşterilerimi seçebileceğim bir yer”.

(G9) Kişisi sorulan 16. ve 17. sorulara sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Gerçek hayatta transseksüel olduğumu bilmeyenler sosyal medya hesaplarımdan bunu asla anlamazlar. Çoğu kadından daha dişi bir profilim var”.

(G9) Kişisi sorulan 18. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Valla ben sadece görüşmeye gideceğim müşterilerin hesaplarını inceliyorum. Nasıl biridir, yalnız mı yaşıyor? nerede yaşıyor? Evinde mi zaman geçiriyor yoksa sokaklarda mı? Gece hayatında ne kadar aktif? Takip takipçi listesinde eşcinseller var mı? Hatta abartıp yaptığı paylaşımlara yapılan yorumlara bakıyorum. Görmeyi bilerseniz sosyal medya hesapları insanların yüzleri vücutları gibidir size çok fazla bilgi verir. Mesela bugüne kadar evinde hayvan besleyen müşterilerimden hiç kabalık görmedim. Kibar adamlardı. Çok kitap okuyanlar mesela anlaşılacak istiyorlar. Mesela birde anneciler var, dertleri seks yapmak değil anne gibi şevkat istiyorlar. Bugüne kadar sosyal medya üzerinden yüzlerce belki daha fazla insanla tanışıp beraber oldum bunlar benim kendimce yaptığım naçizane gözlemler”.

(G9) Kişisi sorulan 19. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Takip takipçi listesi oluştururken benim cinsel kimliğim sanırım etkili oluyor. Daha önce söylemiştim ben çok kimseyi takip etmiyorum ama beni takip eden yüzlerce kişi benim transseksüel olduğumu bile bile hatta sadece bu yüzden takip ediyorlar”.

(G9) Kişisi sorulan 20. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Gerçek hayatta tutunamıyoruz bari sanal ortamda hayat devam etsin diyoruz. Sosyal medya benim için gerçek hayatın tam içinde. Gerçek dünyada kadınlığımı kabul etmeyenlere inat ben orada taş gibi bir kadın oluyorum”.

(G9) Kişisi sorulan 21. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medyayı gerçek hayata göre daha güvenli buluyorum. Benim yaptığım iş ortada hiç tanımadığın bir adamın arabasına o an binip gitmektense sosyal medyada tanıştığım biriyle beraber olmak daha güvenli geliyor. Sosyal medyada aynı anda o kadar çok kişiden talep görüyorsun ki aralarından profili en düzgün olanı ya da bana göre en zararsız olanı seçebiliyorsun”.

(G9) Kişisi sorulan 22. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medyada çok takipçim var hepsini tek tek kontrol etme şansım yok, çok gözüme batan sürekli

hakaret eden fake hesapları, küfür eden, tehditler savuran, kişileri engelliyorum. Takip takipçi sayınız arttıkça bir süre sonra ipin ucu kopuyor aman kim ne yazarsa yazsın deyip umursamadığım zamanlarda oluyor, canına tak edip delirip engellediğin zamanlarda oluyor”.

(G9) Kişisi sorulan 23. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medya arkadaşlıkları önemli, evet ben sosyal medyayı işim için kullanıyor olabilirim ama orada benim gibi insanlara ulaştığım iletişim için de olduğum bir alanda var. Sosyal medyadan tanıştığım birçok transseksüel bireyle kardeş olduk. Aile olduk. Can olduk birbirimize sarıldık. Beraber hayatta kaldık. Bizim ülkemizde Transseksüel olmak çok zor. Toplum çok eziyet ediyor. İnsan olduğumuzu, duygularımız olduğuna, yaralandığımızı, canımızın acıdığını görmüyorlar. Bazen genç, kaybolmuş çocuklar yazıyorlar. Kafaları karışık ne yapacaklarını bilemiyorlar onlara kendimce yardımcı olmaya çalışıyorum. Benim geçtiğim yollar güllerle dolu değildi belki bana da yol gösteren olsaydı hayat daha farklı olabilirdi. İşte ben o çocuklara yardım alabilecekleri LGBT derneklerin, bu değişim süreçlerinde yardım alabilecekleri yerleri gösteriyorum. Ben doktor değilim onları iyileştiremem ama yardım alabilecekleri kişileri söyleyebilirim. Hayatın her şeye rağmen yaşanır bir yer olduğunu, tutunmaları gerektiğini ve her halleriyle güzel olduklarını söyleyebilirim. Tanımadıkları bir insan tarafından sevildiklerini ve bu pis dünyada yalnız olmadıklarını hissettirebilirim. Sosyal medya arkadaşlığı deyip geçemem hepsi benim işim, ailem, hayatım”.

(G9) Kişisi sorulan 24. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Gerçek hayatın içinde yer alamadığım her noktada sosyal medyada yer alıyorum. İnsan insana ilaçtır. Ben gerçek hayatta yaşayamadığım insanlığı sosyal medyada yaşıyorum. Gerçekte yüzüme bakmayan erkekler orada bana hayran oluyorlar hatta aşık olan bile oluyor”.

Verilen yanıtlar doğrultusunda (G9) muhafazakar bir aile yapısında dar bir sosyal çevrede yetişmiş bulunmuş olduğu ortam cinsel kimliğini performe etme sürecini olumsuz etkilemiş olsa da yaşamış olduğu homofobik tutumlar neticesinde ailesinden ve sosyal çevresinden bağını kopararak özgürleşmiştir. Aileden ve sosyal çevresinden bu kopuş cinsel kimliğini performe etme sürecini olumlu etkilediği, sosyal hayatında cinsel kimliğini maskesiz kullanmakta olduğu görülmektedir. (G9) sosyal hayatında cinsel kimliğini maskesiz performe

edebilmesi sosyal medya hesaplarında cinsel kimlik performe sürecini olumlu etkilediği bu platformda oluşturulan profilin maskesiz olduğu görülmektedir. (G9) sosyal medya hesaplarını, kendisiyle aynı süreçten geçen gençlere yardımcı olmak, sosyal çevre edinmek, müşteri edinmek, reklam ve ticari amaçla kullandığı, bu konuda sosyal medyanın kendisine konfor alanı sunduğu görülmektedir.

Tan ve Doğan Kardeşler

6.2.10 (G10) Tan – Gay

(G10) Kişisi sorulan 1., 2. ve 3. sorulara sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Ben Tan 29 yaşındayım. Yüksek lisans mezunuyum. Bilgisayar mühendisi olarak çalışıyorum”.

(G10) Kişisi sorulan 4.ve 5. sorulara sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Biz aslen Egeli bir aileyiz annem de babamda zamanında okumuş, çalışan insanlar. Kardeşimin de benimde doğduğumuz yer egenin küçük ama nispeten rahat bir şehirlerinden biri. İnsanlar kendi hayatlarıyla ilgilenirler kimin oğlu ne yapmış kimin kızı kiminle gezmiş kimseyi ilgilendirmez. Haliyle eşcinsel kimliğinizde çok göze batmaz”.

(G10) Kişisi sorulan 6.ve 7. sorulara sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Ben Gayim. Cinsel yönelimimi ergenlik dönemimde fark ettim. Lisede erkeklerden hoşlanmaya başlamıştım”.

(G10) Kişisi sorulan 8. soruya sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Ailem gay olduğumu bilmiyor söyleme ya da saklama ihtiyacı duymadım öğrenmelerini gerektirecek bir deneyimimde olmadı. Ailem öğrense ne tepki verirler bilemiyorum büyük bir ihtimalle toplumsal baskılardan dolayı kabul etmeyebilirler. Bilemiyorum ama bundan endişede duymuyorum. Şu an İstanbul’da yaşıyorum kendime ait bir hayatım ve alanım var. Cinsel tercihlerimi ya da hayatımı ailemin gözü önünde yaşamadığım için bu durumu daha kolay idare edebiliyorum”.

(G10) Kişisi sorulan 9. ve 10 sorulara sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal hayatımda arkadaşlarım arasında cinsel yönelimim maskesiz ancak iş yerinde durum farklı iş arkadaşlarımla paylaşmamı gerektirecek bir çalışma ortamımız

yok. Toplumsal olarak izole bir yaşantım olduğu için homofobik bir tutumla karşılaşmadım”.

(G10) Kişisi sorulan 11.ve 12. sorulara şu şekilde yanıt verilmiştir; “İnternette günlük yaşantımızın bir parçası haline geldi artık. Yoğun bir çalışma tempom var. Sosyal medyada günün her saatinde çevrim içi olamıyorum. Genelde akşam saatlerinde veya hafta sonlarında daha sık kullanıyorum”.

(G10) Kişisi sorulan 13. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medyada en çok Instagramı kullanıyorum. Genelde zaman geçirmek için bakıyorum. Arkadaş edinmek, görmediğim yerleri keşfetmek, yeni lezzetler keşfetmek, gibi sosyal hayatımın içinde bana katkı sağlayabilecek paylaşımlara bakıyorum”.

(G10) Kişisi sorulan 14. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medya hesaplarımda cinsel kimliğimi açıkçası sakladığım bir durum yok”.

(G10) Kişisi sorulan 16. ve 17. sorulara şu şekilde yanıt verilmektedir; “Gündelik normal paylaşımlar yapıyorum. Arkadaş listemde heteroseksüel arkadaşlarım kadar gey arkadaşlarımda yer alıyor”.

(G10) Kişisi sorulan 18. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Ben hayatımı renklendirecek bana normal sosyal hayatımda yapamadığım şeyleri gösteren sayfaları incelemeyi seviyorum. Mesela sanat galerini ve eserleri inceleyebiliyorsun linkler üzerinden galerileri gezebiliyorsun, para versen özel ders alamayacağın usta şeflerden sayfalarında yaptıkları paylaşımlardan yemek yapmayı ğrenebiliyorsun, meditasyon, kişisel gelişim, şifalı çaylara kadar, araba modifikasyonları, marangozluk, ev dekore etmek gibi pek çok veriye ulaşabiliyorsun”.

(G10) Kişisi sorulan 20. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medya benim için kafa dağıtma yeri. Bana artı değer katabilecek yeni şeyler öğrenebileceğim insanların paylaşımlarına bakarak zaman geçiriyorum. Kim kiminle nerede ne yapmış, hangi sosyal etkinlikler popüler olmuş, dünya gündemi nereye gidiyor genelde bunlara bakıyorum. Yeni insanlarla tanışma konusunda da etkili olduğunu söyleyebilirim. Mesela gey arkadaşının bir arkadaşı seni onun listesinde görüp beğenebiliyor arkadaşlık isteği gönderiyor ve tanışmış oluyorsun. Normal arkadaşta ediniyorsun sevgilide ediniyorsun. Kendine göre isteklerine göre belirlemiş olduğun bir çevre oluşturuyorsun neticede”.

(G10) Kişisi sorulan 21.ve 22 sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medyada evet kendimi güvende hissediyorum. Sosyal medya hesaplarının kişiselleştirilebilir ayarlarının olması bu ortamı veri güvenliği noktasında güvenilir hale getiriyor. İsteddiğiniz kişileri listenize ekleyip istemediğinizi engelleyebiliyorsunuz bu da size takip ve takipçi listelerinizi özelleştirme olanağı sunuyor. Çok fazla takipçisi olan biri değilim. Kötü kalpli ve terbiyesiz olduğunu düşündüğüm insanları engelliyorum”.

(G10) Kişisi sorulan 23. ve 24. sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medya arkadaşlığı demek benim gaylerle kurmuş olduğum arkadaşları ilk aklıma getirdi. Yaşamış olduğum ortam kendi cinsel yönelimime olan kişilerle tanışmama elverişli olsa bile sosyal medya kadar seçeneğim olmuyor maalesef. Çevre ve insanlar aynı olunca hoşlandığınız birinin başka bir arkadaşınızın eski sevgilisi çıkma ihtimali çok yüksek. Bu benim için rahatsız edici olabiliyor. Bu nedenle sosyal medyadan yeni insanlarla tanışmayı seviyorum. Günümüzde ülkemizdeki yaşama şartlarını ve LGBT bireylerin karşılaştıkları homofobik tutumları ele alırsak sosyal medya bizim kendi tercihlerimiz doğrultusunda sorgulanmadan daha rahat var olabildiğimiz bir alan”.

Verilen yanıtlar doğrultusunda (G10) ailesinden ve yetişmiş olduğu toplumsal yapıdan uzakta özerk bir hayat kurduğu, toplumsal homofobi ve dışlanma ile karşılaşmadığı bu durumun sosyal hayatında cinsel yönelimini performe etme sürecini olumlu etkilediği ve sosyal hayatında cinsel kimliğini maskesiz yaşadığı görülmektedir. (G10)’nun sosyal hayatında cinsel yönelimini maskesiz yaşayabilmesinin sosyal medya hesaplarında cinsel yönelimini performe etme sürecini olumlu etkilediği ve sosyal medya hesaplarını maskesiz kullandığı görülmektedir. (G10) sosyal medya uygulamalarının kişiselleştirilebilir olması sebebiyle bu platformu güvenli bulduğu, zaman geçirmek, kendini geliştirmek ve sosyal çevre edinmek adına sosyal medyayı kullandığını görülmektedir.

6.2.11 (G11) Doğan – Gay

(G11) Kişisi sorulan 1., 2. ve 3. sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Ben Doğan 24 yaşındayım. Lisans mezunuyum. Özel bir firmada yazılım mühendisi olarak çalışıyorum”.

(G11) Kişisi sorulan 4. ve 5. sorulara şu şekilde yanıt verilmektedir; “Abim az önce aile yapımızdan bahsetmişti zaten. Kendi halinde sakın güzel bir ailem var. Ben abime göre daha sakın sessiz bir çocuktum”.

(G11) Kişisi sorulan 6. ve 7. sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Cinsel ve duygusal olarak erkeklerden yani hem cinslerimden hoşlanıyorum. Eşcinsel kimliğimi anlamam biraz daha uzun bir zaman aldı. Bu konuda aslında bana farkındalık yaratan abim oldu. Sanırım içten içe yaşadığım karmaşayı hissetti. Ergenlik dönemi benim için çok sıkıntılıydı bedenim bir erkekti, kızlardan hoşlanmam gerekiyordu ama ben hemcinslerime meraklıydım. Bu duygu beni karmaşaya sürüklüyordu. İnternette gizli gizli bir anlam bulmaya çalışıyordum. Abimin ara motorunda gay vb. yaptığım aramaları görmesi sonucu benimle cinsel kimliğini paylaştı ve bir noktada bana yol gösterici oldu. Hayat abim için bana göre daha kolay o her zaman daha benden daha girişken olmuştur. Abimin beni anlıyor olması benim için büyük şans her zaman yanımda olduğunu bilmek güvende hissettiriyor”.

(G11) Kişisi sorulan 8. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Cinsel yönelimimin ailem tarafından henüz bilinmesini istemiyorum. Sebebini bilmiyorum ama garip bir tedirginlik yaratıyor bende”.

(G11) Kişisi sorulan 9. soruya şu şekilde yanıt verilmiştir; “Bugüne kadar lise dönemimde okuldaki takılmalar hariç homofobik bir tutumla karşılaşmadım. Lise dönemimde söylenenleri de açıkçası pek ciddiye aldığım söylenemez. Yaşadığımız dünyada eşcinsellere yapılan ayrımcılığı, nefreti ve düşmanlıklara göz önüne aldığım da direk şahsıma yönelik söylenen takılmalar homofobinin çok uzağında kalıyor. Buna homofobi değil de ergen çekişmesi desek daha doğru olur”.

(G11) Kişisi sorulan 10. soruya şu şekilde yanıt verilmiştir; “Yakın arkadaşlarım cinsel yönelimimi biliyor. Birçoğunun cinsel yönelimleri benimle aynı dolayısıyla sosyal çevremde cinsel yönelimim maskesiz. İş ortamım cinsel tercihler konusunda hümanist bir tutum içinde yabacı ortaklı bir firma olmasının bunda etkisi büyük. İş hayatımda da cinsel yönelimim maskesiz”.

(G11) Kişisi sorulan 11. ve 12. sorulara şu şekilde yanıt verilmiştir; “İnternet alışverişten, yemeğe, yön bulmaya kadar birçok alanda hayatımıza hakim.

İnterneti çok sık kullanmama rağmen sosyal medyada neredeyse hiç aktif değilim”.

(G11) Kişisi sorulan 13. soruya şu şekilde yanıt verilmiştir; “Sadece Instagram hesabım var. Zaman zaman sadece kafa dağıtmak için öylesine bakıyorum. Gerçek hayatın içinde olmak bana daha konforlu ve anlaşılır geliyor”.

(G11) Kişisi sorulan 14., 15. ve 16. sorulara şu şekilde yanıt verilmektedir; “Sosyal medyada cinsel yönelimim maskesiz, saklayacak pek bir şeyde yok açıkçası çünkü bu platformda neredeyse hiç aktif değilim, sık paylaşım yapmıyorum. Bazen gün içinde takılmak için öylesine bakıyorum”.

(G11) Kişisi sorulan 17. soruya şu şekilde yanıt verilmektedir; “Neredeyse hiç paylaşım yapmıyorum. Koyduğum birkaç fotoğraf var onlarda sıradan günlük portreler”.

(G11) Kişisi sorulan 18. soruya şu şekilde yanıt verilmektedir; “Özellikle incelediğim bir profil yok. Keşfetten ekranıma ne düşüyorsa bakarsam onları görüyorum”.

(G11) Kişisi sorulan 19. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Takip ve takipçi listelerim çok kalabalık değil sadece yakın arkadaşlarım var. Cinsel kimliğim listeleri belirlememde etkili değil. Sosyal medyada aktif olmadığım için çok arkadaş ekleme ya da takip etme gereği duymadım”.

(G11) Kişisi sorulan 20. soruya şu şekilde yanıt verilmiştir; “Yeni insanlarla tanışma ve sosyalleşme konusunda şimdilik gerçek hayatımdaki insanlarla birlikte olmayı tercih ediyorum. Benimle aynı tercihlere sahip arkadaşlar edinmek konusunda açıkçası sosyal medyayı pek kullanmıyorum. Bulduğum ortamdaki gay arkadaşlarım kendi arkadaşlarıyla tanıştırıyor böylelikle yeni arkadaşlar ediniyorum”.

(G11) Kişisi sorulan 21. soruya şu şekilde yanıt verilmiştir; “Sosyal medya uygulamaları profillerinizi filtreleme seçeneği sunsa bile bana pek güvenli gelmiyor”.

(G11) Kişisi sorulan 22. soruya şu şekilde yanıt verilmiştir; “Tanımadığım insanların arkadaşlık isteklerini kabul etmiyorum. Bugüne kadar kimseyi engellemek zorunda kalmadım”.

(G11) Kişisi sorulan 23. soruya şu şekilde yanıt vermiştir; “Sosyal medya arkadaşlıkları benim için pek bir şey ifade etmiyor. Hesabımla olan kişiler zaten günlük sosyal yaşamımda olan kişiler”.

(G11) Kişisi sorulan 24. soruya şu şekilde yanıt verilmiştir; “Sosyal medyayı sık kullanan biri olsaydım bir yorum yapabilirdim belki ama sosyal hayatımı bu ortam üzerinden yaşamadığım için konfor sunması konusunda yorum yapamayacağım”.

Verilen yanıtlar doğrultusunda (G11) sakin demokrat bir aileye sahip olmasının yanında aile bireylerinden abisinin cinsel yönelimini bilmesi ve abisinin aynı cinsel yönelime sahip olması katılımcının sosyal hayatında cinsel yönelimini performe etme sürecini olumlu etkilediği ve kişinin cinsel kimliğini maskesiz yaşadığı görülmektedir. (G11) sosyal medya hesaplarını sık kullanmadığını bu platformu güvenli bulmadığını belirtmekle beraber sosyal hayatınca cinsel yönelimini maskesiz yaşaması sosyal medya hesaplarında cinsel yönelimini performe etme sürecini olumlu etkilediği sosyal medya profillerini maskesiz kullandığı görülmektedir.

6.2.12 (G12) Yiğit - Gay

(G12) Kişisi sorulan 1., 2., 3. sorulara şu şekilde yanıt verilmiştir; “Ben Yiğit, 30 yaşındayım. Lisans mezunuyum. Personel trainer olarak çalışıyorum”.

(G12) Kişisi sorulan 4. ve 5. sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Aslen Konyalı olan bir ailenin ilk erkek çocuğuyum. Konya tutucu bir şehir olmasına rağmen benim ailem rahat bir aile. Din pek bizim evde konuşulan bir konu değildir herkes kendi inancını yaşar kimse bir diğerine karışmaz. Annem çok sevecen çalışkan bir kadın. Babam daha dominant bir karakter açıkçası ailecek çekiniriz babamdan. Aile dini konularda rahat olsa da yerleşmiş bir toplumsal kültür var maalesef bu konuda muhafazakarlar. Eşcinsellere bakış açıları çok dar pek sevdiklerini söyleyemem haliyle benimde gey olduğumu bilmiyorlar. Bu durum yaşamımı etkiliyor mu soruna şöyle cevap vereyim. Ben ailemle yaşıyorum. Bu durum evet zaman zaman beni zorluyor sonuçta aile evindesiniz istediğiniz gibi sevgilinizi kolunuza takıp olur olmadık saatlerde eve gelebilirsiniz. Diğer yandan çalışan bir insanım kendi paramı kazanıyorum

istediğim gibi geziyorum tatillere gidiyorum kimse ne yaptığımı sorgulamıyor. Kısacası gözlerine sokmadığım sürece bir sorun olacağını sanmıyorum. İş hayatımda kurumsal yapıda bir firmada spor eğitmeni olarak çalışıyorum. Burada yerleşmiş heteroseksüel bir yapı var. Cinsel yönelimimden dolayı işimi kaybetmek istemediğim için çalışma arkadaşlarımla gey olduğumu paylaşmadım”.

(G12) Kişisi sorulan 6. ve 7. sorulara şu şekilde yanıt verilmiştir; “Ben gayim. Çocuk yaşlarda bile farklı olduğumu biliyordum, lise yıllarında kız arkadaş edindim. Sevgili olduk. Siz adına ne dersiniz bilemem toplumsal öğretiler deyin babadan aileden çekime deyin, gay olmaktan korkmak deyin adını ne koyarsanız koyun denemiş olduğum hiçbir şey içimdeki dürtüyü değiştirmede. Üniversiteyi başka bir ilde kazanıp farklı bir şehre gittiğimde cinsel kimliğimi daha rahat yaşamaya başladım kendime dair farkındalığım arttı. Benimle aynı tercihte olan yeni insanlarla tanışmaya başladım”.

(G12) Kişisi sorulan 8., 9. ve 10. sorulara şöyle yanıt vermektedir; “Bugüne kadar şahsıma yöneltilen homofobik bir tutumla karşılaşmasam da yaşamış olduğumuz toplumun eşcinsel bireylere bakış açısını biliyorum. Bu nedenle sosyal hayatımda ve iş yaşantımda sosyal dışlanmayla ve mobingle karşılaşmamak için cinsel yönelimimi paylaşmıyorum.”.

(G12) Kişisi sorulan 11. ve 12. sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medyayı gün içinde sıklıkla kullanıyorum. Nerdeyse tüm gün çevrim içiyim”.

(G12) Kişisi sorulan 13. ve 14. sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medyanın ve gey uygulamalarının hayatıma girmesiyle kendim için yeni insanlarla tanışabileceğim bağımsız bir alan yarattım. Sosyal medya kullanımımı aslında ikiye ayırmam gerekir. Ailemin bildiği dahil oldukları sosyal ağlar ve onları dahil olmadığı gey uygulamaları. Annem babam ve iş arkadaşlarımla dahil olduğum Instagram gibi uygulamalarda ailem ve yakın çevrem gay kimliğimi bilmediği için haliyle daha dikkatli davranmak zorundayım”.

(G12) Kişisi sorulan 16 ve 17. sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Paylaşımlarım genelde normal hetero bir erkeğin yapacağı türden paylaşımlar. Tatil fotoğrafları arkadaşlarla eğlenceli anlar vs. Sosyal medya profilim maskeli olup görünüşte heteroseksüel ağırlıklı bir profil imajı çizse de gey olan biri bence

profil sahibinin ne olduğunu anlayabilir. Bizim aramızda birbirimizin kokusunu alma gibi bir durum var”.

(G12) Kişisi sorulan 18. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Burada profili hangi amaçla incelediğim önemli mesela sevgili olmak, arkadaş olmak veya sadece seks date içinse ve tanımadığım birinin profilye bu açıkçası önce yakışıklımı değil mi diye önce ona bakıyorum sonra yaşamını, hobilerini fotoğraflarına yansıtmış onlara bakıyorum. Benim için sosyal olması çok önemli çünkü ben sosyalleşmeyi seviyorum, bu konuda anlaşabileceğim biri olmalı”.

(G12) Kişisi sorulan 19. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Arkadaş listemde gay arkadaşlarım kadar heteroseksüel arkadaşlarımda var haliyle karma bir yapıya sahip”.

(G12) Kişisi sorulan 20. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medyanın gündelik hayatımda yeri çok önemli. Gündemi takip ediyorum. Yüz yüze görüşemediğim çoğu arkadaşımın hayatını takip ediyorum. Sosyal medyadan organizasyon yapmakta çok kolay. Mesela hobilerimle ilgili etkinliklerden haberdar oluyorum. Birçok insanın hayatını gözetliyorum aslında bu gizli bir haz veriyor. Bazen onlara özeniyorum Yaşayamadığım renkli hayatları görüyorum. Hepimiz için öyle değil mi mevcut yaşantılarımızdan anlık uzaklaşıp daha renkli bulduğumuz dünyaları izlemiyor muyuz?”.

(G12) Kişisi sorulan 21. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Evet sosyal medyayı oldukça güvenli buluyorum. Akıllı kullanıldığı zaman oldukça güvenli yani güvenlik ayarları, şifrelelendirmeler ve filtrelemeler doğru yapıldığı sürece kontrol sizin elinizde oluyor”.

(G12) Kişisi sorulan 22. soruya şu şekilde yanıt vermektedir; “Kimseyi engellemiyorum. Öyle bir huyum yok”.

(G12) Kişisi sorulan 23. ve 24. sorulara şu şekilde yanıt vermektedir; “Sosyal medya bu tür tanışmalar için çok elverişli bir mecra. Profilim cinsel yönelimimi belli etmese de benimle aynı cinsel yönelime sahip insanlarla tanışmak için sosyal medyayı ve gay uygulamalarını kullanıyorum. Sonuçta yaşadığımız ülkede beğendiğiniz bir erkeğe gidip hey ben geyim seni çok beğendim diyemiyorsunuz. Hal böyle olunca da gay olduğundan emin olduğunuz insanlara yaklaşabiliyorsunuz. Sosyal medya bu konuda benim için konfor alanı yaratıyor.

Paylaşacağım içeriği kimlerin görebileceğini kimlerin yorum yapabileceğini ayarlayabiliyorum. Bu bir noktada özgürlük alanı yaratıyor. Evet ailem gay kimliği bilmiyor ama onların bulunduğu profilde onların görmeyeceği şekilde paylaşım yapabiliyorum. Kullandığım gay uygulamalarında ise kendimi tamamen olduğum gibi ifade edebiliyorum duygusal veya seksüel ihtiyaçlarımı karşılayabiliyorum. Bizim gibi sosyal hayatın içinde kendini net ifade edemeyen dışlanacağından veya ayıplanacağından çekinen insanlar için bir yaşam alanı oluşturuyor. Bir evin gizli bahçesi gibi düşünebilirsin. Evin içinde koşturamayan çocukluklarını yaşamayanların bahçeye inip delice koşması gibi”.

Verilen yanıtlar doğrultusunda muhafazakar bir aile yapısına ve heteroseksüelliğin normal eşcinselliğin anormal kabul edildiği bir iş hayatına sahip olan (G12)’nin sosyal hayatında dışlanma iş hayatında ise işini kaybetme kaygılarının cinsel yönelimini performe etme sürecini olumsuz olarak etkilediği ve sosyal hayatında cinsel kimliğini maskeleyiği görülmektedir. (G12)’nin cinsel yöneliminin sosyal hayatında maskeli olmasının sosyal medya hesaplarında cinsel yönelimini performe etme sürecini olumsuz etkilediği ve ailesinin ve iş arkadaşlarının yer aldığı sosyal medya hesaplarında cinsel kimliğini maskeleyiği görülmektedir. Gün içinde sıklıkla çevrim içi olduğunu belirten (G12) sosyal medya uygulamalarını güvenli bulduğu sosyal medya hesaplarının maskeli olmasına rağmen kendisiyle aynı cinsel yönelime sahip insanlarla tanışmak ve sosyalleşmek, yaşamın içinde yer almak için bu platformu kullandığı ve sosyal medyanın kendisine konfor alanı sunduğu görülmektedir.

Tablo 2: Aile Yapısı ve Aile Tutumları

	Aile Yapısı	Aile Tutumu	Sosyal Hayat C.K.S	Sosyal Medya C.K.S
G1	Demokrat	Sahiplenici	Maskesiz	Maskesiz
G2	Muhafazakar	Sahiplenici	Maskesiz	Maskesiz
G3	Muhafazakar	Red eden	Maskeli	Maskeli
G4	Muhafazakar	Red eden	Maskeli	Maskeli
G5	Demokrat	Sahiplenici	Maskesiz	Maskesiz
G6	Demokrat	Sahiplenici	Maskesiz	Maskesiz
G7	Muhafazakar	Red eden	Maskeli	Maskeli
G8	Demokrat	Sahiplenici	Maskesiz	Maskesiz
G9	Muhafazakar	Red eden	Maskesiz	Maskesiz
G10	Demokrat	Red eden	Maskesiz	Maskesiz
G11	Demokrat	Red eden	Maskesiz	Maskesiz
G12	Muhafazakar	Red eden	Maskeli	Maskeli

- Katılımcıların aile yapılarının %50 demokrat %50 muhafazakar olduğu görülmektedir.
- Katılımcıların aile tutumlarının %41,66 sahiplenici %58,33 reddeden şeklinde olduğu görülmektedir
- Katılımcıların %66,66'nın sosyal hayatlarında cinsel kimlik sunumlarının maskesiz olduğu %33,33'lük kısmının sosyal hayatlarında cinsel kimlik sunumlarının maskeli olduğu görülmektedir.
- Katılımcıların %66,66'nın sosyal medya cinsel kimlik sunumlarının maskesiz olduğu %33,33'lük kısmının sosyal medya cinsel kimlik sunumlarının maskeli olduğu görülmektedir.
- Sosyal medya hesaplarındaki cinsel kimlik sunumunun sosyal hayat cinsel kimlik sunumu ile paralellik gösterdiği görülmektedir

Tablo 3: Cinsel Farkındalık Dönemi, Çocukluk Deneyimleri ve Okul Deneyimleri

	Yaş	Cinsel Farkındalık Dönemi	Çocukluk Deneyimleri	Okul Deneyimleri
G1	26	Okul Öncesi	Zorbalık Yok	Zorbalık Var
G2	28	Okul Öncesi	Zorbalık Var	Zorbalık Var
G3	28	Orta Okul	Zorbalık Var	Zorbalık Var
G4	23	Lise	Zorbalık Yok	Zorbalık Yok
G5	25	Lise	Zorbalık Yok	Zorbalık Yok
G6	35	Lise	Zorbalık Yok	Zorbalık Yok
G7	29	Lise	Zorbalık Yok	Zorbalık Yok
G8	34	Lise	Zorbalık Yok	Zorbalık Yok
G9	23	Orta Okul	Zorbalık Yar	Zorbalık Var
G10	29	Lise	Zorbalık Yok	Zorbalık Yok
G11	24	Lise	Zorbalık Yok	Zorbalık Var
G12	30	Lise	Zorbalık Yok	Zorbalık Yok

- Katılımcılar 23 ile 35 yaş aralığındadır
- Katılımcıların %66'ı lise çağlarında, %17 lik kısmı orta okul kalan %17'lik kısmı ise okul öncesi dönemde cinsel yönelim ve cinsel kimliklerine yönelik farkındalık sağladıkları görülmektedir.
- Katılımcıların %75'i çocukluk dönemlerinde cinsel yönelim ve cinsel kimliklerinden dolayı sosyal zorbalığa uğramadığı %25'i toplumsal homofobik zorbalığa uğradığı görülmektedir.
- Katılımcıların %42'i okul yıllarında cinsel kimlik veya cinsel yönelimlerinden dolayı homofobik tutumlara bağlı olarak akran, hoca zorbalığına uğradıkları %58'inin akran ve hoca zorbalığına uğramadığı görülmektedir.

Tablo 4: Eğitim Düzeyi ve İş arkadaşlarının Tutumu

	Eğitim Durumu	İş Ark Tutumu	İş Hayatı C.K.S	Sosyal Medya C.K.S
G1	Yüksek Lisans	Zorbalık yok	Maskesiz	Maskesiz
G2	Lisans	Zorbalık var	Maskeli	Maskesiz
G3	Lise	Zorbalık yok	Maskesiz	Maskeli
G4	Lisans	Zorbalık yok	Maskeli	Maskeli
G5	Lisans	Zorbalık yok	Maskesiz	Maskesiz
G6	Lisans	Zorbalık yok	Maskesiz	Maskesiz
G7	Yüksek Lisans	Zorbalık yok	Maskesiz	Maskeli
G8	Lisans	Zorbalık var	Maskeli	Maskesiz
G9	Lise	Zorbalık yok	Maskesiz	Maskesiz
G10	Yüksek Lisans	Zorbalık var	Maskeli	Maskesiz
G11	Lisans	Zorbalık yok	Maskesiz	Maskesiz
G12	Lisans	Zorbalık var	Maskeli	Maskeli

- Katılımcıların %25'inin yüksek lisans, %58,33'ünün lisans, %16,66'nın lise mezunu olduğu görülmektedir.
- Katılımcıların %66,66'nın cinsel yönelim veya cinsel kimliklerinden dolayı iş hayatlarında zorbalığa maruz kalmadığı, %33,33'nün iş hayatlarında cinsel yönelim veya cinsel kimliklerinden dolayı zorbalığa maruz kalma kaygısı taşıdığı görülmektedir.
- Katılımcıların %58,33'nün iş hayatlarında cinsel kimlik sunumlarının maskesiz olduğu, %41,66'lık kısmının iş hayatlarında cinsel kimlik sunumlarının maskeli olduğu görülmektedir.
- Katılımcıların %66,66'nın sosyal medya cinsel kimlik sunumlarının maskesiz olduğu %33,33'lük kısmının sosyal medya cinsel kimlik sunumlarının maskeli olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Kullanılan Sosyal Medya Hesapları, Sosyal Medya Kullanım Sıklığı ve Güvenilirlik Değerlendirmesi

	Kullanılan Sosyal M Hes.	Sosyal Medya Kul. Sıklığı	Güvenirlik D.
G1	Instagram	Tüm Gün	Güvenli Değil
G2	Instagram, Gay Aplication	Tüm Gün	Güvenli Değil
G3	Instagram, Gay Aplication	Tüm Gün	Güvenli
G4	Instagram, Gay Aplication	Sabah-Akşam	Güvenli Değil
G5	Instagram	Tüm Gün	Güvenli
G6	Instagram	Tüm Gün	Güvenli
G7	Instagram	Tüm Gün	Güvenli
G8	Instagram	Tüm Gün	Güvenli
G9	Instagram	Tüm Gün	Güvenli
G10	Instagram	Hafta Sonu	Güvenli
G11	Instagram	Sabah-Akşam	Güvenli Değil
G12	Instagram, Gay Aplication	Tüm Gün	Güvenli

- Katılımcıların %100'ü Instagram kullandığı, %33,33'ü Instagram uygulaması ile birlikte Gay Aplicationları kullandığı görülmektedir.
- Katılımcıların %75'i tüm gün, %16,66'ı sabah ve akşam saatlerinde, %8,33'ü sadece hafta sonu sosyal medya kullandığı görülmektedir.
- Katılımcıların %66,66'ı sosyal medyayı güvenli bulduğu, %33,33'ü sosyal medyayı güvenli bulmadığı görülmektedir.

Tablo 6: Takip-Takipçi Profilleri, Sosyal Medya Paylaşım Durumu ve Sosyal Medya Kullanım Amaçları

	Takip-Takipçi	Sosyal Medya P.D	Sosyal Medya Kul.Amacı
G1	Aile, Arkadaşlar	Maskesiz	Ticaret ve arkadaş edinmek
G2	Aile, Arkadaşlar	Maskesiz	Arkadaş edinmek
G3	Arkadaşlar	Maskesiz	Arkadaş edinmek
G4	Aile, Arkadaşlar	Maskeli	Arkadaş edinmek
G5	Aile, Arkadaşlar, İş	Maskesiz	Ticaret ve arkadaş edinmek
G6	Aile, Arkadaşlar, İş	Maskesiz	Ticaret ve arkadaş edinmek
G7	Aile, Arkadaşlar, İş	Maskeli	Ticaret
G8	Aile, Arkadaşlar	Maskesiz	Arkadaş edinmek
G9	Arkadaşlar, İş	Maskesiz	Ticari, arkadaş edinmek
G10	Arkadaşlar	Maskesiz	Arkadaş edinmek
G11	Arkadaşlar	Maskesiz	Vakit geçirmek
G12	Aile, Arkadaş	Maskeli	Arkadaş edinmek

- Katılımcıların takip, takipçi listelerinin %66,6 aile, %100 arkadaş, %33,33 iş arkadaşlarından oluştuğu görülmektedir.
- Katılımcıların %75'lik kısmının sosyal medya paylaşım durumunun maskesiz olduğu %25'lik kısmının sosyal medya paylaşım durumunun maskeli olduğu görülmektedir.
- Katılımcıların sosyal medya kullanım amacı %50'i sadece arkadaş edinmek, %33,33'ü ticari kazanç elde etmek ve arkadaş edinmek, %8,33 sadece ticari kazanç elde etmek, %8,33 sadece vakit geçirmek olduğu görülmektedir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

7.1 Sonuç

Çalışmanın bu bölümünde içerik analizi sonucu elde edilen araştırma bulgularının yorumlanması gerçekleştirilecektir. Yorum kısmı tez içeriğinde belirlenen sırayı takip edilecektir. Elde edilen birçok bulgunun birbiri ile ilişkili olması nedeniyle sonuç ve öneriler tek başlık altında aktarılmıştır.

Heteronormative toplum yapısı içerisinde sosyal dışlanmaya maruz kalan LGBT bireylerin cinsel kimlik oluşturma ve cinsel kimliklerini performe etme süreçlerinde sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medya kullanım pratiklerini incelemeye yönelik yapılan bu çalışmada LGBT bireylere ilişkin aşağıdaki veriler elde edilmiştir.

- Araştırmaya katılan tüm katılımcıların cinsel kimliklerini fark ettikleri zaman yoğun bir kaygıya kapıldıkları tespit edilmiştir. Yaşanan kaygının temelinde aileleri, arkadaşları, öğretmenleri ve yakın çevreleri tarafından dışlanacakları ve yalnız kalacakları yönünde oluşan yoğun terkedilme korkusu olduğu görülmüştür.
- Araştırmaya katılan katılımcıların cinsel kimliklerini fark etmeleri, açılma süreçlerinde, cinsel kimlik ve yönelimlerini performe etme süreçlerinde toplumun homofobik tutumlarından etkilendikleri ve benliklerini ifade etmekten kaçındıkları tespit edilmiştir.
- Yapılan analizde ailenin destekçi tutumunun LGBT bireylerde açılma süreçlerini ve sosyal hayata katılımlarını kolaylaştırdığı görülmüştür
- Yapılan görüşmelerde homofobinin toplumun birçok alanına ve devletin resmi kuruluşlarına sirayet ettiği ve bu durumun LGBT bireyler için hayatı daha karmaşık hale getirdiği görülmüştür.

- Devletin kolluk güçlerinin bir bölümünün LGBT bireylere karşı sert ve aşağılayıcı tutum sergiledikleri belirlenmiştir.
- Yapılan analizlerde katılımcıların cinsel kimliklerini özellikle iş ortamında bilinmesini istemedikleri belirtmişlerdir. Katılımcıların iş yaşamında cinsel kimlik ve cinsel yönelimlerinin bilinme kaygısı aileleri ve yakın ve çevrelerinin öğrenmesi durumunda yaşadıkları kaygıya göre daha yüksek olduğu tespit edilmiş olup iş yaşamında dışlanma, cinsel mobinge maruz kalma ve işten atılma endişesi katılımcıların birçoğunda tespit edilmiştir. Özellikle erkek egemen işlerde çalışan katılımcıların kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu sabah ve akşam saatleri yoğunlukta olmak üzere günün hemen hemen her saatinde çevrim içi olduklarını ifade etmişlerdir.
- Sosyal medyada performe edilen çevrim içi hayatların bireylerin çevrim dışı sosyal hayatlarından beslendiği tespit edilmiştir. LGBT bireylerin sosyal hayatlarında karşılaşmış oldukları toplumsal baskı ve homofobik yaklaşımların sosyal medya kullanım amaçları ve pratiklerini de etkilediği belirlenmiştir.
- Katılımcıların sosyal medya profillerinin maskeli veya maskesiz olması gündelik yaşamlarında, sosyal hayatlarında karşılaşacakları homofobik tutumlara ve bu tutumlara karşı geliştirdikleri duyarlılıklarına göre çeşitlilik göstermektedir.
- Reel hayatlarınca cinsel kimliklerini açıklayan veya toplumsal dışlanma kaygısı duymayan katılımcıların sosyal medya profillerini maskesiz kullandığı, bunun tam tersi gerçek hayatta toplumun homofobik tutumlarından etkilenen, sosyal dışlanmaya maruz kalacağının kaygısını taşıyan katılımcıların ise profillerini ya maskeli kullandığı ya da arkadaş listelerini ve paylaşımlarını filtrelediği tespit edilmiştir.
- Yapılan analizde katılımcıların sosyal medyayı kullanım amaç ve pratiklerinin de farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

- Katılımcıların birçoğu sosyal medyayı arkadaş edinmek, sosyalleşmek için kullandıklarını belirtmişlerdir.
- Sosyal medyanın kullanıcı ayarları ile sunmuş olduğu gizlilik katılımcılara paylaşımlarını özgürce yapma konforunu sunmaktadır. Sosyal hayatlarında gerçek kimlikleri ile yer alamayan LGBT bireyler böylelikle diledikleri insanlar ile cinsel yönelimlerini, cinsel kimliklerini deşifre etmeden, risk almadan iletişime geçebildikleri ve tercihleri doğrultusunda arkadaş ya da sevgili edinebildikleri tespit edilmiştir.
- Sosyal medyada edinilen arkadaşlıkların güvenilirliğine katılımcıların verdiği yanıtlar değişiklik göstermektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu sosyal medyanın yeni insanlarla tanışma açısından hızlı ve etkili olduğu ve iletişimi kolaylaştırdığı noktasında hem fikir olmakla beraber, bu hızın aynı oranda arkadaşlıkların duygusal yoğunluğunu azalttığını belirtmişlerdir. Hızlı kurulan ilişkilerin cinsellik temelli olduğu duygusal yönden bu iletişimin zaman zaman sığ kaldığı ve duygusal tatmin sağlamadığına değinmişlerdir.
- Günlük yaşamlarında seslerini sosyal hayatta duyuramayan LGBT bireyler için sosyal medya aynı zamanda aktivist hareketlere katılabilecekleri, toplumsal ve siyasal görüşlerini rahatça paylaşabilecekleri bir ortamda sunduğu tespit edilmiştir.

7.2. Öneriler

Ülkemizde yaşayan LGBT bireylerin cinsel kimlik oluşturma ve cinsel kimliklerini performe etme süreçlerinde sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medya kullanım pratiklerini incelemeye yönelik yapılan bu çalışmada; sosyal medya kullanım amaç ve pratikleri incelenirken sosyal medya üzerinden yaşanan çevrim içi hayatın gündelik sosyal yaşamlar olan çevrim dışı hayattan beslendiği tespit edilmiştir. Toplumun homofobik tutumlarının LGBT bireylerin gerçek hayatta sergiledikleri profilleri ile sosyal medya profillerini kısıtladığını bireylerin profillerini maskelediği tespit edilmiştir

Yapılan çalışmaya dair öneriler aşağıda yer almaktadır

- Araştırma katılan katılımcıların tamamı İstanbul ilinde ikamet etmektedir. Yapılacak çalışmalar için Ülkenin daha küçük şehir ve yerleşim merkezinden katılımcıların yer alması sosyal dışlanma aile, çevresel faktörler ve sosyal medya kullanım pratiklerinin incelenmesi noktasında veri çeşitliliğini artıracakı düşünölmektedir.
- Araştırmaya katılımcıları Lezbiyen, gay, transseksüel ve biseksüel bireylerden oluşmaktadır. LGBTİ bireylerin tamamı için düzenlenecek çalışmada İnterseks bireylerin de katılımının sağlanmasının araştırma verilerini çeşitlendireceğı düşünölmektedir.
- Yapılan çalışmada katılımcıların tamamı cinsel kimliklerini ilk fark ettikleri anda yaşadıkları derin korkudan bahsetmişlerdir. LGBT bireylerin ruhsal sağlıklarının korunması ve cinsel kimliklerinin sağlıklı gelişebilmesi için eşcinsellik başlığı altında ergen bireylere ve ailelerine eğitim verilmesinin faydalı olacağı öngörülmektedir
- Katılımcılardan edinilen bilgiler doğrultusunda eşcinsel kimliğin oluşum ve performe edilme sürecinde sosyal dışlanmaya karşı aile desteğinin önemi gözler önüne serilmektedir. LGBT bireylerin yaşamlarında aile desteğinin öneminin vurgulanması gerektiğı ve konuda LGBT ailelerine yönelik eğitimlerin düzenlemesinin faydalı olacağı ön görölmektedir.
- Yapılan çalışmada ailelerin çocuklarının eşcinsel olduklarını öğrendikten sonraki süreçte bu durumu kabullenemeyip LGBT bireyleri rehabilite ve tedavi sürecine zorladıkları gözlenmiştir. LGBT ailelerinin ve toplumun eşcinselliğın tedavi edilebilir bir hastalık olmadığı yönünde bilgilendirilmesinin gerekli olduğu ön görölmektedir.
- Yapılan görüşmeler sonucunda LGBTİ bireylerin, barınma, sağlık, eğitim, iş bulma ve istihdam alanlarında yaşamış oldukları toplumsal dışlanmaya dikkat çekilmiştir. LGBT bireylerin yaşam haklarının korunabilmesi adına yaşanan bu homofobik tutumlara karşı yasal düzenlenmelerin yapılmasının gerekliliğı öngörülmektedir.
- Sosyal medyanın iletişim hızı ve etkinliğı göz önüne alındığında nefret söylemlerine karşı savunmasız kalan LGBT bireyler için siber yasal düzenlemelerin yapılması gerektiğı ön görölmektedir.

KAYNAKLAR

- Akın, B. A.** (2019). Bir Quer Okuma: Sosyal Dışlanma ve Açılma Bağlamında Eşcinselliğin Tiyatromuzda Temsili. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*, 19 29.
- Alan, S.** (2012). Queer Antikapitalizm: Lezbiyen Gay Özgürlük Hareketinden Geriye Ne Kaldı. *FELSEFELOGOS* (s. 47 48). içinde İstanbul: FESATODER YAYINLARI.
- Altunpolat, R.** (2017, Nisan Mayıs Haziran). LGBTİ'lere Yönelik Ayrımcılığı Tarihsel ve Politik Temelde Kavramak. s. 2-14.
- Ayan, G.** (2016). Tüketim Kültürü Bağlamında Kimlik İnşasının Sosyal Medyada Kullanımı: Instagram Örneği' (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi) Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Anabilim Dalı.
- Başar, D.** (2012). Cinsel Yönelim, Cinsiyet Kimliği ve Psikiyatrik Sınıflandırma. *Türk Psikiyatri Dergisi*.
- Başar, K.** (2021, Ocak 03). *Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği Bilgilendirme Dosyası-10 'Eşcinsellik' / Cinsel Yönelim Gelişim Modelleri ve Açılma Süreçleri*. cetad.org.tr: <https://www.cetad.org.tr/CetadData/Books/52/bilgilendirme-dosyasi-10-escinsellik.pdf#page=65> adresinden alındı
- Başlar, G.** (2013). Yeni Medyanın Gelişimi ve Dijitalleşen Kapitalizm. *XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri* (s. 775 783). Antalya: Akademik Bilişim- Akdeniz Üniversitesi.
- Bingöl, O.** (2014). Toplumsal Cinsiyet Olgusu ve Türkiye'de Kadınlık. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* (16), 108-114.
- Bolat, D.** (2013, Ağustos). Türkiye Muhalefet Alanı ve Heteroseksizm Muhalefet alanında Heteroseksüel Olmamak. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Bora, A.** (2009). İnsan Hakları ve Toplumsal Cinsiyet. KaosGL içinde, *Anti-Homofobi Kitabı Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma* (s. 38 39). Ankara: Ayrıntı Basımevi.
- Boratav, H. B.** (2009). Psikolojide Heteroseksizm. KaosGL içinde, *Anti-Homofobi Kitabı Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma* (s. 73 78). Ankara: Ayrıntı Basımevi.
- Boz, M., Buluk, B., & Aysu, S.** (2017). Sosyal Medya Kullanımı ve Sosyal Sermaye İlişkisi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi 2017 (16. UIK Özel Sayısı)*, 633 648.
- Buse, K. D.** (2012). Toplumsal Cinsiyet ve Kimliğin yıkımı olarak Queer. *Felsefelogos* (s. 93). içinde İstanbul: Fesatoder Yayınları.
- Candansayar, S.** (2021, Ocak 03). *Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği Bilgilendirme Dosyası-10 'Eşcinsellik' / Medya ve LGBT*. cetad.org.tr:

- <https://www.cetad.org.tr/CetadData/Books/52/bilgilendirme-dosyasi-10-escinsellik.pdf#page=65> adresinden alındı
- CETAD.** (2020, 06 06). *CETAD*. cetad.org.tr: <https://www.cetad.org.tr/73/sik-sorulan-sorular/46/cinsel-yonelim> adresinden alındı
- Cetad.** (2020, 11 23). *Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Merkezi Derneği*. cetad.org.tr: <https://www.cetad.org.tr/73/sik-sorulan-sorular/47/escinsellik-homoseksuellik> adresinden alındı
- Ceyda, G.** (2013-2014, Aralık-Ocak-Şubat). *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi*, s. 24-27.
- CİSED.** (2020, 6 6). *Cised Cinsel Yönelim Karmaşası*. CİSED: <https://www.cised.org.tr/sayfa490.html> adresinden alındı
- Çakır, H., & Baş, H.** (2018). Cinsiyetler ve Cinsiyetlerle Özdeşleşen Davranışların Sosyolojik ve Biyolojik Açından Değerlendirilmesi. *ASEAD* (5), 176-191.
- Çakır, H., & Topçu, H.** (2005). Bir İletişim Dili Olarak İnternet. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 71-96.
- Çelik, C., & Can, A.** (2018, Eylül 1). *Homofobi Nedir*. ekmekvegul.net: <https://ekmekvegul.net/dergi/homofobi-nedir> adresinden alındı
- Çelik Demirtaş S.** (2019) Ergenlerde Toplumsal Cinsiyet Algısı. Yayınlanmamış YL tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı)
- Danyeli Güzel, Ö.** (2017). Lezbiyen, Gey, Biseksüel ve Transseksüellerin Sosyal Dışlanma Deneyimleri YL Tezi. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Sosyal Hizmet Yüksek Lisans Programı.
- Direk, Z.** (2010). Kabul Red. *Amargi*, 18 20.
- Direk, Z.** (2010). Kabul Red. *Amargi*, 18 20.
- Direk, Z.** (2017). Cinsiyet Farklılığı ve Kuir Kuramı. *Cinsel Farkın İnşası Felsefi Bir Problem Olarak Cinsiyet* (s. 209-210). İçinde İstanbul: Metis Yayınları.
- Durudoğan, H.** (2019). Biyolojik Cinsiyet- Toplumsal Cinsiyet ve Cinsel Arzu Kesişiminde Cinsellik. T. A. VAKFI içinde, *Cinsellik ve Cinsel Eğitim* (s. 17-22). İstanbul: TÜRKİYE AİLE SAĞLIĞI ve PLANLAMASI VAKFI.
- Eroğlu D,** (2015) Ebeveynlerine Açılan ve Açılmayan Lezbiyen Gey Bireylerde Psikolojik Uyum ve Bağlanmanın Karşılaştırılması. Yayınlanmamış YL tezi. T.C. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Gelişim Psikolojisi Programı).
- Erdal, C.** (2020, 12 13). [cengizerdal.files.wordpress.com. https://cengizerdal.files.wordpress.com/2016/03/sosyal-medya-ve-paylasim-kulturu-cengiz-erdal.pdf](https://cengizerdal.files.wordpress.com/2016/03/sosyal-medya-ve-paylasim-kulturu-cengiz-erdal.pdf) adresinden alındı
- Gökpınar, Ö.** (2010). Medya ve Eğitimde Homofobi. *Amargi*, 57 59.
- Göregenli, M.** (2009). Ayrımcılığın Şiddeti: Nefret Suçları. KaosGL içinde, *Anti-Homofobi Kitabı Uluslararası Homofobi Karşısı Buluşma* (s. 49 54). Ankara: Ayrıntı Basımevi.
- Göregenli, M., O'Neil, M. L., Ergün, R., Değirmenci, S., & Erkengel, D.** (2019). *Türkiye'de Özel Sektör Çalışanı Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İntersekslerin Durumu 2019 Yılı Araştırması* (Cilt 1). (M. KÖYLÜ, Dü.) ANKARA: Kaos Gey ve Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği (Kaos GL) ve Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi.

- Göregenli, M., O'Neil, M. L., Ergün, R., & Değirmenci, S.** (2019). *Türkiye'de Özel Sektör Çalışanı Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İntersekslerin Durumu 2019 Yılı Araştırması*. Ankara: Kaos GL ve Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi.
- Güner, U., Kalkan, P., Öz, Y., Özsoy, E. C., & Söyle, F.** (2011). *Türkiye'de Cinsel Yönelim veya Cinsiyet Kimliği Temelinde Ayrımcılığın İzlenmesi Raporu*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi İnsan Hakları Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- İnanç, B. Y., & Yerlikaya, E. E.** (2016). Kendini Geçekleştirme Kuramı. *Kişilik Kuramları* (s. 312-329). İçinde Ankara: Pegem Akademi.
- İnceoğlu, Y., & Çoban, S.** (2019). *LGBTİ Bireyler ve Medya* (SCHOLA b.). AYRINTI.
- Kabacaoğlu, G.** (2015). Gey ve Lezbiyenlerde Açılma Süreci: Nitel Bir Çalışma. *Gey ve Lezbiyenlerde Açılma Süreci: Nitel Bir Çalışma. Yayınlanmamış YL Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bilim Dalı.
- Kahramanoğlu, K.** (2009). Eş Cinsellerin Kurtuluşu Heteroseksüelleride Özgürleştirecektir. KaosGL içinde, *Anti-Homofobi Kitabı Uluslararası Homofobi Karşısı Buluşma* (s. 31-32). Ankara: Ayrıntı Basımevi.
- Kamer, G.** (2019). En Çıplak Kimliğimiz: Cinselliğimiz. T. A. VAKFI içinde, *Cinsellik ve Cinsel Eğitim* (s. 53-61). TÜRKİYE AİLE SAĞLIĞI ve PLANLAMASI VAKFI.
- KaosGL.** (2011). LGBT Hakları İnsan Haklarıdır. *LGBT Hakları İnsan Haklarıdır* (s. 13-15). İçinde Ankara: Ayrıntı Basım Evi.
- KaosGL.** (2011). *Ne Hastalık Ne Suç Ne Günah LGBT Hakları İnsan Hakları*. Ankara: KaosGL.
- KaosGL.** (2011). *Ne Hastalık Ne Suç Ne Günah LGBT Hakları İnsan Hakları*. Ankara: KaosGL.
- KaosGL.** (2013). *Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği Ayrımcılığına Karşı Hukuk El Kitabı*. Ankara: Ayrıntı Basımevi.
- KaosGL.** (2017). *Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği Temelinde Ayrımcılıkta Mücadelede Yerel ve Bölgesel Yönetimlerin İyi Uygulamaları Derlemesi*. KaosGL Derneği.
- KaosGL.** (2020). KaosGL içinde, *Sıkça Sorulan Sorular* (s. 26). Ankara: KaosGL Derneği.
- KaosGL.** (2020). Sıkça Sorulan Sorular. KaosGL. İçinde Ankara: KaosGL Derneği.
- KaosGL.** (2020, 6 7). *Kaosgl sözlük*. KAOS GL: <http://www.kaosglderneği.org/belge.php?id=sozluk> adresinden alındı
- Karagülle, A. E., & Çaycı, B.** (2014). Ağ Toplumunda Sosyalleşme ve Yabancılaşma. *The Turkish Online Journal of Desing, Art and Communication - TOJDAC*, 1 9.
- Karakaş, B.** (2021, 1 2). *İş Hayatında LGBTİ'ler: 'Derhal terk edin burayı'*. dw.com: <https://www.dw.com/tr/iş-hayatında-lgbtler-derhal-terk-edin-burayı/a-46733048> adresinden alındı
- Kineşçi, E.** (2018). Queer Kurama Katkıları Bağlamında Judith Butler Düşüncesi. *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, 40-66.

- Kineşçi, E.** (2018, Ocak 11). Queer Kurama Katkıları Bağlamında Judith Butler Düşüncesi. *ETHOS: Dialogues in Philosophy and Social Sciences*, s. 40-66.
- Koray, B., & Yüksel, Ş.** (2018, 10). *Çocukluktan Yetişkinliğe Cinsiyet Kimliği ile İlgili Sorunlar: Uygun Değerlendirme ve İzlem*. 4 5, 2020 tarihinde sahika-yuksel.com: <http://www.sahika-yuksel.com/wp-content/uploads/2018/10/CinsiyetKimligi-BasarKoray2015.pdf> adresinden alındı
- Lambdaİstanbul LGBT Dayanışma Derneği.** (2010). *İt İti Isırmaz, Bir Alan Araştırması: İstanbul'da Yaşayan Trans Kadınların Sorunları*. Punto Baskı Çözümleri Tic. Ltd. Şti.
- Lyod, M.** (2007). *Judith Butler From Norms to Politics* (s. 28). İçinde Mert, Y. (2009). Psikoloji Pratiğinde Eşcinsellik. KaosGL içinde, *Anti-Homofobi Kitabı Uluslararası Homofobi Karştı Buluşma* (s. 84 86). Ankara: Ayrıntı Basımevi.
- Nil, M. Ş.** (2013). Tarihten Günümüze Eşcinsellik: Tek Tanrılı Dinler ve Eşcinsellik. *Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Merkezi Bilgilendirme dosyası 10* (s. 7 12). Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Merkezi.
- Okur, H. D., & Özkul, M.** (2015). Modern İletişimin Ara Yüzü: Sanal İletişim Sosyal Paylaşım Sitelerinin Toplumsal İlişki Kurma Biçimlerine Etkisi (FaceeBook Örneği). *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 213 246.
- Öz, Y.** (2010). Her Şey Haktan Ama Zulmetmek Kuldun. *Amargi*, 40 42.
- Özcan Elçi, D.** (2018, 2). Ayrımcılık, Nefret Söylemi/Suçları ve Transfobi İle Damgalanan Trans Kadınlar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(55).
- Özdemir, Z.** (2015). Sosyal Medya Kimlik İnşasında Yeni Akım: Özçekim Kullanımı. *Maltepe üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 112 131.
- Özkazanç, A.** (2014). *KAOSQueer+ Queer Çalışmaları Dergisi*.
- Öztop, N.** (2010). Birey Kendi Farkındalığında Yeşerebilmeli. KaosGL içinde, *Anti-Homofobi Kitabı 2 Uluslararası Homofobi Karştı Buluşma* (s. 13-16). Ankara: KaosGL.
- Öztop, N.** (2010). Homofobinin Paspas Altına Sürükledikleri. *Amargi*, 42 46.
- Sarı, A. S.** (2017). Transseksüellerde İlk Nesne İmgesi ile Cinselleşmiş Beden Tasarımının Rorschah Testiyle Değerlendirilmesi. İSTANBUL: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamalı Psikoloji Ana Bilim Dalı.
- Söyle, F.** (20121, Ocak 03). *Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği Bilgilendirme Dosyası-10 'Eşcinsellik'*. cetad.org.tr: <https://www.cetad.org.tr/CetadData/Books/52/bilgilendirme-dosyasi-10-escinsellik.pdf#page=65> adresinden alındı
- Şener, G., & Özkoçak, Y.** (2013). Sosyal Ağlarda Görür Olmak: Facebook Fotoğraflarında Kendini Sunum Stratejileri. *Sosyal Medya ve Ağ Toplum- 2 Kültür Kimlik Siyaset*, (s. 121 154).
- Tahaoğlu, Ç.** (2013, Ekim 19). *BİA Haber Merkezi*. bianet.org: <https://bianet.org/biamag/lgbti/150659-interseksin-i-si> adresinden alındı
- Taplı, E.** (2017). *Eşcinselliğin Tarihçesi*. Hipokampus Akademi: <https://hipokampusakademi.com/escinselligin-kisa-bir-tarihcesi/> adresinden alındı

- Tar, Y.** (2014). *Dönmelere Doyamadık Trans Kadınlar Anlatıyor: Hayat İşte Bacım*. Ankara: KaosGL-Pembe Hayat.
- Tekin, A.** (2012). Ortak Kimlik ve Farklılıklarımız. *DergiPark - Kadın Araştırma Dergisi*.
- Tural, S.** (1992). Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler. S. Tural içinde, *Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler* (s. 80). Ankara: ECDAD.
- Uluç, G., & Yarıcı, A.** (2017, Nisan 88 102). Sosyal Medya Kültürü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Uluyol, F. M.** (2016). Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelime Bağlı Zorbalığa Maruz Kalma, Sosyal Destek ve Psikolojik İyi Hali Arasındaki İlişki. *Klinik Psikiyatri*, 87 96.
- Vatandaş, C.** (2011, 9 13). Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı. *DergiPark*, 29-56.
- Yardımcı, S.** (2012, 5 18). Ne O Ne Bu Ne Şu Queer Kuramı ve Kimliksizleşme.
- Yetgin, N.** (2009). Psikiyatrinin Homofobisi. KaseGL içinde, *Anti-Homofobi Kitabı Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma* (s. 79 83). Ankara: Ayrıntı Basımevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H.** (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Young, I. M.** (2009, Temmuz 1). Yaşanan Bedene Karşı Toplumsal Cinsiyet: Toplumsal Yapı ve Öznellik Üzerine Düşünceler. *Cogito Dergisi*, 40-56. İSSUU: https://issuu.com/buyukkutuphane/docs/cogito_dergisi_-_say_58_-_bahar_20 adresinden alındı
- Yüksel, Ş., & Yetkin, N.** (2021, 1 3). *Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği Bilgilendirme Dosyası-10 'Eşcinsellik'*. cetad.org.tr: <https://www.cetad.org.tr/CetadData/Books/52/bilgilendirme-dosyasi-10-escinsellik.pdf#page=65> adresinden alındı
- İnternet Kaynakları
(2020, 4 6). 4 6, 2020 tarihinde Dijilopedi: <https://dijilopedi.com/2019-turkiye-internet-kullanim-ve-sosyal-medya-istatistikleri/> adresinden alındı

EKLER

Ek A: Kişisel Bilgi Formu

Ek B: Görüşme Soruları

Ek A: Kişisel Bilgi Formu

1. Yaşınız:
2. Biyolojik Cinsiyetiniz: Kadın Erken Diğer (Lütfen belirtin)
3. Cinsel yöneliminiz: Lezbiyen / Gey Biseksüel
 Heteroseksüel Diğer (Lütfen belirtin)
4. En son mezun olduğunuz okul: İlköğretim Lise
Önlisans Lisans Yüksek Lisans
Doktora
5. Mesleğiniz
6. Ortalama aylık geliriniz
7. Hangi şehirde ikamet ediyorsunuz?

Ek B:

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: F. Tuba Polat
Doğum Tarihi ve Doğum Yeri: 09.11.1981 Erzurum
Eposta: defne.tuba@hotmail.com

Öğrenim Durumu:

Lisans: 2006 Karadeniz Teknik Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü

Yüksek Lisans İstanbul Aydın Üniversitesi sosyal bilimler Enstitüsü Psikoloji
Anabilim Dalı Psikoloji Bölümü